

วารสารพุทธอาชีวศึกษา
ศูนย์อาชีวศึกษา มจร

เล่มที่ ๓ ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒ ก.ค. - ธ.ค. ๖๐

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ ๒ ฉบับ (ราย ๖ เดือน)

ฉบับที่ ๑ มกราคม-มิถุนายน/ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม--ธันวาคม

คณะกรรมการที่ปรึกษาวารสาร

พระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร.	อธิการบดี
พระราชวรเมธี, ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
พระราชปริยัติกวี, ศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
พระสุวรรณเมธาภรณ์	รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา
พระราชวรมนี, ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต
พระโสภณวชิราภรณ์	รองอธิการบดีฝ่ายต่างประเทศ
รศ.ดร. สุรพล สุขะพรหม	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป
พระเมธีธรรมจารีย์	รองอธิการบดีฝ่ายประชาสัมพันธ์และเผยแพร่
พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
พระสุธีรัตนบัณฑิต, ดร.	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

บรรณาธิการ/ผู้ช่วยบรรณาธิการ

พระราชวรเมธี, ดร.	บรรณาธิการ
พระมหาสมพงษ์ สนต์จิตโต, ดร.	ผู้ช่วยบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการ

พระระพี น พุทธิสาร, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมหาดาวสยาม วชิรปัญญา, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดร.ลำพอง กลมกุล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระปลัดสมชาย ปโยโค,ดร.	อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดร.อำนาจ ยอดทอง	มหาวิทยาลัยมหิดล

ดร.อุทัย สติมัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ดร.เดโชพล เหมนาโถย	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พระมหาเกรียงศักดิ์ อินทปญโญ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
HIRATA Akiko	Research Fellow (PD) Kyoto Bunkyo University
Dr. Mo Mo Thant	Yangon University of Distance Education
Prof. Tetsuya Taguchi	Faculty of Culture and Information Science, Doshisha University

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการและผลงานด้านวิจัยเกี่ยวกับอาเซียนศึกษา พระพุทธศาสนา สังคม วัฒนธรรม ภาษา ของประเทศในสมาชิกและประเทศที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน แก่คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย นิสิตนักศึกษา และบุคคลทั่วไป ทั้งแวดวงวิชาการและสังคมทั่วไป
2. เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย นิสิตนักศึกษา และบุคคลทั่วไปได้เผยแพร่บทความทางวิชาการในสาขาวิชาต่าง ๆ
3. เพื่อเป็นเวทีเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ตลอดจนนักวิชาการอิสระ เชื่อมโยงโลกแห่งวิชาการและวิชาชีพรวมทั้งเผยแพร่องค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน และสังคม ประเทศชาติและประชาคมอาเซียนส่วนรวม

หมายเหตุ: วารสารพุทธอาเซียนศึกษา จัดทำ 2 ภาษารับบทความทั้งภาษาไทย-อังกฤษ บทความที่นำมาตีพิมพ์ในแต่ละฉบับนั้นกองบรรณาธิการจะตรวจสอบความสมบูรณ์ตามรูปแบบแล้วจัดส่งผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและภายนอกกร่วมกลั่นกรอง (peer review) ประเมินบทความตามเกณฑ์และแบบฟอร์มที่กำหนด ส่วนทัศนะข้อคิดเห็นของบทความที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน ถือเป็นความรับผิดชอบส่วนตัว ไม่ถือว่าเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

ออกแบบปกและรูปเล่ม

พระมหาวัชระ โสมา, พระอภิเชษฐ์ สุภทรวาที

สำนักงาน

สำนักงานศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170

โทร. 035 248 000

ติดต่อส่งบทความ

Email: basj2558@gmail.com / mcuasean@gmail.com

Website: asc.mcu.ac.th

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร โทร.022 218 892,026 235
623 โทรสาร 026 235 623

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสารพุทธอาเซียนศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

พระราชวรเมธี, ดร.

รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร และรักษาการ
ผู้อำนวยการศูนย์อาเซียนศึกษา

พระราชปริยัติกิจ, ศ.ดร.

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

พระสุธีธรรมานุวัตร, ผศ.ดร.

คณบดีคณะพุทธศาสตร์

พระสุธีรัตนบัณฑิต, ดร.

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัย

พระครูพิพิธปริยัติกิจ, ดร.

คณะมนุษยศาสตร์

พระมหาพจน์ สุวโจ, ดร.

วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มจร

พระมหาอานนท์ อานนโท, ผศ.ดร.

รศ.ดร.สมิทธิพล เนตรนิมิตร

รศ.ชูศักดิ์ ทิพย์เกษร

รศ.ดร.สุรพล สุขะพรหม

ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์

ดร. กันดา ป้องภา

ดร. มนตรา เลี้ยวเส็ง

ผศ.ดร.सानุ มหัทธนาคุณย์

วิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ มจร

อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย

คณะสังคมศาสตร์

วิทยาเขตอุบลราชธานี มจร

กรรมการประจำศูนย์อาเซียน

วิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ มจร.

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย

ศ.พิเศษ อติศักดิ์ ทองบุญ

ศ.ดร.วัชร งามจิตรเจริญ

ศ. ม.ล. สุรสวัสดิ์ สุขสวัสดิ์

รศ. ดร. โสภนา ศรีจำปา

รศ.ดร.สำเนียง เลื่อมใส

รศ.ดร.จินดา จันทร์แก้ว

ผศ.ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน

ผศ.ดร.สมบัติ มั่งมีสุขศิริ

ผศ.ดร.มนตรี สิริโรจนานันท์

ผศ.ดร.รท.บรรจบ บรรณรุจิ

ผศ.ดร. พับปลึง คงชนะ

ดร.วีรชาติ นิมนองค์

ดร.ชัยณรงค์ ศรีมันตระ

ราชบัณฑิตยสถาน (ปรัชญา)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

มหาวิทยาลัยบูรพา

ดร.นลินี ฦ นคร	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ดร.อำนาจ ยอดทอง	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดร.อุทัย สติมัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ดร.เดโชพล เหมนาไลย	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ผศ.ดร.พีรธร บุญยรัตพันธ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
กาญจนา ตระกูลวรกุล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พระมหาบุญทวี วิไลรักษ์	พระนักวิชาการอิสระ สปป. ลาว
HIRATA Akiko, Research Fellow (Ph.D)	Kyoto Bunkyo University
Dr. Mo Mo Thant	Yangon University of Distance Education
Prof. Tetsuya Taguchi	Faculty of Culture and Information Science, Doshisha University

คำนำ

ตามที่ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้จัดทำโครงการจัดทำวารสารพุทธอาเซียนศึกษา นั้น มีกำหนดการเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน) ฉบับที่ 1 ระหว่างเดือน มกราคม-มิถุนายน ฉบับที่ 2 ระหว่าง กรกฎาคม--ธันวาคม โครงการนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ และผลงานด้านวิจัยเกี่ยวกับอาเซียนศึกษาแก่คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย นิสิตนักศึกษา และบุคคลทั่วไป ทั้งแวดวงวิชาการและสังคมทั่วไป เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย นิสิตนักศึกษา และบุคคลทั่วไปได้เผยแพร่บทความทางวิชาการในสาขาวิชาต่าง ๆ และ เพื่อเป็นเวทีเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ตลอดจนนักวิชาการอิสระเชื่อมโยงโลกแห่งวิชาการและวิชาชีพรวมทั้งเผยแพร่องค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนและสังคม ประเทศชาติและประชาคมอาเซียนส่วนรวม

โครงการนี้ มุ่งเน้นการผลิตวารสารวิชาการพุทธอาเซียนศึกษา โดยรับบทความทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ รวมทั้งภาษาอาเซียน สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิในการรวมตรวจสอบบทความมีทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ตามกฎระเบียบของการจัดทำวารสารไทย เปิดรับบทความวารสารเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาและอาเซียน โดยเฉพาะในมิติ แผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint) ประกอบด้วยความร่วมมือใน 6 ด้าน ได้แก่

1. การพัฒนามนุษย์ (Human Development)
2. การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection)
3. สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights)
4. ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability)
5. การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building an ASEAN Identity)
6. การลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the Development Gap)

วารสารฉบับนี้จึงเป็นฉบับปฐมฤกษ์ของศูนย์อาเซียนศึกษาเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกท่านได้มีส่วนร่วมในการแสดงความรู้ทางด้านวิชาการสู่เวทีระดับกว้างขึ้นไปต่อไป

บรรณาธิการ

มกราคม 2560

สารบัญ

กองบรรณาธิการ คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ คำนำ สารบัญ	
เสขียวัตรเพื่อโภชนาการที่ดีต่อสังคมชาวอาเซียน (Code of Etiquette for Good Nutrition of ASEAN Community) พระครูภาวนาโพธิวิสุทธิ์ (วิ), พระเดชขจร ขนติธโร, เวชสุวรรณ อาจวิชัย	1
Promoting the ASEAN Creativity of Costume Culture and Industry APSORN TIEWCHAROENKIJ	13
สมณศักดิ์ในฐานะเป็นกลไกบริหารกิจการคณะสงฆ์ในราชอาณาจักรกัมพูชา The Ecclesiastical Hierarchies of Buddhist Monk Administration in Kingdom of Cambodia พระจักรกฤษ มาภูารักษ์	23
The Quality of Life of the Migrant's Workers in ASEAN PhamahaKeerati Warakiti. Silawat Chaiwong	51
การจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะข้ามวัฒนธรรมของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 The ASEAN Studies Instruction to Develop the Cross – Cultural Skill of Learners in the 21st Century ชนันภรณ์ อารีกุล	65
พุทธปัญญากับการบริโภคนิยมของสังคมไทยในกระแสโลกาภิวัตน์ Buddist Wisdom with the Consumerism of the Thai Society in the Globalization ดร.กীরติ กมลประเทืองกร	99
การนำนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงของชาติไปปฏิบัติตามหลักอัฐสังคิมรรค เพื่อความผาสุกของปวงชนชาวไทย The National Security Policy Implementation to Practice Buddhism for the Cosines of the People of Thailand ดร.พัฒนัธธร ตันติเวชยานนท์	104

เสขยวัตรเพื่อโภชนาการที่ดีต่อสังคมชาวอาเซียน (Code of Etiquette for Good Nutrition of ASEAN Community)

พระครูภาวนาโพธิวิสุทธี (วิ),*
พระเดชขจร ขนดิธโร,**
เวชสุวรรณ อัจฉริยะ***

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการชี้ให้เห็นถึงอรรถประโยชน์ของเสขยวัตรที่มีต่อสังคมชาวอาเซียน โดยเฉพาะหมวดโภชนปฏิบัติซึ่งมีสาระสำคัญเกี่ยวกับกริยามารยาทในการรับประทานอาหาร หมวดนี้จะช่วยให้ชาวอาเซียนรู้ถึงคุณค่าของการสำรวมและการมีจริยวัตรที่งดงามขณะรับประทานอาหารอันมีผลต่อโภชนาการและสุขภาพที่ดี เมื่อกายภาพสมบูรณ์แข็งแรง มนุษย์ก็จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมได้ด้วย ดังนั้นเสขยวัตรจึงเป็นเรื่องที่สมาชิกในสังคมอาเซียนควรเอาใจใส่เพราะช่วยสงเคราะห์ให้ผู้ปฏิบัติได้รับสารอาหารที่ครบถ้วน รู้จักประมาณในการบริโภค ยังผลให้ผู้คนกินดีอยู่ดี และมีโภชนาการที่ดีโดยถ้วนหน้ากัน

คำสำคัญ: เสขยวัตร, โภชนาการที่ดี, สังคมชาวอาเซียน

Abstract

This article aims to point out the utility of etiquette's code in the ASEAN community especially the category of nutritional supplements, which

* นักจัดการงานทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

** อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

*** ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาทุนทางสังคมและชุมชนสัมพันธ์ จ.มุกดาหาร นักวิจัยและนักวิชาการอิสระ

are important in the manner of food behavior. This section will help ASEAN people to realize the value of composing and having a beautiful etiquette that affects their nutrition and well-being. When physical strength is so mighty, human beings create to develop society as well. Therefore, it is a matter for members of ASEAN society to pay more attention because of the nutrients completely and estimated consumption. As a result, population live happily and good nutrition generally.

Keywords: Code of Etiquette, Good Nutrition, ASEAN Community

บทนำ

ประชาคมโลกกำลังจับตามองสถานการณ์ด้านโภชนาการของแต่ละภูมิภาคอย่างใกล้ชิดเพราะตอนนี้เกือบทุกประเทศล้วนเผชิญปัญหา “ร้ายแรง” เกี่ยวกับอาหารการกิน “กินไม่ดี อยู่ไม่ดี” บางสังคมกินดีจนล้นเหลือกลายเป็นวิกฤติโรคอ้วน บางสังคมกินไม่ดีหรือไม่พอกินจนนำไปสู่ภาวะโภชนาการต่ำ สอดคล้องกับผลการวิจัยของคณะนักวิจัยที่อยู่เบื้องหลังรายงานโภชนาการโลก (Global Nutrition Report) ซึ่งทำการศึกษารื่องนี้ใน ๑๔๐ ประเทศ ที่ได้กล่าวถึงปัญหาด้านสาธารณสุขทั่วโลกที่เป็นภัยต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั่วโลก พร้อมกับเรียกร้องให้องค์การอนามัยโลกติดตามสภาพปัญหาเกี่ยวกับโภชนาการของประชากรโลกโดยเฉพาะมารดา ทารก และเด็กก่อนและโรคเรื้อรังต่างๆ ที่เกี่ยวกับอาหารการกินด้วย เพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงขององค์การสหประชาชาติที่จะยุติภาวะทุพโภชนาการทุกรูปแบบภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ หรือ ค.ศ. ๒๐๓๐ (เดลินิวส์ ๓ มกราคม ๒๕๖๑ หน้า ๗)

บทความวิชาการนี้ได้กล่าวถึงคำสำคัญ ๓ คำได้แก่ คำว่า เศขียวัตร์ โภชนาการที่ดี สังคมชาวอาเซียน คำว่า เศขียวัตร์ หมายถึง วัตร์ที่ภิกษุจะต้องศึกษาธรรมเนียมเกี่ยวกับมารยาทที่ภิกษุพึงฝึกฝนปฏิบัติ เป็นพุทธบัญญัติที่ได้เตือนสติให้สังคมภิกษุสงฆ์พึงสำรวมกาย วาจา ใจ เมื่อเข้าไปอยู่ในที่ชุมชนหรือในละแวกบ้านของผู้อื่น เพื่อยังให้เกิดความเลื่อมใสของบุคคลในชุมชนนั้นๆ จะได้มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนา มี ๗๕ ข้อ จัดเป็น ๗ หมวด แต่หมวดที่มีประโยชน์ด้านโภชนาการมากที่สุดคือ “หมวดโภชนปฏิบัติ” ซึ่งเกี่ยวกับกริยามารยาทในการรับประทานอาหารเท่านั้น ส่วนคำว่า โภชนาการที่ดี หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับอาหารที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย รวมทั้งการปรุงแต่งอาหารให้เหมาะสมเพื่อให้ร่างกายสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ส่วนคำสุดท้ายคือ ประชาคมอาเซียน เป็นกลุ่มประเทศที่

อยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งรวมตัวกันด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยวและวัฒนธรรมเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของบทความนี้ที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับโภชนาการที่ดีในสังคมอาเซียน

วัตถุประสงค์ของบทความนี้เพื่อศึกษาบรรทัดฐานประโยชน์ของเสขียวัตถ์ว่าจะสามารถสร้างโภชนาการที่ดีต่อสังคมชาวอาเซียนได้มากน้อยเพียงใด เพราะความรู้เรื่องอาหารและโภชนาการเป็นสิ่งที่ช่วยให้ชีวิตสมบูรณ์และทุกคนควรเอาใจใส่ สาธะสำคัญของบทความนี้จะกล่าวถึงหลักเสขียวัตถ์เฉพาะหมวดโภชนปฏิสังยุต ซึ่งเป็นหลักธรรมที่เกี่ยวกับการรู้จักประมาณในการฉันอาหารบิณฑบาต ตามธรรมวินัยนั้นพระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ว่า ไม่ฉันเพื่อเล่น ไม่ฉันเพื่อมีวมา ไม่ฉันเพื่อประดับ ไม่ฉันเพื่อตกแต่ง แต่ให้ฉันเพื่อความตั้งอยู่แห่งกายนี้ เพื่อเว้นจากความลำบากแห่งกายนี้ เพื่ออนุเคราะห์แก่การประพาสพรหมจรรย์ ด้วยมณสิการว่า เราจะบำบัตเวทนาเก่า จักไม่ให้เวทนาใหม่เกิดขึ้น ให้พิจารณาอาหารเปรียบเหมือนน้ำมันสำหรับหยอดเพลากวียน เปรียบดุษผ้าสำหรับปิดแผลและเนื่อบุตรของคนเดินทางกันดาร ชื่อว่าประพาสในธรรมวินัยแล้ว

ปัญหาด้านทุโภชนาการหรือภาวะขาดสารอาหารถือเป็นโจทย์ใหญ่ที่เกิดขึ้นแทบทุกสังคมทั่วโลก และนับวันจะยิ่งสูงขึ้นเรื่อยๆ เพราะประชากรเพิ่มมากขึ้น ความแออัดยัดเยียดในการแย่งชิงผลประโยชน์เพื่อความอยู่รอดก็มากขึ้นด้วยเช่นกัน ปัญหาด้านโภชนาการเป็นความยุ่งเหยิงที่ต้องใช้ระยะเวลาในการปรับแก้ เนื่องจากว่าการขบการฉันเป็นกิจกรรมที่มนุษย์ทุกคนต้องปฏิบัติจนเป็นกิจวัตรในทุกๆ วันอยู่แล้ว เมื่อประชากรในแต่ละภูมิภาคมีมากขึ้น ปัญหาดังกล่าวก็ยิ่งยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นเช่นกัน การจะปรับปรุงวิถีชีวิตทางสังคมหรือการจะเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมความเป็นอยู่นั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อปูทางไปสู่การมีโภชนาการที่ดี

แม้ตัวเลขการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในภูมิภาคอาเซียนจะขยายตัวเป็นอันดับต้นๆ ของโลก แต่ปัญหาร่างกายขาดสารอาหารกับปัญหาร่างกายได้รับสารอาหารบางชนิดมากเกินไปก็เป็นปัญหาที่กำลังคืบคลานเข้าสู่ทุกสังคมเช่นกัน ในอดีตสภาวะการขาดสารอาหารในมารดาและเด็กถูกมองว่าเป็นปัญหาที่แยกจากกันกับโรคความอ้วนและโรคที่ไม่ติดต่อ แต่ความเป็นจริงคือ มันเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิดและเป็นผลพวงจาก “ความไม่เท่าเทียม” ในการพัฒนาประเทศ นั่นคือสาเหตุที่รัฐบาลประเทศต่างๆ จำเป็นต้องต่อสู้กับปัญหาแบบองค์รวม ฉะนั้นรัฐบาลของแต่ละประเทศจึงต้องทุ่มงบประมาณและเงินบริจาคต่างๆ มาสนับสนุนโครงการโภชนาการให้คลี่คลายลงโดยเร็ว ทำให้การแก้ไขปัญหานี้ไม่

บรรลุเป้าหมายตามที่คาดหวัง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอัดฉีดเงินทุนสนับสนุนแบบเต็มสูบ เช่น ภูมิภาคอเมริกาเหนือมีการมีการทุ่มงบด้านโภชนาการเพิ่มขึ้นเป็น ๘๖๗ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ และคาดการณ์ว่าเม็ดเงินในการแก้ไขปัญหาโภชนาการทั่วโลกจะเพิ่มขึ้นเป็น ๗๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือเพิ่มขึ้นอีกกว่า ๓ เท่าในระยะเวลา ๑๐ ปีข้างหน้า (<https://www.dailynews.co.th/article/๖๐๕๒๕๑>)

ขณะเดียวกันภูมิภาคอาเซียนก็มุ่งหวังประโยชน์จากการรวมตัวกันเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนเพื่อให้ประชาชน มีความอยู่ดีกินดี มีสิ่งแวดล้อมที่ดีเช่นกัน แต่ที่ผ่านมาก็ประสบปัญหาด้านโภชนาการมาอย่างยาวนาน เช่น ปัญหาการขาดสารอาหารในกลุ่มเด็กและแม่วัยเจริญพันธุ์ทำให้การขาดโปรตีนและพลังงานในประเทศอินโดนีเซีย อินโดนีเซีย (สลาเมท ริยาตี ยูไวโน: ๒๕๕๘) หรือปัญหาการได้รับสารอาหารเกิน (overnutrition) ในประเทศเวียดนาม เพราะคนเวียดนามทั่วไปไม่ค่อยสนใจการออกกำลังกาย นี่เป็นหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้คนเวียดนามมีปัญหาน้ำหนักตัวเพิ่ม อัตราการเกิด โรคอ้วนในเมืองสูงกว่าในชนบทถึง ๓ เท่า ซึ่งนำไปสู่โรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่เกี่ยวข้องกับอาหารอันได้แก่ โรคอ้วน โรคเบาหวาน โรคหัวใจ และโรคมะเร็งต่างๆ กลุ่มคนที่มีปัญหานี้มักพบในกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้ใหญ่และวัยหนุ่มสาวที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง (โรเจอร์ แมทธิสเน, ๒๕๕๗: ๔)

ปัญหาสุขภาพอนามัยของชาวอาเซียนที่ยังคงมีปัญหารับประทานอาหารไม่ถูกสุขลักษณะก่อให้เกิดโรคขาดแคลนสารอาหาร (nutrition deficiency diseases) เช่น โรคขาดโปรตีนและพลังงาน โรคโลหิตจางเนื่องจากการขาดธาตุเหล็ก โรคขาดวิตามินบีหนึ่ง เป็นต้น ทำให้มีอัตราเสียชีวิตสูง โดยมากป่วยบ่อยและเป็นโรคติดเชื้อมากๆ ทั้งนี้เพราะผู้ที่ขาดสารอาหารจะมีภูมิคุ้มกันที่ต่ำ จึงมีโอกาสติดเชื้อบ่อยและรุนแรงกว่าคนทั่วไป (ลัดดา เหมาะสุวรรณ, ๒๕๕๗: ๓๓) ประชากรส่วนใหญ่ยังเป็นโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหารและโรคผิวหนัง อัตราการตายของทารกค่อนข้างสูงและอายุขัยเฉลี่ยของประชากรอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม การเปลี่ยนแปลงการใช้เทคโนโลยีเพิ่มขึ้นและมีการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรม ค่านิยม และวิถีชีวิตมากขึ้น ผลทั้งหมดจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะมีต่อระบบอาหารตั้งแต่การผลิต การกระจาย การบริโภค ทำให้ระดับการบริโภคขยายตัวสูงและโครงสร้างการบริโภคเปลี่ยนแปลงไป

เสขียวัตรเพื่อโภชนาการที่ดีต่อสังคมชาวอาเซียน

คำว่า เสขียะ แปลว่า ข้อปฏิบัติอันเป็นสมบัติของท่านผู้ยังต้องศึกษา (วิ.อ. (ไทย) ๓/๓๓๙/๔๘๖.) ธรรมเนียมเกี่ยวกับมารยาทที่ภิกษุพึงสำเหนียก หรือพึงฝึกฝนปฏิบัติเป็นชื่อสิกขาบทที่ว่าด้วยมารยาทผู้ดีเป็นวิธีการวางกิริยาทางกายและวาจาที่เหมาะสมของภิกษุ ไม่ได้เป็นชื่ออาบัติ ภิกษุไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งเสขียะทั้งหลาย ต้องอาบัติทุกกฏทุกสิกขาบทมิใช่ข้อควรทราบ คือ สิกขาบทหมวดเสขียะนี้ ในหมวดพระวินัยปิฎกรวมกฎในหมวดเสขียกัณฑ์ เมื่อหมวดข้อปฏิบัติของภิกษุสงฆ์ เรียกว่า เสขียวัตร สิกขาบทในเสขียกัณฑ์นี้เป็นบทบัญญัติที่น่าสนใจ เพราะว่าด้วยเรื่องกิริยามารยาทที่เป็นธรรมเนียมของภิกษุสงฆ์โดยเฉพาะ

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงจัดเสขียวัตร ๗ หมวด ๗๕ ข้อนี้ เป็น ๔ หมวดคือ หมวดสารูป มี ๒๖ ข้อ หมวดโภชนปฏิสังยุต มี ๓๐ ข้อ หมวดธัมมเทสนาปฏิสังยุต มี ๑๖ ข้อ และหมวดปกิณณกะ มี ๓ ข้อ (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, ๒๕๕๔: ๒๑ - ๒๖) แต่ในบทความนี้จะกล่าวถึงหมวด “โภชนปฏิสังยุต” ซึ่งสาระเกี่ยวกับโภชนาการ มีทั้งสิ้น ๓๐ สิกขาบท ว่าด้วยกิริยามารยาทที่ควรประพฤติในการรับบิณฑบาตและการฉันภัตตาหารที่สามารถช่วยผลักดันให้คุณภาพชีวิตของชาวอาเซียนดียิ่งขึ้นได้นั้น ประกอบด้วย

๑) รับบิณฑบาตด้วยความเคารพ

หมายถึง การรับบิณฑบาตด้วยความเต็มใจ ไม่แสดงอาการดูหมิ่นดูแคลน หากชาวอาเซียนแสดงความเคารพต่ออาหารที่รับประทาน จะไม่ทำให้เกิดการกินทิ้งกินขว้าง จะเห็นคุณค่าของอาหาร อาหารก็จะถูกใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่

๒) ในขณะที่บิณฑบาต จะแลดูแต่ในบาตร

หมายถึง ขณะบิณฑบาตจะมองดูแต่อาหารในบาตร ไม่ออกแวงมองผู้ใส่บาตร หากชาวอาเซียนปฏิบัติได้ตามนี้จะช่วยเพิ่มสมาธิในการรับประทานอาหาร ช่วยให้การรับอาหารเป็นไปโดยสะดวก ไม่ตกเลอะเทอะเปรอะเปื้อน เต็มไปด้วยความระมัดระวัง

๓) รับบิณฑบาตพอสมควรส่วนกับแกง (ไม่รับแกงมากเกินไป)

หมายถึง การรับบิณฑบาตจากผู้มีจิตศรัทธาจะต้องรับให้เสมอเหมือนกัน ไม่เลือกปฏิบัติในการรับบิณฑบาตแกงมากกว่าข้าว หรือข้าวมากกว่าแกง ซึ่งจะช่วยให้ชาวอาเซียนเป็นผู้ใส่ใจในการรับประทานอาหารโดยจะแบ่งสัดส่วนในการใช้ข้าวกับแกงในสัดส่วนที่เหมาะสม

๔) รับบิณฑบาตแค่พอเสมอขอบปากบาตร

หมายถึง การรับบิณฑบาตในปริมาณพอดี ไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป หากชาวอาเซียนทำได้เช่นนี้ จะทำให้ไม่เป็นคนโลภ ไม่ตะกละในการบริโภคน้ำ ยังผลให้ไม่เป็นโรคเกี่ยวกับโภชนาการ

๕) ฉันทบิณฑบาตด้วยความเคารพ

หมายถึง การมุ่งรับประทานแต่เพียงเพื่อการตั้งอยู่ได้แห่งกาย ไม่มุ่งรับประทานเพื่อความเพลิดเพลินสนุกสนาน ไม่มุ่งรับประทานด้วยอาหารที่หรรษาราคาแพง แต่เน้นรับประทานเพื่อให้สะดวกในการใช้ชีวิตและมีเรี่ยวแรงพอจะประกอบกิจการงานหรือปฏิบัติธรรมได้

๖) ในขณะที่ฉันทบิณฑบาต และดูแลในบาตร

หมายถึง ความสำรวมในการรับประทานอาหาร ไม่วอกแวกกับสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบข้าง ไม่หันซ้ายมองขวาขณะรับประทานอาหาร ให้มีสมาธิสูงสุดกับอาหาร เพราะหากเดินเล่ออาจได้รับอันตรายจากขณะรับประทานอาหารได้ เช่น ก้างปลาติดคอเพราะเอาก้างปลาออกไม่หมด หรือระบบย่อยอาหารทำงานหนักเคี้ยวข้าวไม่ละเอียด หรือปากเป็นแผลเพราะความร้อนของอาหารหากระวังไม่มากพอ เป็นต้น

๗) ฉันทบิณฑบาตไปตามลำดับ (ไม่ซุกให้แหว่ง)

หมายถึง การห้ามมิให้หยิบข้าวในที่ที่เดียวจนเป็นหลุมลึก เป็นจรียวัตรในการรับประทานอาหารที่ดีเพื่อให้ชาวอาเซียนได้โภชนาการหรือสารอาหารมากขึ้น เพราะหากหยิบทานในที่ที่เดียวมากเกินไปอาจทำให้อ้วนเร็วและไม่อยากหยิบที่อื่นมาทาน

๘) ฉันทบิณฑบาตพอสมควรส่วนกับแกง ไม่ฉันทแกงมากเกินไป

หมายถึง การห้ามมิให้บริโภคเฉพาะกับหรือข้าวเพียงอย่างเดียว เพราะจะทำให้ชาวอาเซียนได้รับสารอาหารไม่ครบทุกหมู่ ทำให้มีคุณค่าทางอาหารน้อยและไม่พอในการซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอในร่างกาย เมื่อชาวอาเซียนได้รับสารอาหารมากขึ้น ร่างกายก็จะแข็งแรงยิ่งขึ้นด้วย

๙) ฉันทบิณฑบาตไม่ขยำแต่ยอดลงไป

หมายถึง ควรเกลี่ยข้าวให้เสมอกันเมื่อมีข้าวพูนจานก่อนเริ่มรับประทานอาหาร เพื่อให้ข้าวและกับคกुकเคล้าเข้ากันซึ่งจะช่วยให้ชาวอาเซียนมีโอกาสได้รับประทานข้าวและกับเสมอกัน อีกประการเป็นการให้เกียรติผู้เป็นเจ้าของข้าวและกับข้าวนั้นด้วย

๑๐) ไม่เอาข้าวสุกปิดแกงและกับด้วยหวังจะได้มาก

หมายถึง การไม่แกล้งใช้ข้าวกลบแกงเพื่อหวังให้ได้แกงมากขึ้น เป็นการฝึกให้ชาวอาเซียน

มีนิสัยมักมากในการบริโภค ไม่ละโมภะอยากได้ อันจะช่วยให้ชาวอาเซียนไม่มีทุกข์เวลาไม่ได้ตั้งใจด้วย

๑๑) ไม่ขอเอาแกงหรือข้าวสุกเพื่อประโยชน์แก่ตนมาฉัน หากไม่เจ็บไข้

หมายถึง มารยาทในการรับประทานอาหาร เมื่อรับประทานอาหารตามเวลาปกติแล้ว ก็จะทำให้ชาวอาเซียนไม่ได้สารอาหารที่มากเกินไปร่างกายต้องการ ยังผลให้ชาวอาเซียนมีนิสัยในการรับประทานอาหารที่ถูกต้องมากขึ้นและมีสุขภาพสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๑๒) ไม่มองดูบาตรของผู้อื่นด้วยคิดจะยกโทษ

หมายถึง การไม่สนใจกับข้าวของผู้อื่นว่ามีความสมบูรณ์ในโภชนาการหรือไม่ ด้วยหวังจะให้ตนไม่ต้องแบ่งปันอาหารให้ หลักปฏิบัตินี้ทำให้ชาวอาเซียนไม่เลือกปฏิบัติในการแบ่งปันอาหาร ฝึกใจให้ไม่ลำเอียง มีบรรยากาศในการรับประทานอาหารที่ดี

๑๓) ไม่ทำคำข้าวให้ใหญ่เกินไป

หมายถึง การไม่ทำขนาดคำข้าวให้ใหญ่ไปหรือเล็กไป จะช่วยให้ชาวอาเซียนมีกริยาที่สุภาพและได้รับคำชื่นชมเพราะมีความสวยงามในการร่วมรับประทานอาหารกับผู้อื่น

๑๔) ทำคำข้าวให้กลมกล่อม

หมายถึง การทำขนาดคำข้าวแต่พอดีปาก เพื่อให้ชาวอาเซียนรู้จักแบ่งขนาดของคำข้าวให้พอเหมาะแก่การขบเคี้ยว ช่วยแบ่งเบาภาระของระบบย่อยอาหารและได้อรรถรสในการรับประทานอาหารด้วย

๑๕) ไม่อ้าปากเมื่อคำข้าวยังไม่ถึง

หมายถึง การสำรวมในการบริโภคให้ชาวอาเซียนอ้าปากเฉพาะเมื่อคำข้าวมาถึง และขณะเคี้ยวก็ไม่อ้าปาก ทำให้ชาวอาเซียนมีกริยาที่สำรวมมากขึ้น

๑๖) ไม่เอามือทั้งมือใส่ปากในขณะฉัน

หมายถึง การไม่เอานิ้วล้วงเข้าไปในปากหรือดูดเลียนิ้วขณะขบเคี้ยว เพราะทำให้การรับประทานอาหารของชาวอาเซียนดูสกปรก ไม่เหมาะสม อาจทำให้มีเชื้อโรคบางชนิดเข้าสู่ร่างกายได้

๑๗) ไม่พูดในขณะที่มีคำข้าวอยู่ในปาก

หมายถึง การไม่สนทนากันระหว่างรับประทานอาหารเพราะอาจทำให้อาหารในปากของชาวอาเซียนร่วงลงมาได้ ทำให้ภาพลักษณ์ของชาวอาเซียนไม่น่ามอง

๑๘) ไม่ฉันโดยการโยนคำข้าวเข้าปาก

หมายถึง การไม่โยนคำข้าวเข้าปากเพราะเป็นกริยาที่ชุกชอน ชาวอาเซียนควรเคารพ

อาหารเพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ร่างกายชาวอาเซียนเจริญเติบโต

๑๙) ไม่ฉันทัดคำข้าว

หมายถึง การทานอาหารของชาวอาเซียนไม่ควรมูมามจนเกินไปเพราะเป็นการไม่สำรวม ทำให้ชาวอาเซียนอึดเร็วและอาจได้รับสารอาหารไม่เสมอกันได้

๒๐) ไม่ฉันทำกระพุงแก้มให้ตู่ย

หมายถึง การไม่อมข้าวไว้ในปริมาณมากๆ เพราะทำให้กิริยาดูไม่งามขณะเคี้ยว ส่งผลให้ชาวอาเซียนไม่ได้รับการเคารพจากคนอื่นมากเท่าที่ควร

๒๑) ไม่ฉันทปลางสะบัดมือปลาง

หมายถึง การไม่สะบัดให้เกิดความรำคาญแก่ผู้อื่น หากข้าวหรือแกงติดมือให้ใช้น้ำล้างเพื่อให้ชาวอาเซียนเป็นที่เลื่อมใสแก่คนอื่นมากขึ้นด้วย

๒๒) ไม่ฉันทโปรยเมล็ดข้าว

หมายถึง การห้ามไม่ให้ทำข้าวหกลงบนพื้น เพราะเป็นการไม่สำรวมอย่างมาก ฉะนั้นชาวอาเซียนควรรักษาข้าวไว้ในจานอย่างเคร่งครัดเพื่อให้เกิดความสวยงามในการรับประทานอาหาร

๒๓) ไม่ฉันทแลบลิ้น

หมายถึง การระวังกิริยามารยาทในการรับประทานอาหารเพื่อมิให้ภาพพจน์ของชาวอาเซียนน่าเกลียด

๒๔) ไม่ฉันทดงจับๆ

หมายถึง การสำรวมกิริยาอาการให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเพื่อให้ชาวอาเซียนมีบุคลิกที่ดึงดูดมากขึ้น

๒๕) ไม่ฉันทดงซูดๆ

หมายถึง การควบคุมกิริยาไม่ให้มีเสียงดังขณะรับประทานอาหารหรือดื่มน้ำเพื่อให้ชาวอาเซียนรักษาบุคลิกที่น่าดึงดูดไว้ได้

๒๖) ไม่ฉันทเลียมือ

หมายถึง การไม่แลบลิ้นเลียอาหารที่ติดมือหรือเลียอาหารที่ติดช้อนเพื่อให้ชาวอาเซียนมีความสุขภาพในการรับประทานอาหาร

๒๗) ไม่ฉันทขอตบาตร

หมายถึง การไม่ตะล่อมข้าวที่ไม่พอดีคำมารวมกันรับประทาน เป็นการฝึกให้ชาวอาเซียนได้นำเศษข้าวติดจานไปจุนเจือแก่ชีวิตอื่นและจะได้อันสงส์จากการแบ่งปันเศษอาหารนั้น

ด้วย

๒๘) ไม่ฉันทเลียริมฝีปาก

หมายถึง การหลีกเลี่ยงการเลียริมฝีปากหากเปื้อนโดยชาวอาเซียนอาจใช้ผ้าเช็ดหรือใช้น้ำล้างออกเพื่อให้เกิดความสุภาพขณะรับประทานอาหาร

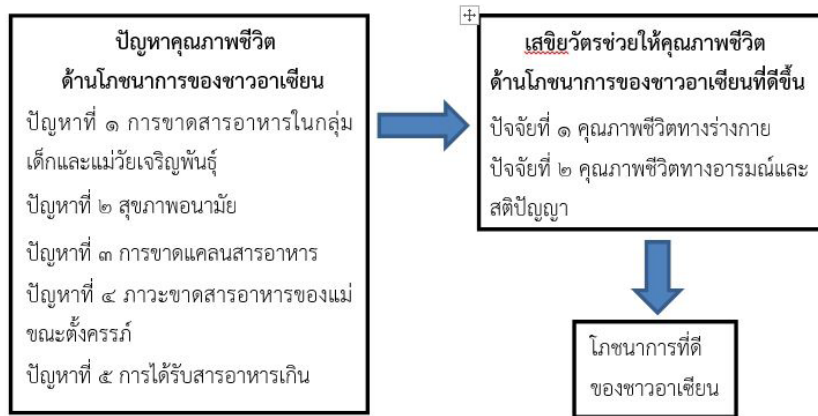
๒๙) ไม่เอามือเปื้อนจับภาชนะน้ำ

หมายถึง การล้างมือที่เปื้อนให้สะอาดก่อนจับภาชนะอื่นเพื่อมิให้ภาชนะอื่นเปื้อนไปด้วยซึ่งช่วยให้ชาวอาเซียนไม่ติดเชื้อโรคบางชนิดได้

๓๐) ไม่เอาน้ำล้างบาตรมีเมล็ดข้าวหลงในบ้าน

หมายถึง การไม่เทเศษอาหารทิ้งขว้าง หากจะทิ้งต้องทิ้งในที่ที่เหมาะสมเป็นการฝึกให้ชาวอาเซียนรู้จักเคารพอาหารและใช้อาหารให้ได้ประโยชน์สูงสุดด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า แม่เสขียวัตรที่ว่าด้วยหมวดโภชนปฏิบัติจะเป็นข้อวัตรปฏิบัติของพระสงฆ์เพื่อให้เกิดความงดงามตามสมณสาธูปในการทำภารกิจคือการฉันอาหารด้วยอาการที่น่าเลื่อมใสและเพื่อสุขอนามัย แต่เมื่อชาวอาเซียนได้นำหลักนี้มาปรับใช้ในบริบทของประชาคมอาเซียนแล้ว คณะผู้เขียนจึงมั่นใจว่าจะสามารถสร้างอรรถประโยชน์มากมายมหาศาลต่อสังคมส่วนใหญ่ได้อย่างแน่นอน เพราะเป็นสารัตถะที่ละเอียดอ่อนมาก เนื่องจากเป็นการให้ความสำคัญกับอากัปกิริยาในการรับประทานอาหาร ซึ่งมีสังคมโลกน้อยมากที่จะเข้ามาแนะนำเกี่ยวกับเรื่องมารยาทในการรับประทานอาหารร่วมกัน แต่เป็นเรื่องโชคดีที่ว่าการใช้ชีวิตแถบเส้นศูนย์สูตร (equator) ไม่แตกต่างกัน ทั้งสังคมไทยและสังคมอาเซียนก็เป็นสายใยที่มีบริบท (context) ด้านวัฒนธรรมประเพณีที่ใกล้เคียงกันมาก เมื่อปัญหาคุณภาพชีวิตด้านโภชนาการได้รับการแก้ไข การแสดงออกทางอารมณ์สติปัญญาของชาวอาเซียนก็จะเติบโตไปด้วยกัน ทำให้สุขภาพอนามัยของชาวอาเซียนดียิ่งขึ้น

แผนภาพที่ ๑.๑ เส้นทางการผลักดันให้ชาวอาเซียนมีโภชนาการที่ดี (ที่มา: คณะผู้เขียน, ๒๕๖๑)

บทส่งท้าย

ปัญหาโภชนาการเกิดจากการขาดสารอาหารเป็นส่วนใหญ่นับวันภาวะทุพโภชนาการก็ยิ่งเป็นปัญหาที่ซับซ้อนมากขึ้น อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาขาดสารอาหารเพราะความยากจนและการกินไม่ถูกสุขอนามัยทำให้ภาวะโภชนาการไม่ดีเท่าที่ควร ทำให้คุณภาพชีวิตทางร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญาไม่สามารถต้านทานโรคได้ ฉะนั้นเสถียรวัตรจึงเป็นข้อควรปฏิบัติที่จะสามารถลดปัญหาด้านโภชนาการของชาวอาเซียนได้ เพราะเป็นจริยวัตรที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพ กิริยามารยาทหรือท่าทางการเคลื่อนไหวขณะรับประทานอาหาร ผู้ที่รู้จักวางตนให้เหมาะสมตามหลักเสถียรวัตรนี้ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี เป็นที่น่าประทับใจแก่ผู้พบเห็นโดยทั่วไป ดังนั้นสังคมอาเซียนพึงต้องตระหนักเกี่ยวกับปัญหาโภชนาการเป็นพิเศษ การร่วมมือประสานงานอย่างจริงจังจะช่วยให้สังคมอาเซียนอยู่ดีกินดีและมีความสุข การถือกำเนิดของประชาคมอาเซียนจึงเป็นการเหมาะสมแล้วที่ภูมิภาคนี้จะได้ทำความเข้าใจใน “หลักธรรม” ที่ชื่อว่า เสถียรวัตร ให้แพร่หลายไปสู่ “หลักทำ” เพื่อประโยชน์โดยรวมของชาวอาเซียน สมดังพุทธภาษิตที่ว่า “อโรคยา ปรมาลาภา” แปลว่า “ความไม่มีโรค เป็นลาภอันประเสริฐ”

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑.

หนังสือทั่วไป.

โซ ยอง-ซุน. (๒๕๕๔). **Why? อาหารและโภชนา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.

พระธรรมโกศาจารย์. (๒๕๕๙). **คู่มือมนุษย์เรื่องพุทธศาสนากับคนทั่วไป**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เลียงเชียง.

ภัทรพล ศิลปาจารย์. (๒๕๕๙). **เหนียวชั่วคราว สบายชั่วคราว**. กรุงเทพฯ: สตีลคันทันท์โรว์.

โรเจอร์ แมทธิสเซน .(๒๕๕๗). **เวียดนามประสบปัญหาโรคอ้วนพร้อมๆ กับปัญหาทุพโภชนาการ**. [ออนไลน์], <https://www.voathai.com/a/vietnam-nutrition-tk/๒๕๖๑๖๖๗.html>

ลัดดา เหมาะสุวรรณ .(๒๕๕๗), **ปัญหาของทารกและเด็ก**. ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สถาบันพลังจิตตานุภาพ. (๒๕๕๐). **ทำวัตรสวดมนต์**. กรุงเทพฯ: สยามมาพรการพิมพ์.

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. (๒๕๕๔). **นวโกวาท**. พิมพ์ครั้งที่ ๔๒. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

สลาเมท รียาตี ยูไวโน. (๒๕๕๘). **สุขภาพทารกและมารดา**, [ออนไลน์],

<http://aseanwatch.org/๒๐๑๒/๑๑/๑๔/อินโดนีเซีย-๕-๑๒-พ.ย.-๕๕/>

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. (มปป.). **การบำรุงรักษาสุขภาพสำหรับบรรพชิต**. กรุงเทพฯ: สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.

ศิริพันธ์ จุลกรังคะ. (๒๕๔๑). **โภชนาศาสตร์เบื้องต้น**. [ออนไลน์],

<https://sites.google.com/site/foodtechnology๒๔/home/sar-xahar-kab-chiwit-praca-wan/hlapho-chna-kar>

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๑ <https://www.dailynews.co.th/article/๖๐๙๒๔๑>

๒. ภาษาอังกฤษ

Bourdieu P., (1977). “**Outline of a Theory of Practice**”, Cambridge, Cambridge University Press.

Debby Mayne. (2017). **Social Etiquette Tips**. The Spruce.

Norbert Elias. (1994). “**The Civilizing Process**”, Oxford Blackwell Publishers.

Petersen A., Lupton D., (1996). “**The Healthy Citizen**”, in The New Public Health – Discourses, Knowledges, Strategies, London, SAGE.

Richerson and Boyd. (1997). “**The Evolution of Human Ultra Sociality**”, in press: I. Eibl-Eibesfeldt and F. Salter, eds. Ideology, Warfare, and Indoctrinability.

Promoting the ASEAN Creativity of Costume Culture and Industry

APSORN TIEWCHAROENKIJ*

Abstract

The academic journal aims to propose scholars' and administrators' important and beneficial points of views in many aspects for the ASEAN costume culture and industry in order to support and encourage the AEC. There are three main ideas of ways of Promoting the ASEAN Creativity of Costume Culture and Industry discussed in this journal. Moreover, the journal also proposes the discussion of the benefits that Thailand will receive from participating the AEC which can be used as a tool to urge and guideline Thai people how to be ready and prepare themselves for the next step of development and creativity when participating the AEC.

Keywords : Promotion, ASEAN Creativity, Costume Culture, Costume Industry, Encouragement

INTRODUCTION

The ASEAN costumes are very outstanding, graceful and unique in themselves to identify the way of the Asian life. This is a way to understand and learn to maintain and promote the spirit of the unity of all levels of society in ASEAN under the slogan "One Vision, One Identity, One Community".

Moreover, **Mala Ritnim, 2014** said that not only the national costumes were various in their beauty, but also they did reflect the

* An English Lecturer at the MCU Watpalaylai Centre, Suphanburi

understanding of the national cultural basis.

In addition , **Commerce Academic , 2015** said that national costumes were a cultural heritage , national identity , arts , ways of life and belief of each country which have been developed and integrated according to the environment , and social condition in each country.

According to **Article , 2015.** suggested that lifestyles of living of each tribe which were melt from their own cultures politics , education , status , religions and other factors enriching costumes fashion of people in the Asian zone and were overwhelmed with interesting and charming identity.

So , it is necessary to see the importance of lifting up and pushing the ASEAN dignity to be in the top rank of the world stage for the first priority. There are three important ways to strongly and effectively promote the ASEAN creativity of costumes culture and industry.

Firstly , promoting by pushing the local brands in a country to be extended in the regional or world class level. Secondly , promoting by pushing the ASEAN countries to be a hub of the ASEAN costumes. Thirdly , exporting ASEAN costumes business to the world market. These three important ways can fulfill the objectives of achieving success in promoting the ASEAN creativity of costume culture and industry

Promoting by pushing the local brands in a country to be extended in the regional or world class level will be discussed as follows.

Siam Business , 2013. recommended that it was very important to manage ASEAN cross cultures and consider strategies of negotiation before trading or doing a business with ASEAN countries in order to achieve success and get more benefits. However , it was necessary to create a good relationship among ASEAN countries , open mind for an information and opinions from other people , and try to understand each other too.

MGR Online , 2014. reported an information about the brand name fashion products encouraged by the Textile Industry Development Institute

which marched the Road Show of the Muslim -Thai costumes concept “ Bunga Slatan ” with the aim to raise the level of operators in 5 southern frontier provinces to Singaporean market with the high marketing values of 1.5 ten thousand million per year.

Soothinee Poupaka , 2014. suggested to open Muslim textile and costume products of Thailand in Singaporean market was very important in enhancing the opportunity in disseminating products and raise the level of Thai textile standard to universal markets starting from ASEAN to ASEAN region in the future.

Hence , to achieve success in promoting , the local brands in a country should be extended in the regional or world class level in order to gain reputation from words of mouth of those who have ever been brand name product distributors and bought brand name products before.

Commerce Academic , 2015. gave an information that brand name fashion products created by ASEAN countries were accepted more from the local people , the westerners and also those from many developed countries. But if mention about the fashion , it has been intense only in the capital city where the power of purchasing was in a high level with the wide spread of hundred department stores located in many areas and also products obviously sold along grade levels of those department stores.

However , local brands in the country still haven’ t been extended to the regional or world class brands. The marketing strategies were just mostly done within the country.

Promoting by pushing the ASEAN countries to be a hub of the ASEAN costumes will be discussed as follows.

Article, 2012. suggested that the integration of ASEAN was to give a good helping hand and empower the status in the world market. However , the difference of each country was beneficial in helping each other and build a new ASEAN potentiality. Moreover , to make ASEAN the joined market in the world level , the goods had to have a free mobility in ASEAN countries.

Sompol Ratanapibal , 2014. analyzed the opportunity of the Muslim fashion market when being compared with the export values of Thai textiles in each year which was not less than one hundred thousand million baht. Consequently , the attempt of pushing the Muslim fashion was made for operators to understand the world of costumes and fashion through the patterns and trends of colour of the tendency in the industrial world.

That’ s why seminar and development projects were held for operators and designers. Meanwhile , they were taken to visit abroad too so that they could have more experiences.

In addition , the fashion shows were held to emphasize the seminar participants to take part by sending their works for the competition. Then both muslim people and non muslim would know what was going to occur and also the changing things along the current which was stranger than general fashions.

This might be a part of solving problems , developing the areas , job , career and economic creating. Moreover , the operators were emphasized to be stronger in producing more products which was more industrial too.

Soothinee Poupaka , 2014. revealed that the textile and costume products under the brand Lawa@THTI organized by the cooperation of the Textile Industry Development Institute and operators in 5 Southern frontier provinces for example ; Stule , Songkla , Pattani , Yala and Narathiwat which was supported with main objectives of adding values of Muslim textile and costume products and developing a knowledge of product and package design and technology in producing process through creative ideas that enhanced outstanding and identical products which extended the opportunity and ways to compete more in the ASEAN markets and region.

Moreover , the road show and master product distribution under the collection “ Bunga Slatan ” was neatly designed for 16 styles of costumes which gained overwhelmed admiration and accept from operator representatives and a group of Singaporean customers who participated the show.

The success was from encouraging and developing operators in 4 main activities of Textile Industry Development Institute.

Prasong Nilbanjong , 2016. revealed that Textile Industry Development Institute has kept on the project of the textile product development and Muslim costume in four southern border provinces of Thailand in order to add value of textile products and Muslim costumes by developing a knowledge of designing , products , packaging , technology through extending marketing opportunity in the ASEAN region.

Moreover , Muslim fashion is developed in a high level under the concept of “ Co-Design ” in which various kinds of cultures in the ASEAN part are melt together by inviting three popular designers from three countries in the ASEAN region for brainstorming.

In addition , there are four main activities under the project of product development and Muslim costumes in southern border provinces of Thailand In the fourth phase as follows :

- The first activity : To develop the textile products and Muslim costumes a commercial way.
- The second activity : To transfer a knowledge of technology.
- The third activity : To transfer a knowledge of standard products and examine the product quality.
- The fourth activity : To develop a database and monitor an evaluation.

Consequently , these four main activities can help operators to become progressive in adding value of designing , developing the textile products and Muslim costumes. Besides , to be able to answer the need of consumers in the universal level and ready in the global competition for the AEC , then to be sustainable hub of the ASEAN production base of Muslim fashion in the region.

Exporting ASEAN costumes business to the world market will be discussed as follows.

Yoothasak Kunasawad , 2014. revealed that about 15 years ago

Indonesia had ever been a superpower country of the textile industry and ASEAN costumes. But when the situation changed , after Vietnam had a fast development , it became the leader of ASEAN.

At present , the tendency of Vietnam was very nice and stronger in a costume market of the USA. which possessed the market shares up to 10 percent , next was Indonesia for 6.2 percent , Cambodia for 3.1 percent , the Philippines for 1.4 percent and Thailand for just 1.35 percent.

As for the future of the export of Thailand seemed to be not so bright because of violent lacking of labours and the higher rates of wages. Especially when labours were seriously needed in producing instant costumes in the process of production that could not be replaced by machines.

Thai operators were to adjusted themselves a lot by turning to invest abroad for example ; Liberty Group , Hong Seng Group , Nice Group , Hi-tech Group , Thong Thai Group etc. for establishing costume factories in Vietnam.

Meanwhile , Lim Line Apparel Co., Ltd. , T.K. Garment Co., Ltd. etc. invested for building costume factories in Cambodia. Then bases of production in a country turned to produce textiles with higher values instead.

KRU NUCH , 2015. suggested that Thailand could extend the export and commercial opportunity by cancelling tax obstacles and non- tax obstacles for free mobility of goods. Then Thai exports to ASEAN could be extended not less than 18 – 20 %.

To encourage the investment was when budget was moved freely , then obstacles in investment between ASEAN would be reduced. So , ASEAN would be an interesting regional investment which was equal to China and India.

Furthermore , Thai operators' capability could be raised up when there was a cooperation in consuming resources of production / being a business alliance with other Asian zone countries for the Comparative Advantage and reducing the production cost.

To increase the Thai bargaining power in the stage of world trade could create the confidence to the world community. To raise the level of people 's living in a country , the results of study showed the AEC would make a true income of ASEAN raised up 5.3 percent (or \$ 69 billion USD.)

Cholticha Pattarasiriworakul , 2016. reported that in 2016 Thai textile export operators were confident that Thai textile and costume exports would recover in a positive way for at least 2 percent.

Wanlop Wittanakorn, 2016. identified the ways of Thai textile and costumes industries were strategies by prescription of being a cluster from the beginning to the end in order to create added values in all of supply chain. In addition , taking action clearly in joining the TPP and having a negotiation in doing the FTA with EU very soon to negotiate for getting the lowest rate of tariffs between each other as much as it could.

As for operators with potential goods might take a consideration in extending the investments with neighbours while doing a business in Thailand too to relieve the impact of the raised tax.

CONCLUSION

Brand name fashion products created by ASEAN countries can be successful by raising the level of textile standard to universal markets starting from ASEAN to ASEAN region in the future. Seminar , development projects , fashion shows , road show , master product distribution and many creative activities are held to help operators to become progressive in adding value of designing , developing the textile products and Muslim costumes. Then to be a sustainable hub of the ASEAN production base of Muslim fashion in the region. Because of problems of violent lacking of labours and the higher rates of wages which gives a big impact especially to the future of the export of Thailand. Many businessmen turned to invest abroad by establishing costume factories in neighbouring countries. Furthermore , joining the TPP and having a negotiation in doing the FTA with EU very soon is needed for getting the lowest rate of tariffs between each other as much as it can.

REFERENCE

- Article , 2012. **ASEAN.... We are alike , We are different.**
ASEAN Knowledge , Saturday 24 November , 2012.
www.aseanlocal.krukorsornor.com
- Article , 2013. **Cross Cultures Management in AEC.** Siam Business ,
4 July , 2013. www.thai-aec.com
- Article , 2015. **Lifestyles and Cultures of People in the ASEAN Countries.**
Business Data Source , 28 April , 2015.
www.compassionsatisfactiondfatigue.com
- Cholticha Pattarasiriworakul , Reporter.2016. **Thai Textiles have recovered
from the lowest.** AEC News , Post Today. 3 February , 2016
www.asean thai.net.
- Commerce Academic , 2015. **National Costumes of the ASEAN
Countries.** The Website of Ayudhaya Province ,Tuesday 10 March
at 10.20 o' clock. (Commerce Bureau , Ayudhaya Province).
www.ayutthaya.go.th
- KRU NUCH, 2015. **The Benefits Thailand will receive from participating
the ASEAN or AEC.** 8 January , 2015.
<https://aseaninside.wordpress.com>
- Mala Ritnim , Asst. Prof. 2014. **ASEAN Costumes , Various in Beauty
Cultural Transmission.** Daily News (Mid-Day) First Section / Daily
News Variety, Thursday 24 April , page 4). <https://www.rmutt.ac.th>
- MGR Online , 2014. **Muslim –Thai Textile Industry had a risen up
Level to Singaporean Market for more than 1.5 Ten Thousand
Million baht per Year.** Manager Online (MGR Online) , Southern
Part. 9 July , 2014. www.manager.co.th
- Prasong Nilbanjong , 2016. **Thailand Textile Institute held the
Activities to end the Muslim Fashion Project in the Fourth
Phase.** Thailand Textile Institute. www.muslim-thti.org

- Sompol Ratanapibal , Director. 2014. **Muslim Fashion Marketing , Holding Thailand as an ASEAN Centre.** ALAMI MAGAZINE (Hot Stories). Alami Press. .First Publishing Issue , August , 2013. www.thealami.com
- Soothinee Poupaka , Director. 2014. **Muslim –Thai Textile Industry had a risen up Level to Singaporean Market for more than 1.5 Ten Thousand Million baht per Year.** Manager Online (MGR Online) , Southern Part. 9 July , 2014. www.manager.co.th
- Wanlop Wittanakorn, Vice President. 2016. **Thai Textiles have recovered from the lowest.** AEC News , Post Today. 3 February , 2016 www.asean thai.net.
- Yoothasak Kunasawad , Director.2014. **Tendency of Textiles and Costumes in AEC.** ASEAN Information Centre , Department of Public Relations. 15 July , 2014 www.asean thai.net.

สมณศักดิ์ในฐานะเป็นกลไกการบริหาร
กิจการคณะสงฆ์ในราชอาณาจักรกัมพูชา
The Ecclesiastical Hierarchies of Buddhist
Monk Administration in Kingdom of Cambodia

พระจักรกฤษ มาภูารักษ์*

บทคัดย่อ

การปกครองและสมณศักดิ์พระสงฆ์ของราชอาณาจักรกัมพูชา เป็นการศึกษาด้านการปกครองของพระสงฆ์ของประเทศกัมพูชา โดย ซึ่งการปกครองกับสมณศักดิ์นั้นเกี่ยวพันกัน โดยตำแหน่ง สมณศักดิ์ก็คือตำแหน่งการปกครองตามลำดับชั้นต่างๆตั้งแต่สมเด็จพระสังฆราช จนกระทั่งถึงพระสมุห์โดยประกอบด้วยหลักๆ 2 ด้านได้แก่ 1) การบริหารคณะสงฆ์ 2) สภาสงฆ์ และอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากการเมืองกัมพูชามีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ในอดีตกาล พระมหากษัตริย์ทรงปกครองบ้านเมือง โดยอาศัยหลักธรรมทางพุทธศาสนา และเป็นอุปการณสำคัญในการปกครองให้ประชาชนอยู่กันอย่างสงบสุข ปกครองให้เป็นปึกแผ่นได้โดยง่าย แม้ในปัจจุบันรัฐบาลก็ได้เอาใจใส่กิจการพระศาสนาพอสมควร พระสงฆ์ได้มีอิทธิพลทางการเมืองอยู่มาก เมื่อมีเหตุการณ์วิกฤตทางบ้านเมือง พระสงฆ์ได้มีส่วนร่วมในการเดินประทั่วรัฐบาล ทางด้านการศึกษา ได้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ขึ้น ได้แก่ มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาพระสิหนุราช อันเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้การศึกษแก่พระภิกษุสงฆ์ชาวเขมรมาจนถึงปัจจุบัน

คำสำคัญ: การบริหาร, สมณศักดิ์, ราชอาณาจักรกัมพูชา

Abstract

The Ecclesiastical Hierarchy of Buddhist Monk and Administration in Kingdom of Cambodia. The study of the administration of the monks of Cambodia that dominance is related to monks by rank. The Cardinal monks are s governed on hierarchy of the Patriarch till Leader Administration of each

* นิสิตชั้นปีที่ 4 สาขา ปรัชญา คณะพุทธศาสตร์ มจร.

sections. Including 2 sections 1. Administrative of Cardinal monks 2. Buddhist Council and other. Due to the Cambodian politics has changed over time in the past, the King governed the country, based on the principles of Buddhism. And as important accessory of govern to the public be peacefulness and ruled become united easily. Although the current, government has reasonably attention affairs of religion. Buddhist Monks have much political influence. When the crisis events in the country arise Buddhist monks have taken part in the government protests. According to the educational, government has establish Buddhist University including the Buddhist University of Sihanouk Raja as a Institute of Tertiary Education for Cambodian monks until now.

Keywords : The Ecclesiastical Hierarchies, Administration, Kingdom of Cambodia

บทนำ

นับตั้งแต่ทางการซึ่งนำโดยเฮง สัมริน (Heng Samrin) เจีย ซิม (Chea Sim) และฮุน เซน (Hun Sen) ได้จัดพิธีกรรมบวชอุปสมบทเป็นทางการ โดยนิมนต์คณะสงฆ์มาจาก กัมพูเจียกรอมคืออาณาจักรซึ่งอยู่บริเวณเวียดนามทางตอนใต้ ที่ในอดีตเคยเป็นดินแดนของกัมพูชา แต่ต่อมาตกอยู่ใต้การปกครองของเวียดนาม จำนวน ๙ รูป มาเป็นพระอุปัชฌาย์ ในบรรดาพระที่นิมนต์มาพระอาจารย์ ตุง ซึ่งเป็นหนึ่งในพระอุปัชฌาย์มรณภาพในระหว่างเดินทางมากรุงพนมเปญ อีกรูปหนึ่งเป็นผู้มาสังเกตุการณ์ซึ่งเป็นพระในนิคายมหายาน การบวช ในครั้งนี้ทางรัฐบาลหรือทางการได้คัดเลือกอดีตพระสงฆ์ที่เคยเป็นพระบวชมาประมาณ ๒๐ - ๔๐ ปี และเคยเป็นอาจารย์ ผู้มีความรู้ความสามารถและเป็นผู้มีศีลบริสุทธิ์ไม่ปนเปื้อนด้วยมลทินทางโลก กล่าวคือไม่เคยแต่งงานในยุคเขมรแดงจึงเหลือพระสงฆ์ที่เป็นอุปัชฌาย์มาเข้าในพิธีอุปสมบท ๗ รูป เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ปี ค.ศ. ๑๙๗๙ ณ วัดอุณาโลม กรุงพนมเปญนับแต่ปี ค.ศ. ๑๙๘๘ เป็นต้นมา อาจจะกล่าวได้ว่าพระพุทธศาสนาได้ผ่านพ้นวิกฤตอันเลวร้ายทางการเมือง รัฐบาลหันมาสนใจ และสนับสนุนพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง

การศึกษาทางพระพุทธศาสนานับได้ว่ามีความเจริญก้าวหน้าพอสมควรการสัมมนาคณะสงฆ์ครั้งที่ ๘ รัฐมนตรีประจำกระทรวงธรรมการและศาสนา นายมิน ชิน ได้กล่าวถึงความเจริญเติบโตของพระพุทธศาสนา และพุทธศึกษาในที่ประชุมว่า ปัจจุบัน (ปี ค.ศ. ๒๐๐๙)

ทั่วพระราชอาณาจักมีวัด ๔,๓๙๒ วัด พระภิกษุสามเณรจำนวน ๕๔,๗๖๔ รูป/องค์ แบ่งเป็นสองนิกายคือ คณะมหานิกายมี ๔,๒๔ วัด พระภิกษุสามเณร ๕๓, ๔๕๖ รูป/องค์ คณะธรรมยุตินิกายมีวัด ๕ วัด พระภิกษุสามเณร ๑,๓๘๐ รูป/องค์

หลังจากที่กองทัพเขมรแดง(เป็นกลุ่มชาวเขมรที่นิยมลัทธิคอมมิวนิสต์) ภายใต้การนำของนายพลพอลพตและนายเขียว สัมพันธ์ ได้รับชัยชนะในการทำสงครามกลางเมือง ก็ได้ปราบปรามผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับระบอบการปกครองของพวกเขา ซึ่งมีทั้งชาวพุทธทั่วไปและพระภิกษุเป็นจำนวนมาก วัดหลายแห่งถูกรื้อทำลายหรือไม่ก็ถูกตัดแปลงเป็นที่ตั้งของกองทหาร เป็นคุกคุมขังนักโทษทางการเมือง ศาสนสมบัติถูกปล้นสะดม ไม่ให้ประชาชนใส่บาตร และไม่ให้ร่วมชุมนุมประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และให้พระสงฆ์หลายพันรูปลาสิกขาออกมาเป็นทหาร พระสงฆ์บางรูปที่มั่นคงในบวรพระพุทธศาสนาก็หาหนทางลี้ภัยเข้ามาอยู่ในประเทศไทยถึงแม้เขมรแดงจะหมดอำนาจไปในปลายปี พ.ศ.2521 และรัฐบาลชุดใหม่ของประเทศกัมพูชาภายใต้การนำของนายเฮงสัมริน ซึ่งได้รับการหนุนหลังจากเวียดนามจะขึ้นมาใช้อำนาจแทนที่ (ก้าวสู่อาเซียน ประชาคมแห่งสันติ :พระพุทธศาสนาในประเทศกัมพูชา, กรมศาสนา)

แต่สถานการณ์ของพระพุทธศาสนาในประเทศกัมพูชาก็มิได้ดีขึ้น ทั้งนี้เพราะทางรัฐบาลเฮงสัมรินก็มีนโยบายไม่ให้ประชาชนนับถือศาสนา การเทศนาสั่งสอนประชาชนถือว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมาย ห้ามทำบุญตักบาตร หนังสือและคัมภีร์ทางศาสนาถูกเผาทำลายทิ้ง นอกจากนี้การที่วัดได้ถูกตัดแปลงให้เป็นสถานที่ตั้งกองทหารของกลุ่มเขมรฝ่ายต่างๆ ทำให้วัดวาอารามกลายเป็นเป้าหมายถูกโจมตีด้วย ส่งผลให้ พระอุโบสถ พระพุทธรูปเสียหายมาก

ภายหลังจากสงครามกลางเมืองในกัมพูชาสงบลงในพ.ศ. 2534 เมื่อบ้านเมืองกลับเข้าสู่ความสงบ ทั้งรัฐบาลและประชาชนกัมพูชาต่างก็ช่วยกันฟื้นฟูพระพุทธศาสนาให้กลับสู่ความเจริญรุ่งเรืองอีกครั้ง โดยรัฐบาลของสมเด็จพระนโรดม สีหนุวงศ์ส่งเสริมให้ชาวกัมพูชาเข้ารับการอุปสมบท พิธีกรรมของทางราชการจะต้องมีพระสงฆ์เข้าร่วม มีการปฏิบัติศาสนกิจในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาซึ่งถือให้เป็นวันหยุดราชการ เร่งฟื้นฟูบูรณะวัดวาอารามสำคัญ ส่งพระภิกษุสงฆ์ชาวกัมพูชาเดินทางเข้ามาศึกษาพระธรรมวินัยในประเทศไทย ฟื้นฟูมหาวิทยาลัยสงฆ์ในพระพุทธศาสนาว่า “พุทธศาสนาพระสีหนุราช” ให้เป็นที่ศึกษาพระธรรมวินัยจวบจนปัจจุบัน

ภูมิหลังสมณศักดิ์

ระหว่างพุทธศตวรรษที่ ๑๒ ถึง ๑๗ เป็นยุคที่ลังกาเดือดร้อนวุ่นวายเพราะการรุกรานจากอินเดียบ้าง ความไม่สงบภายในบ้าง ในระหว่างยุคนี้เองที่ภิกษุณีสงฆ์สูญสิ้น ต่อมา พระเจ้าแผ่นดินของเกาะลังกา บางพระองค์ทรงเป็นนมหาราชที่สำคัญในการอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาของลังกา ทรงปกครองบ้านเมืองได้สงบเรียบร้อย ในด้านการพระศาสนาทรงชำระการพระศาสนาให้บริสุทธิ์ ยังคณะสงฆ์ให้รวมเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้อีกครั้งหนึ่ง พระมหากษัตริย์ทรงสถาปนาสมเด็จพระสังฆราช ปกครองสงฆ์ทั้งประเทศเป็นครั้งแรก ทรงสร้างวัดวาอาราม เป็นยุคที่มีศิลปกรรมงดงาม และลังการได้กลายเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนา ต่อมามีการโปรดเกล้าฯสถาปนาสามเณรสรณังกรจากกษัตริย์ลังกาเพื่อให้เป็นสมเด็จพระสังฆราช การสถาปนาสมณศักดิ์ครั้งนี้เป็นจุดเริ่มต้นของระบบสมณศักดิ์ที่ได้รับการยอมรับจากสถาบันกษัตริย์ซึ่งถือเป็นสถาบันหลักของชาติ และยังสามารถถือได้อีกว่าสมณศักดิ์เกิดขึ้นในพระพุทธศาสนาอย่างเป็นทางการเต็มรูปแบบแล้ว และไม่อาจปฏิเสธได้ว่าการสถาปนาสมเด็จพระสังฆราชในครั้งนั้น ถือเป็นพระราชศรัทธาอย่างแรงกล้าของกษัตริย์ซึ่งเป็นประมุขของแผ่นดิน และทรงไว้ซึ่งอำนาจอันสูงสุดที่ได้ พระราชทานเกียรติยศอันสูงสุดนี้ให้แก่พระภิกษุ และทรงไว้ซึ่งคุณค่าแก่สมณะผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบในพระพุทธศาสนา

จุดเริ่มต้นสมณศักดิ์

ภายหลังพระเจ้าทวานัมปิยะทรงสถาปนา สามเณรสรณังกรขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆราชแล้วนั้น สมณศักดิ์ในศรีลังกาก็เริ่มมีบทบาท และพัฒนามาเรื่อยๆจวบจนปัจจุบัน ซึ่งสมณศักดิ์ในศรีลังกาก็มีหลากหลายรูปแบบแตกต่างกันไป เนื่องจากศรีลังกานั้น มีคณะสงฆ์ที่เป็นสยามวงศ์แต่ก่อนแล้วนั้น ต่อมา ในสมัยเดียวกันนั้นได้มีสามเณรคณะหนึ่งเดินทางไปขอรับการอุปสมบทในประเทศพม่า แล้วกลับมาตั้งนิกาย "อมรปุรนิกาย" ขึ้น อีกคณะหนึ่งได้เดินทางไปขออุปสมบทจากคณะสงฆ์เมืองมอญ กลับมาตั้งนิกาย "รามัญนิกาย" ขึ้น ในสมัยนี้ได้มีนิกายเกิดขึ้นในลังกา ๓ นิกาย คือ ๑. นิกายสยามวงศ์ หรืออุปาลิงค์ ๒. นิกายอมรปุรนิกาย ๓. นิกายรามัญ นิกายทั้ง ๓ นี้ ยังคงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน โดยแต่ละนิกายมีสมเด็จพระสังฆนายกแต่ละนิกายเป็นของตนเอง ซึ่งต่างจากประเทศไทยที่มีสมเด็จพระสังฆราชเพียงองค์เดียวที่ปกครองคณะสงฆ์ทั่วทั้งสังฆมณฑล

ว่าด้วยเรื่องของสมณศักดิ์

สมณศักดิ์คือ ยศพระสงฆ์ที่ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์มีหลายชั้น แต่ละชั้นมีพัตยศ เป็นเครื่องกำหนด และราชทินนามตามลำดับชั้นราชทินนามไล่ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณเป็นต้น อาจกล่าวได้ว่า สมณศักดิ์ คือ บรรดาศักดิ์ หรือยศที่พระมหากษัตริย์พระราชทานแก่พระสงฆ์ผู้ประพฤติดี ประพฤติชอบให้ดำรงมั่นอยู่ในสมณเพศ หรือพระเถระานุเถระผู้มีความรู้ความสามารถ ในการเผยแผ่พระศาสนาเพื่อเป็นกำลังสืบต่ออายุพระพุทธศาสนา

การแต่งตั้งและการยกฐานะพระภิกษุรูปใดรูปหนึ่งก็เพื่อเป็นการถวายเกียรติอันสูงสุดของพระภิกษุสงฆ์ และเพื่อให้การปกครองคณะสงฆ์เป็นไปโดยเรียบร้อย เพราะการที่พระภิกษุรูปใดได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ ย่อมได้รับมอบหมายภาระหน้าที่ในการปกครองหมู่คณะแห่งสงฆ์ ปฏิบัติศาสนกิจไปพร้อมกันด้วยไม่ว่าจะเป็นสมณศักดิ์ชั้นใดๆก็ตามปรัชญาของการถวายสมณศักดิ์ที่ทรงปฏิบัติกันมา มาจากคติที่พระมหากษัตริย์จะต้องทรงอุปถัมภ์ค้ำชูพระพุทธศาสนา แต่พระองค์มิสามารถเข้ามาดูแลภิกษุ สามเณร และพุทธบริษัทได้ทั่วถึงตลอดทั่วพระราชอาณาเขตด้วยพระองค์เองได้ จึงต้องพึงพระสงฆ์ผู้ทรงศีลที่บริสุทธิ์เข้ามาช่วยธำรงรักษาไว้สืบทอดพระพุทธศาสนาด้วยการปฏิบัติบูชา การศึกษาเผยแผ่คำสอนที่ถูกต้อง พระมหากษัตริย์จึงทรงอุปถัมภ์พระสงฆ์ด้วยการถวายค่านิยัตสมณศักดิ์ซึ่งมิได้เป็นไปเพื่อลาภยศสักการะ ยิ่งสมณศักดิ์สูงเท่าใดก็เท่ากับพระมหากษัตริย์ทรงอุปถัมภ์ให้พระสงฆ์องค์นั้นทำงานถวายพระพุทธศาสนามากเท่านั้น สมณศักดิ์สงฆ์มิได้มีไว้เพื่อแสดงยศถาบรรดาศักดิ์เหมือนข้าราชการแต่อย่างใด ยศข้าง ชุณนางพระ คือคำเปรียบเปรยที่ว่า จะพระราชทานยศศักดิ์แก่ข้างก็ดี พระก็ดี ผู้รับย่อมต้องไม่เป็นที่ยินดียินร้าย ไม่หลงติดกับยศตำแหน่ง ข้างก็คงเป็นข้าง และพระก็คงเป็นพระตามพระธรรมพระวินัยอยู่นั่นเอง

วัตถุประสงค์สมณศักดิ์

สมณศักดิ์นอกจากจะเป็นยศหรือบรรดาศักดิ์แก่พระภิกษุสงฆ์แล้วนั้น ยังเป็นรากฐานของการแต่งตั้งมอบภาระหน้าที่แก่พระภิกษุในการสนองงานพระศาสนาตามฐานะหน้าที่นั้นๆของตน อาทิเช่น สมเด็จพระสังฆนายกมีหน้าที่บริหารกิจการคณะสงฆ์ทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็น การบริหารการศึกษาคณะสงฆ์ การดำรงตำแหน่งอธิบดีสูงสุดศาลสงฆ์ การวางกรอบแบบแผนในการเผยแผ่พระศาสนา การมอบนโยบายกิจการคณะสงฆ์ในทุกๆด้านทั้งในและต่างประเทศ หรือพระราชาคณะก็จะดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าคณะจังหวัด ซึ่งก็จะมีภาระหน้าที่ทั้งในด้านการปกครอง และการบริหาร อีกทั้งเป็นประธานในศาลระดับจังหวัดตัดสินระงับข้อพิพาททั้งปวง และสนองงาน นโยบายของคณะสงฆ์ เพื่อให้พระศาสดาดำเนินไปตาม

รูปแบบแผน ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย กฎหมายรัฐธรรมนูญ และประเพณีของราชอาณาจักร อีกทั้งยังทำพระศาสนามั่นคงสถาพรสืบไป

สมณศักดิ์กับสถาบันพระมหากษัตริย์

สถานะของพระมหากษัตริย์ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญที่สำคัญมี ๕ พระราชสถานะ คือ ๑) ทรงเป็นพระประมุข ๒) ทรงเป็นที่เคารพสักการะ ๓) ทรงถูกละเมิดมิได้ ๔) ทรงเป็นพุทธมามกะและ ๕) อัครศาสนูปถัมภก และทรงเป็นจอมทัพไทย พระประมุขแห่งรัฐพระพุทธศาสนาที่ถือเป็นศาสนาประจำชาติแล้ว ทรงอุปถัมภ์ค้ำจุนมากเป็นพิเศษ พระมหากษัตริย์ทรงเข้าไปช่วยดูแลการปกครองของคณะสงฆ์ไทยมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยคณะสงฆ์ไทยมีอยู่ ๒ คณะ คือ คณะคามวาสีและคณะอรัญวาสี แยกการปกครองเป็นอิสระจากกัน ต่างฝ่ายต่างก็มีพระสังฆราชของตนเอง พระมหากษัตริย์ก็ทรงแต่งตั้งพระสังฆราชทั้ง ๒ ฝ่าย และยังได้ทรงแต่งตั้งพระราชาคณะประจำหัวเมืองต่าง ๆ การแต่งตั้งสมณศักดิ์แก่พระภิกษุสงฆ์ถือเป็นการอุปถัมภ์ให้พระสังฆราชแต่ละฝ่ายไปปกครองพระราชาคณะ พระครู เจ้าอาวาส พระภิกษุ - สามเณร ให้ตรงตามพระธรรม พระวินัย มิใช่ฆราวาสไปปกครองพระเหตุผลก็คือสมัยนั้นพระมหากษัตริย์ทรงเป็นเจ้าของชีวิต และต่อมาก็ทรงถวายสมณศักดิ์ ซึ่งมีหลายชั้นให้พระสงฆ์โดยมีพัดยศเป็นเครื่องกำหนด

พระราชาคณะกับพระมหากษัตริย์

พระพุทธศาสนาในราชอาณาจักรกัมพูชามีประวัติศาสตร์ที่สืบทอดมายาวนาน พระมหากษัตริย์หลายพระองค์ทรงมีพระราชศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างแรงกล้า และทรงอุปถัมภ์ยกย่องพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่สูงสุดเหนือสิ่งอื่นใด ด้วยทรงคิดว่าประเทศชาติจะต้องประกอบไปด้วย ๓ สถาบันหลักคือ สถาบันชาติ สถาบันพระศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ ทั้งสามสถาบันเป็นหัวใจของชาติ ที่จะเป็นเครื่องนำพาหลอมรวมจิตใจของคนทั้งชาติให้มีความรัก ความสามัคคี ต่อกัน พระมหากษัตริย์จึงให้ความสำคัญต่อพระพุทธศาสนา จึงทรงโปรดให้ยกสถาบันศาสนา กับสถาบันกษัตริย์เป็นสถาบันที่มีความสนิทชิดเชื้อกันมากขึ้น ทรงได้ทำการกระชับความสัมพันธ์ในทุกๆด้าน เนื่องด้วยทรงทราบว่าศาสนานั้นเป็นที่ยึดเหนี่ยวของจิตใจชาวราษฎร์ทั้งปวง สถาบันพระมหากษัตริย์ก็ควรจะมีสถาบันพระศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยว เกี่ยวดวงกันเพื่อความสงบ เรียบร้อยติงามของบ้านเมืองอย่างยั่งยืน จึงทรงโปรด

ให้มีพระราชคณะขึ้น หรือเรียกง่าย ๆ ว่า กลุ่มหรือหมู่พระสงฆ์ของพระมหากษัตริย์ ในฐานะ ประมุขแห่งรัฐ เพื่อยกฐานะภิกษุผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ ให้มีบรรดาศักดิ์สูงขึ้นโดยไม่สนว่าจะ มาจากชาติตระกูลใดก็ตาม จะพัฒนาขึ้นมาเป็นพระราชคณะขึ้นต่าง ๆ ขึ้น จนกระทั่งพระ มหากษัตริย์ทรงมีพระราชศรัทธาอันสูงสุด ในการโปรดเกล้าฯพระภิกษุสงฆ์ที่เป็นพระราช คณะ ขึ้นเป็นสมเด็จพระราชาคณะ และสมเด็จพระสังฆนายก ตลอดจนสมเด็จพระสังฆราช เพื่อให้สถาบันกษัตริย์กับสถาบันพระศาสนา มีความใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น

การปกครองคณะสงฆ์กับราชอาณาจักรกัมพูชาสมัยใหม่

หลังการล่มสลายของกัมพูชาประชาธิปไตย กัมพูชาตกอยู่ภายใต้การรุกรานของ เวียดนามและรัฐบาลที่นิยมฮานอยต่อมา พรรคพุนชินเปกของพระนโรดม สีหนุ พรรค กัมพูชาประชาธิปไตยหรือเขมรแดง และแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติประชาชนเขมร มีการ เจริญสันติภาพตั้งแต่ พ.ศ. 2532 และนำไปสู่การประชุมสันติภาพที่ปารีสเพื่อสงบศึกใน พ.ศ. 2534 ในที่สุดมีการจัดการเลือกตั้งโดยสหประชาชาติใน พ.ศ. 2536 เพื่อเริ่มต้นฟื้นฟู ประเทศ พระนโรดม สีหนุกลับมาเป็นกษัตริย์อีกครั้ง มีการจัดตั้งรัฐบาลผสม หลังจากมีการ เลือกตั้งโดยปกติใน พ.ศ. 2541 การเมืองมีความมั่นคงขึ้น หลังจากนั้นสถาบันกษัตริย์ก็หัน มาทำนุบำรุงพระศาสนา หลังจากเสียหายไปมากจากกลุ่มเขมรแดงที่ทำลายเกือบจนหมด สิ้น พระสงฆ์องค์เถรถูกฆ่าตายไปมากจึงทรงหันปฏิรูปพระศาสนาอย่างจริงจัง โดยให้มีการ แต่งตั้ง สมเด็จพระมหาสุเมธาธิบดี และพระราชคณะขึ้นตามลำดับโดยให้ สมเด็จพระมหา สุเมธาธิบดี เป็นผู้นำคณะสงฆ์ในการปกครอง และบริหารกิจการกิจการคณะสงฆ์โดยสมเด็จพระ นโรดม สีหนุ ทรงเป็นผู้อุปถัมภ์ จนกระทั่งปัจจุบัน ราชอาณาจักรกัมพูชาปกครองแบบ ประชาธิปไตยมีระบอบกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ มีพระบาทสมเด็จพระบรมนาถ นโรดม สีหนุนี้ มาจากการเลือกตั้งโดยราชสภาเพื่อราชบัลลังก์ เป็นประมุขแห่งรัฐ ในขณะที่เดียวกัน มีประมุขรัฐบาล คือ สมเด็จพระอัครมหาเสนาบดี เป็นผู้นำบริหาร ด้วยเหตุนี้ทรงโปรดให้มีการ ปกครองตามลำดับชั้นทั้งสมณศักดิ์ ศาสนสงฆ์และอื่นๆ ตั้งแต่สมเด็จพระสังฆราช เป็นประมุข สูงสุดแห่งสงฆ์ สมเด็จพระสังฆนายกเป็นผู้ประมุขแห่งฝ่ายบริหารและทำหน้าที่ในการบริหาร กิจการทั้งปวง สมเด็จพระราชาคณะเป็นรองสังฆนายก และพระราชคณะก็ดำรงตำแหน่ง ตามลำดับชั้น เช่น ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าคณะจังหวัด เป็นต้น

อำนาจหน้าที่สมเด็จพระสังฆราชกับสมเด็จพระสังฆนายก

คณะสงฆ์ภิกษุปัจจุบัน คือ ยึดรูปแบบการปกครองที่กำหนดด้วยพระราชบัญญัติ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์และพระราชบัญญัติลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๔๘๖ แต่พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนี้ได้ถูกแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๔๙๒ การปกครองคณะสงฆ์ถูกแบ่งเป็นคณะ คือคณะมหานิกาย ปัจจุบันมีสมเด็จพระอัครมหาสังฆราชาธิบดี สมเด็จพระอัครสังฆราช เป็นสมเด็จพระสังฆราช และมีพระราชาคณะอีก ๓๕ รูป คือชั้นเอกมี ๓ รูป ชั้นโทมี ๖ รูป ชั้นตรีมี ๖ รูป ชั้นจัตวามี ๒๐ รูป และชั้นกิตติมศักดิ์ไม่ระบุจำนวน ส่วนคณะธรรมยุติกนิกายปัจจุบันมีสมเด็จพระอภิสิริสุคันธมหาสังฆราชาธิบดี สมเด็จพระอภิสังฆราช และมีพระราชาคณะอีก ๒๒ รูป คือชั้นเอกมี ๒ รูป ชั้นโทมี ๓ รูป ชั้นตรีมี ๔ รูป ชั้นจัตวามี ๑๓ รูป และชั้นกิตติมศักดิ์ไม่ระบุจำนวนเช่นเดียวกัน โดยการปกครองนั้น จะอยู่ภายใต้การกำกับของสมเด็จพระสังฆราช ทั้ง ๒พระองค์ต่างฝ่ายต่างปกครองไม่ก้าวล่วงอำนาจกัน ซึ่งการปกครองจะเป็นไปตามลำดับชั้นสมณศักดิ์คล้ายกับของไทย อำนาจการปกครองทั้งหมดสมเด็จพระสังฆราชจะออกคำสั่งตามโอกาสและวาระต่างๆ โดยแยกกันอย่างชัดเจนกับอำนาจระหว่างสมเด็จพระสังฆราชกับสมเด็จพระสังฆนายก เนื่องด้วยตามที่เราทราบในไทยนั้นอำนาจสูงสุดทั้งในการปกครอง บริหาร ศาลสงฆ์ หรือเรียกรวมๆ เป็นสิทธิอำนาจของสมเด็จพระสังฆราชทั้งหมด แต่ภิกษุจะแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง เพราะอำนาจการบริหารจะเป็นภาระหน้าที่ตรง ของสมเด็จพระสังฆนายก ทั้งบริหารการศึกษา คณะสงฆ์ การบริหารกิจการคณะสงฆ์ อธิบดีศาลสงฆ์ การเสนอรายงานแต่งตั้งเป็นพระราชาคณะ การเสนอเลื่อนแต่งตั้งพระราชาคณะ การประกอบศาสนกิจและประสานงานกับฝ่ายรัฐบาล และมีหน้าที่โดยตรงในการร่วมมือกับรัฐบาลในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เพื่อให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยอีกทั้งยังเป็นประธานการดำเนินงานในทุกๆ ด้านของพระศาสนาทั้งหมด ยกเว้นแต่เพียงการปกครองคณะสงฆ์เท่านั้น

การเมืองกับคณะสงฆ์ในภิกษุ

การเมืองภิกษุมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ในขณะเดียวกันการเมืองก็กำหนดการเปลี่ยนแปลงในศาสนาในภิกษุไปด้วย ในอดีตกาล พระมหากษัตริย์ทรงปกครองบ้านเมืองโดยอาศัยหลักธรรมทางพุทธศาสนาเป็นแนวทาง แม้ว่าในอดีตจะมีการนับถือพระพุทธศาสนาปนกับศาสนาพราหมณ์ แต่ก็ไม่ได้เกิดความขัดแย้งใด ๆ เลยแต่กลับเอื้อประโยชน์ต่อกัน เป็นประโยชน์ต่อการปกครอง หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา

เป็นอุปสรรคสำคัญในการปกครองให้ประชาชนอยู่กันอย่างสงบสุข ปกครองให้เป็นปึกแผ่นได้โดยง่าย

แม้ในปัจจุบัน รัฐบาลก็ได้เอาใจใส่กิจการพระศาสนาพอสมควร พระสงฆ์ได้มีอิทธิพลทางการเมืองอยู่มาก เมื่อมีเหตุการณ์วิกฤตทางบ้านเมือง พระสงฆ์ได้มีส่วนร่วมและมีเสรีภาพในการเดินประท้วงรัฐบาลได้ ซึ่งปัจจุบันพุทธศักราช ๒๕๖๐ ตามข้อมูลของรัฐบาลกัมพูชา โดยรัฐมนตรีกระทรวงศาสนา หิม แฉม ประกาศว่า วัดทั่วประเทศทั้ง ๒ นิกายมี ๔๘๗๒ วัด มหานิกาย ๔๖๕๖ วัด ธรรมยุติ ๒๑๖ วัด และสำนักสงฆ์ ๑๒๒ แห่ง สรุปรูปพระทั่วประเทศ ๖๙,๑๙๙ องค์ มหานิกาย ๖๔,๔๐๗ องค์ ธรรมยุติ ๔,๗๙๒ องค์ นี้ตามข้อมูลที่ประชุมเมื่อวันที่ ๓๐-๓๑ มกราคมที่ผ่านมา ในขณะที่เดียวกันทางด้านการศึกษาก็ได้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ขึ้น ได้แก่ มหาวิทยาลัยพระพุทธรศาสนาพระสีหนุราช อันเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้การศึกษแก่พระภิกษุสงฆ์ชาวกัมพูชา (Ven.Savonn Thitakuno, 2559)

ข้อแตกต่างเรื่องการแต่งตั้งสมณศักดิ์

ความแตกต่างระหว่างสมเด็จพระมหาสังฆราช สมเด็จพระสังฆราช และ สมเด็จพระสังฆนายกเมื่อก่อนถึงสมเด็จพระสังฆราช และสมเด็จพระสังฆนายก หลายท่านยังคงสับสนว่าทำไมแต่ละประเทศไม่เหมือนกันทั้งที่เป็นพระสงฆ์ นิกายเถรวาทเหมือนกัน พอสรุปเป็นสังเขปได้ดังนี้ว่าสมเด็จพระมหาสังฆราช และสมเด็จพระสังฆราชเป็นตำแหน่งที่ทรงสถาปนาพระมหากษัตริย์โดยเป็นประมุขของประเทศ หรือประเทศนั้นยังมีสถาบันกษัตริย์คงอยู่ปัจจุบันปรากฏว่ามีเพียง ๓ ประเทศ มีสถาบันพระมหากษัตริย์คงอยู่ ประกอบด้วย ราชอาณาจักรไทย ราชอาณาจักรกัมพูชา และราชอาณาจักรภูฎาน

สมเด็จพระสังฆนายก เป็นตำแหน่งที่แต่งตั้งจากประมุข หรือผู้นำของแต่ละประเทศ โดยที่ประเทศนั้นไม่มีสถาบันกษัตริย์เป็นประมุขของประเทศ มีในหลายประเทศ เช่น สหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐศรีลังกา สาธารณรัฐบังกลาเทศ สาธารณรัฐเนปาล สาธารณรัฐมองโกลเลีย สาธารณรัฐคาลมีเกีย เป็นต้น

สมณศักดิ์กับความสัมพันธ์ฝ่ายอาณาจักร

คำว่าพระราชอาณาเขต แปลว่า คณะแห่งพระราชอำนาจ หากเป็นทหารจะเรียกว่า ราชวัลลภ หมายถึงผู้ใกล้ชิดสนิทชิดเชื้อพระราชอำนาจ สมเด็จพระสังฆราชผู้นั้นเกี่ยวข้องโดยตรงกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ในพุทธราชอาณาจักร กษัตริย์ที่ทรงเป็นพระองค์ประมุขแห่งรัฐ ส่วนพระสังฆราชก็เป็นเป็นมุขแห่งศาสนจักร ทั้งสองสถาบันมีความใกล้ชิดกันมาแต่ครั้งโบราณกาล การกระทำประกอบพระราชพิธีโดยส่วนมากของสถาบันกษัตริย์ล้วนเกี่ยวข้องกัศาสนาทังสิ้น โดยจะผสมระหว่างพุทธและพราหมณ์ซึ่งจะมีพิธีพราหมณ์ก่อนในกัมพูชา ต่างจากพระราชพิธีของไทยที่จะเริ่มด้วยพิธีพุทธเป็นปฐมฤกษ์ก่อนแล้วจึงตามด้วยพิธีพราหมณ์ ทั้งนี้พระราชพิธีก็จะมีพระสงฆ์ในการประกอบพิธีซึ่งในนั้นก็ประกอบไปด้วยฝ่าย ศาสนจักรที่มีสมเด็จพระสังฆราชเป็นผู้ทำหน้าที่ประกอบพิธีตามพระราชประเพณีของตน ตั้งแต่ประสูติจนจบจนเสด็จสวรรคตในที่สุด ล้วนแต่เกี่ยวข้องกันกับพระศาสนาทั้งสิ้นจึงทำให้สถาบันฝ่ายศาสนจักรต้องเป็นไปกับสถาบันกษัตริย์ ทั้งยังเป็นที่ยกย่อง และแบ่งเบาภาระหน้าที่ของสถาบันด้วย สังเกตได้จากสมเด็จพระสังฆราชก็จะประกอบศาสนกิจกับพระเจ้าแผ่นดิน และพระบรมวงศานุวงศ์ ทั้งการลงนามรับทราบ ตลอดจนแต่งตั้งพระราชอาณาเขตทั้งปวง สมเด็จพระสังฆนายกก็จะประกอบศาสนากิจคือการบริหารงานด้านต่างๆของคณะสงฆ์ไม่ว่าจะเป็น บริหารการศึกษา ศาลสงฆ์ ปกครอง กิจการศาสนา และเสนอแต่งตั้ง โดยจะทำงานร่วมกับฝ่ายรัฐบาลที่มี นายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำ ส่วนสมเด็จพระสังฆราชก็ทำหน้าที่เป็นรองประธานรองอธิบดีศาลสงฆ์ รองคณะกรรมการในการบริหารงานในด้านต่างๆตามตำแหน่งของสมณศักดิ์ เช่นเดียวกับคณะรัฐมนตรีแต่ละกระทรวง พระราชอาณาเขตทุกชั้นก็จะทำหน้าที่รองลงมาบริหารกิจการคณะสงฆ์ในระดับจังหวัด ใกล้เคียงกับระดับผู้บริหารฝ่ายรัฐคือผู้ว่าตลอดจนผู้นำท้องถิ่นต่างๆไป เหตุนี้สมณศักดิ์จึงเกี่ยวพันกับการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของสงฆ์จากรัฐบาลในการบริหารกิจการบ้านเมืองให้สงบเรียบร้อยด้วยดีมาโดยตลอด

การถวายเกียรติผู้เฒ่าสงฆ์ในกัมพูชา

พระราชอำนาจพระองค์ทรงประทับบนราชบัลลังก์ ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกทุกพระองค์จะทรงเสด็จประทับบนพระราชบัลลังก์ ซึ่งเป็นภาพที่พบเห็นได้ทั่วไปในพุทธราชอาณาจักรทั่วโลก ในขณะที่เดียวกันพระสงฆ์ในราชอาณาจักรกัมพูชานั้น เมื่อได้รับการโปรดเกล้าฯสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราช และสมเด็จพระสังฆนายก ก็จะมีพระแท่นเศวตฉัตรเป็นเครื่องราชกกุธภัณฑ์ แต่องค์พระประมุขแห่งศาสนจักร และสมเด็จพระสังฆราช หรือสมเด็จพระสังฆนายกทรงประทับนั่งบนพระแท่นเศวตฉัตร ในวันมีพระราชพิธีโปรดเกล้าฯ

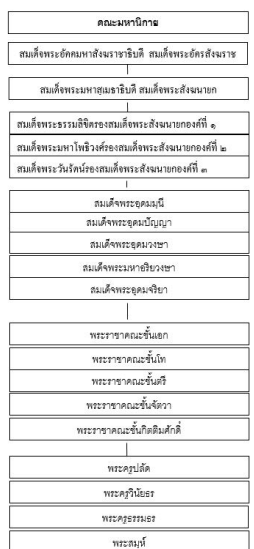
สถาปนาขึ้นรั้งตำแหน่งเช่นเดียวกัน โดยมีเสวตฉัตร ประดับพระเกียรติ พร้อมทั้งพัดยศซึ่ง สมเด็จพระสังฆราชจะประดับด้วยเสวตฉัตร ๕ ชั้น ส่วนสมเด็จพระสังฆนายก เสวตฉัตร ๕ ชั้น เช่นเดียวกันโดย

ปัจจุบันราชอาณาจักรกัมพูชา มีพระมหาเถระเพียง ๓ พระองค์ เท่านั้น ที่จะได้รับ โปรดเกล้าฯ พระราชทานเครื่องราชกกุธภัณฑ์ พระแท่นเสวตฉัตร เพื่อเป็นเครื่องประกอบ สมณศักดิ์ รักษาพระราชประเพณีสำคัญ เหมือนรัชสมัยครั้งโบราณกาล ของพระมหากษัตริย์ กษัตริย์ทุกๆพระองค์ที่ได้เคยปฏิบัติไว้ อีกทั้งเป็นการพระราชทานถวายพระเกียรติยศอัน สูงสุดแก่พระภิกษุสงฆ์ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ บริหารกิจการพระศาสนา และดำรงในบวร พุทธศาสนาสืบไป

สมเด็จพระราชาคณะที่จะได้รับโปรดเกล้าฯพระราชทานพระแท่นเสวตฉัตร ๕ นั้นจะ พระราชทานแต่สมเด็จพระสังฆราชทั้ง ๒ พระองค์ คือ คณะมหานิกาย และคณะฝ่ายธรรม ยุติ ตามรายนามดังนี้

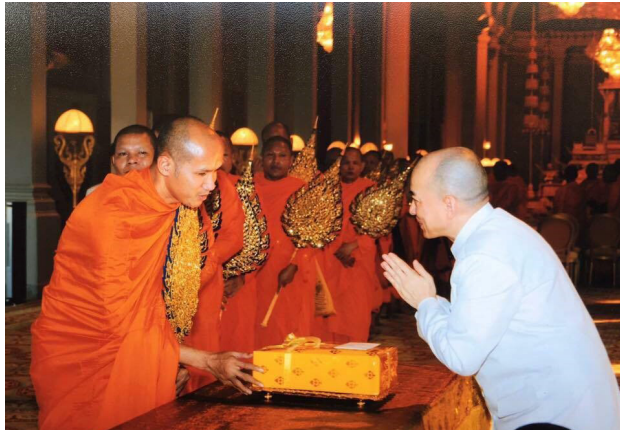
สมเด็จพระอัครมหาสังฆราชาธิบดี คณะมหานิกาย และ สมเด็จพระอภิสิริสุคันธมหา สังฆราชาธิบดี คณะธรรมยุติกนิกาย

ขณะเดียวกันพระมหากษัตริย์ก็จะทรง โปรดเกล้าฯ พระราชทานพระแท่นเสวตฉัตร ๕ ชั้น แก่พระมหาเถระเพียงหนึ่งเดียวเท่านั้น นั่นก็คือสมเด็จพระมหาสมณเจ้าฯ สมเด็จพระ สังฆนายกแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา(Ven.David, Wat botumwatei, Phnom Penh, Cambodia, 2559)

การเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

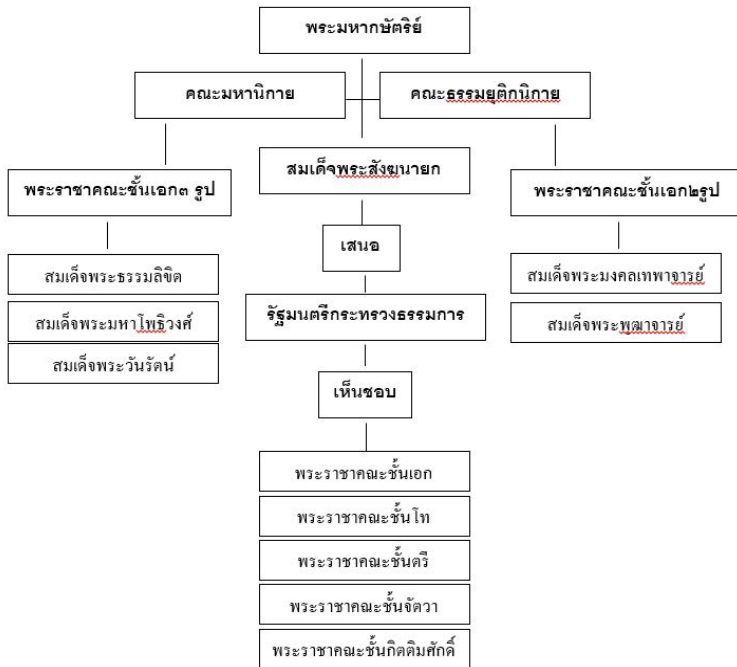
พระราชาคณะในพระราชพิธี

ภาพ: Ven.David, Watbotumwatei, Phnom Penh, Cambodia

พระราชาคณะในพระราชพิธี

ภาพ: Ven.David, Watbotumwatei, Phnom Penh, Cambodia

แผนภาพ: การสถาปนาสมเด็จพระราชาคณะ และพิจารณาเสนอแต่งตั้งพระราชาคณะทุกชั้น

สภาคณะสงฆ์ในกัมพูชา

สภาสงฆ์ มี ๓ ระดับ คือ

๑. สภาชั้นสูง หรือเถระสภาสำหรับแต่ละนิกายซึ่งอยู่ใต้บังคับบัญชาของพระสังฆนายก ในแต่ละนิกาย

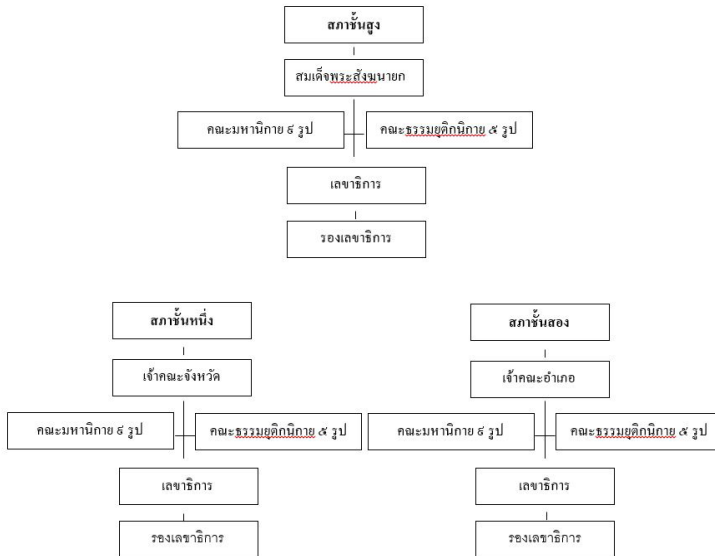
๒. สภาชั้นหนึ่งหรือสภาเจ้าคณะจังหวัดซึ่งอยู่ใต้การปกครองของเจ้าคณะจังหวัด

๓. สภาชั้นสอง หรือสภาเจ้าคณะอำเภอ ซึ่งอยู่ใต้การปกครองของเจ้าคณะอำเภอ

แต่ละเถระสภาต้องมีประธานหนึ่งรูป และสมาชิกอีก ๙ รูป สำหรับคณะมหานิกาย มีสมาชิก ๕ รูป สำหรับคณะธรรมยุต แต่ละสภาต้องมีเลขานุการหนึ่งรูป และรองเลขานุการหนึ่งรูป สมาชิกแห่งสภานั้นต้องได้รับแต่งตั้งจากพระมหากษัตริย์ ตามคำเสนอของสังฆนายก และหลังจากได้รับความเห็นชอบของรัฐมนตรีกว่าการกระทรวงธรรมการสมาชิกต้องได้รับคัดเลือกมาจากมนตรีชั้นสูง ประธานจะต้องคัดเลือกมาจากพระราชาคณะชั้นเอก

ส่วนเลขาธิการต้องคัดเลือกมาจากพระสงฆ์ชั้นฐานานุกรม โดยสภาสงฆ์ต่าง ๆ เหล่านี้ ต้องมีความรู้ทางศาสนาอย่างชัดเจน พร้อมทั้งความเข้าใจเกี่ยวกับอภิศาสตร์รวมทั้งความเข้าใจทางโลกด้วย

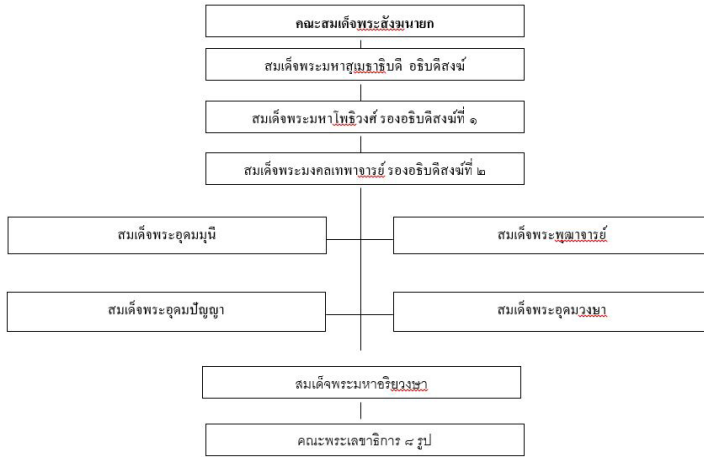
แผนภาพ: โครงสร้างระดับสภาคณะสงฆ์ทุกชั้น ภายใต้การกำกับของพระราชาคณะแต่ละชั้นในกัมพูชา

การบริหารงานคณะสงฆ์ในกัมพูชา

คณะสงฆ์ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นทางการจะมีหน้าที่บริหารไปตามสายบังคับบัญชา คณะสังฆนายกเป็นผู้บริหารคณะสงฆ์ทั่วประเทศ ไม่ว่าจะป็นโรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือเรียกได้ว่าแทบจะทุกส่วนงานในคณะสงฆ์นั้น สมเด็จพระสังฆนายกจะเป็นผู้รับผิดชอบดูแลทั้งหมด ซึ่งสมเด็จพระสังฆราชชั้นนั้น จะมีหน้าที่รับทราบและลงนามแต่งตั้ง โดยมีตำแหน่งสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระมหาสุเมธาธิบดี อธิบดีสงฆ์รองที่ ๑ เป็นสมเด็จพระมหาโพธิวงษ์ อธิบดีรองที่ ๒ เป็นสมเด็จพระมงคลเทพอาจารย์และมีสมาชิกอีก ๕ รูป นอกจากนี้ยังมีเลขาธิการที่มีสมาชิก ๘ รูปปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์บ้านเมือง กษัตริย์ทรงเป็นประมุขของรัฐ เป็นพุทธศาสนูปถัมภกโดยมอบถวายตำแหน่งต่างๆ ตามพระราชประเพณี เช่น สังฆนายกคณะมหานิกายมีตำแหน่งสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระมหาสุเมธา

ธิบตี หรือพระสังฆราชคณะมหานิกาย

แผนภาพ: โครงสร้างการบริหารงานคณะสงฆ์
ภายใต้กำกับของพระสังฆนายกในกัมพูชา

บทบาทในการกำหนดผู้นำรัฐ

พระสังฆราชหรือที่เรียกในสังฆมณฑลในราชทินนามว่า สมเด็จพระสังฆราช เป็นตำแหน่งที่มีมานานมากแล้ว ตั้งแต่สมัยโบราณกาล ดั้งเดิมมีหลักฐานจากศิลาจารึก ของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ในยุคสมัยสุโขทัย ได้จารึกคำว่าสังฆราชไว้ด้วย ว่าองค์สมเด็จพระสังฆราช เป็นตำแหน่งสมณะศักดิ์สูงสุดฝ่ายพุทธจักรของคณะสงฆ์แห่งราชอาณาจักรไทย ทรงเป็นองค์ประธานการปกครองคณะสงฆ์ ตำแหน่งนี้น่าจะมีที่มาจากคณะสงฆ์ไทย นำแบบอย่างมาจาก ลัทธิลังกาวงศ์ ซึ่งพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ได้ทรงอัญเชิญพระเถระผู้ใหญ่ของลังกา ที่เชี่ยวชาญในพระไตรปิฎก เข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทในภูมิภาคนี้ ในราชอาณาจักรกัมพูชานั้นมีสมเด็จพระสังฆราช ๒ พระองค์ ต่างฝ่ายต่างปกครองไม่เกี่ยวข้องกัน โดยจะมีหน้าที่หลักคือ ๑.)การลงนามแต่งตั้งพระราชาคณะทุกรูป ทุกชั้นตั้งแต่ชั้นเอกลงมาจนถึงชั้นกิตติมศักดิ์ โดยเสนอไปที่พระมหากษัตริย์เพื่อลงพระปรมาภิไธยพระราชทานพัดยศ และแต่งตั้งเป็นพระราชาคณะ ๒) การเป็นประธานในพระราชพิธีต่างๆ ในพระบรมหาราชวัง ไม่ว่าจะเป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันเฉลิมฉลองในวโรกาสต่างๆ รวมทั้งวันวโรกาสบำเพ็ญพระราชกุศล และเสด็จประทับตามสถานที่ต่างๆ โดยจะทรงนิมนต์สมเด็จพระ

พระสังฆราช ไปร่วมพระราชพิธีด้วยของพระมหากษัตริย์ ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ๓) สมเด็จพระอัครสังฆราช ฝ่ายมหานิกาย จะอาวุโสกว่า สมเด็จพระอภิสังฆราช ฝ่ายธรรมยุติกนิกาย เมื่อเสด็จในพระบรมหาราชวัง ฝ่ายมหานิกายก็จะเป็นประธาน ๔) สมเด็จพระสังฆราชทั้ง ๒ พระองค์มีสิทธิอันชอบธรรมตามกฎหมาย ในการร่วมพิจารณาพระบรมวงศานุวงศ์ เพื่อขึ้นเสวยราชเป็นพระมหากษัตริย์ข้อสำคัญ

สมเด็จพระสังฆราชทั้งสองนิกายของกัมพูชา ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งราชสภาเพื่อบัลลังก์ มีอำนาจในการออกเสียงเลือกพระมหากษัตริย์ของกัมพูชา ในกรณีที่ราชบัลลังก์ว่างลงซึ่งประกอบด้วย ๖ บุคคลคือ ๑.ประธานรัฐสภา แห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ๒.นายกรัฐมนตรี ๓.รองประธานรัฐสภาคนที่หนึ่ง ๔.รองประธานรัฐสภา คนที่สอง ๕.พระสังฆราชมหานิกาย และ ๖.สมเด็จพระสังฆราช ธรรมยุติกนิกาย แสดงให้เห็นว่าสมเด็จพระสังฆราชกัมพูชา นั้นมีอำนาจสูงสุด ถึงขั้นสามารถชี้ขาดผู้ที่จะขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ต่อไป (Ven.David, Watbotumwatei, Phnom Penh, Cambodia, 2559)

คณะมหานิกาย

สมเด็จพระอัครมหาสังฆราชอธิบดี

สมเด็จพระอัครสังฆราช

คณะฝ่ายธรรมยุติ

สมเด็จพระอภิสิริสุคันธมหาสังฆราชอธิบดี

สมเด็จพระอภิสังฆราช

แผนภาพ: ราชทินนามและสมณศักดิ์สมเด็จพระสังฆราช

สมเด็จพระสังฆนายกในฐานะประมุขแห่งฝ่ายบริหาร ตุลาการ

สมเด็จพระสังฆนายกเป็นตำแหน่งที่พระมหากษัตริย์จะทรงโปรดเกล้าฯสถาปนาแต่งตั้งขึ้นจากสมเด็จพระราชาคณะชั้นเอกเท่านั้น ในคณะมหานิกายมี ๓ พระองค์ ส่วนในคณะธรรมยุติมี ๒ พระองค์สมเด็จพระสังฆราชเป็นตำแหน่งสูงสุด ของสังฆปริณายกในการปกครองลงนามแต่งตั้ง และพระราชพิธีที่เกี่ยวข้องกับสถาบันกษัตริย์ แต่ทว่าสมเด็จพระสังฆนายกนั้น ต่างจากสมเด็จพระสังฆราชอย่างสิ้นเชิง เพราะสังฆราชจะมีตำแหน่งหน้าที่มุ่งไปที่พิธีกรรม ลงนามรับทราบเท่านั้น แต่การบริหารคณะสงฆ์ การบริหารการศึกษาคณะสงฆ์ การกำหนดนโยบายคณะสงฆ์ การเสนอนามพระเถรานุเถระเพื่อแต่งตั้งเป็นพระราชาคณะนั้นเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของสมเด็จพระสังฆนายกทั้งสิ้น ตลอดจนยังดำรงตำแหน่งประธานศาลสงฆ์ และ อธิบดีสภาสงฆ์ชั้นสูงอีกด้วย สมเด็จพระสังฆนายกนั้นมีหน้าที่การจัดการบริหาร และกำหนดกรอบกฎหมายของคณะสงฆ์โดยตรง นอกจากนี้สมเด็จพระ

สังฆนายกยังมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับพิธีของรัฐบาล โดยจะบริหารงานของคณะสงฆ์ร่วมกับ นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีกระทรวงธรรมการการในทุกๆด้านอีกทั้งมีอำนาจสูงสุดในการ ตัดสินใจของการบริหารแห่งคณะสงฆ์ทั้งหมด(Ven.David, Watbotumwatei, Phnom Penh, Cambodia, 2559)

คณะมหานิกาย

สมเด็จพระมหาสมณเจ้าอภิปติ สมเด็จพระสังฆนายก

คณะฝ่ายธรรมยุติ

สมเด็จพระมหาสมณเจ้าอภิปติ สมเด็จพระสังฆนายก

แผนภาพ: ราชทินนามและสมณศักดิ์สมเด็จพระสังฆนายก

สมเด็จพระราชาคณะในฐานะเป็นรองประมุขแห่งฝ่ายบริหาร ตุลาการ

สมเด็จพระราชาคณะเป็นตำแหน่งที่พระมหากษัตริย์จะทรงโปรดเกล้าฯสถาปนา แต่งตั้งขึ้นจากพระราชาคณะชั้นเอกซึ่งเป็นพระราชาคณะชั้นสูงสุดแห่งคณะสงฆ์มีเพียง ๓ ตำแหน่งในคณะมหานิกาย มี ๒ ตำแหน่งในคณะธรรมยุติ สมเด็จพระราชาคณะนี้ จะมี ตำแหน่งเป็นรองสมเด็จพระสังฆนายกทุกพระองค์ ทั้งสองนิกายโดยเรียงตามลำดับสมณศักดิ์ ไม่นับอายุพรรษาซึ่งจะคล้ายกับไทย โดยสมเด็จพระราชาคณะจะดำรงตำแหน่งเป็นรองอภิปติ สงฆ์ทุกพระองค์ เป็นรองประธานในการประชุมคณะพระสังฆาธิการทั่วประเทศในระดับ ต่างๆตามแต่ละนิกายของตน และยังดำรงตำแหน่งรองประธานในการปกครองและบริหาร การศึกษา การบริหารคณะสงฆ์ทั้งปวง (Ven.David, Watbotumwatei, Phnom Penh, Cambodia, 2559)

คณะมหานิกาย

สมเด็จพระธรรมราชาธิบดี
สมเด็จพระมหาโพธิวงศา
สมเด็จพระวันรัตน์

คณะฝ่ายธรรมยุติ

สมเด็จพระมณฑลเทศาจารย์
สมเด็จพระพุฒาจารย์

สมเด็จพระราชาคณะกิตติมศักดิ์ ในฐานะผู้ทำคุณต่อพระศาสนา

สมเด็จพระราชาคณะกิตติมศักดิ์ เป็นตำแหน่งที่พระมหากษัตริย์จะทรงโปรดเกล้าฯ สถาปนาแต่งตั้งขึ้นตามลำดับชั้น ซึ่งตำแหน่ง สมเด็จพระราชาคณะกิตติมศักดิ์ ได้รับการ แต่งตั้งเพื่อเป็นเกียรติแก่พระเถระานุเถระผู้ทำคุณงามความดีแก่ประเทศชาติ รวมทั้งทรงภูมิ

ความรู้ความสามารถสามารถสร้างชื่อเสียง และบำเพ็ญประโยชน์อย่างยิ่งต่อประเทศชาติ ทั้งเป็นผู้ทำคุณูปการต่อคณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนทุกหมู่เหล่า เป็นที่เคารพศรัทธาของเหล่าพุทธศาสนิกชน รัฐบาล และพระมหากษัตริย์และทำงานอุทิศตนเสียสละเพื่อประเทศชาติ โดยพระเถรานุเถระเหล่านี้จะได้รับการสถาปนาแต่งตั้งเป็นสมเด็จพระราชาคณะกิตติมศักดิ์ และได้รับพระราชทานพัดยศชั้นสมเด็จพระราชาธิบดีและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อีกด้วยเพื่อเป็นเครื่องหมายแห่งความภาคภูมิใจ และทรงคุณค่าต่อพระอารามที่ สถิตอยู่ ณ วัดที่นั้นๆ โดยปัจจุบัน สมเด็จพระราชาคณะกิตติมศักดิ์ มี ๕ ตำแหน่ง โดยจะมีเพียงแคในฝ่ายมหานิกายเท่านั้น จะไม่มีในฝ่ายธรรมยุติโดยจะเป็นที่ปรึกษาของคณะสมเด็จพระสังฆนายกเท่านั้น ไม่มีตำแหน่งการปกครอง การบริหารการศึกษา การบริหารคณะสงฆ์ สภาสงฆ์ การกำหนดนโยบายหรือตัดสินอธิกรณ์ต่างๆของคณะสงฆ์ เป็นแต่เพียงตำแหน่งที่สถาปนาแต่งตั้งเพื่อถวายเกียรติแด่พระเถรานุเถระผู้ทำคุณความดีต่อราชอาณาจักร (Ven.David, Watbotumwatei, Phnom Penh, Cambodia, 2559)

สมเด็จพระราชาคณะกิตติมศักดิ์ ฝ่ายมหานิกาย

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ

แผนภาพ: ราชทินนามและสมณศักดิ์

สมเด็จพระราชาคณะกิตติมศักดิ์ ฝ่ายมหานิกาย

พระราชคณะในฐานะผู้นำการบริหารและ ตุลาการในระดับจังหวัด

พระราชคณะทั้ง ๒ นิกายนั้นแบ่งออกเป็น ๕ ชั้นคือ ๑.ชั้นเอก ๒.ชั้นโท ๓.ชั้นตรี ๔.ชั้นจัตวา ๕.ชั้นกิตติมศักดิ์ โดยในแต่ละชั้นจะนั้นพระเถรานุเถระจะมีความสำคัญแตกต่างกันไปตามตำแหน่ง โดยพระราชคณะแต่ละชั้นนั้น ก่อนที่จะได้รับการเสนอแต่งตั้งจะต้องมีพรรษา ๒๐ ขึ้นไปแล้วจะมีสิทธิ์สามารถนำเสนอต่อสมเด็จพระสังฆนายก และรัฐมนตรีกระทรวงธรรมการ รัฐบาลแล้วร่วมกันพิจารณาแล้วทำการทูลเกล้าฯต่อพระมหากษัตริย์ลงพระปรมาภิไธยแต่งตั้งต่อไป พระราชคณะนั้นส่วนใหญ่จะดำรงตำแหน่งการปกครอง

ในระดับจังหวัด เช่นเจ้าคณะจังหวัด เป็นต้นโดยเจ้าคณะจังหวัดสามารถเป็นได้ทุกชั้นตั้งแต่ กิตติมศักดิ์จนถึงเอก คล้ายกับไทย ขึ้นอยู่กับโอกาสของแต่ละรูป และพระราชกณะจะมีหน้าที่หลักๆในการทำงานภายใต้คณะสมเด็จพระสังฆนายกในทุกๆด้าน หรือว่าการเป็นผู้ช่วยปฏิบัติศาสนกิจ ในแบ่งเบาภาระที่มีเป็นจำนวนมากของคณะสมเด็จพระสังฆนายกไม่ว่าจะเป็น การปกครองสงฆ์บางส่วน การบริหารการศึกษาสงฆ์ การบริหารคณะสงฆ์ตามระดับชั้นๆนั้นๆของตน การเป็นผู้ช่วยอำนวยความสะดวกในการลงพื้นที่ที่ตรวจตราของคณะสมเด็จพระสังฆนายกและอำนวยความสะดวกในเรื่องการทำงานทุกอย่างตามนโยบายของคณะสมเด็จพระสังฆนายกทุกประการ

พระราชกณะชั้นเอก

คณะมหานิกาย ๓ รูป

พระธรรมลิขิต
พระมหาโพธิวงศ์
พระวันรัตน์

คณะฝ่ายธรรมยุติ ๒ รูป

พระมงคลเทพอาจารย์
พระพุฒาจารย์

แผนภาพ: ราชทินนามและสมณศักดิ์พระราชาคณะชั้นเอก

พระราชกณะชั้นโท

คณะมหานิกาย ๖ รูป

พระมหาวิมลธรรม
พระธรรมโฆษาจารย์
พระพุทโธโฆษาจารย์
พระโฆษสุธรรม
พระสาสนมุนี
พระมุนีโกศล

คณะฝ่ายธรรมยุติ ๒ รูป

พระมหาพรหมมุนี
พระธรรมอุดม
พระอริยักัสสป

แผนภาพ: ราชทินนามและสมณศักดิ์พระราชาคณะชั้นโท

พระราชคณะชั้นตรี

คณะมหานิกาย ๖ รูป

คณะฝ่ายธรรมยุติ ๔ รูป

พระสิริสัมมาธิวงศ์พระอธิวงค์

พระพุทวงศ์

พระธรรมกวีวงศ์

พระศากยวงศ์

พระญาณรังสี

พระอุบาลีวงศ์พระมหาวิริวงศาจารย์

พระญาณวงศ์

พระสุเมธวงศ์

แผนภาพ: ราชทินนามและสมณศักดิ์พระราชคณะชั้นตรี

พระราชคณะชั้นจัตวา

คณะมหานิกาย ๒๐ รูป

คณะฝ่ายธรรมยุติ ๑๒ รูป

พระธรรมวิปัสสนา

พระปทุมวงศ์

พระสมาธิธรรม

พระธรรมมุนี

พระญาณโกศล

พระวชิรเมธาพระสิริสังฆมุนีพระอริยมุนีพระสิริวิสุทธิพระเทวโมลี

พระธรรมวงศ์

พระธรรมมัตถเถร

พระญาณสังวร

พระอมรวิสุทธิ

พระวินัยสังวร

พระมหาพรหมธรรม

พระอินทมุนีพระรัตนมุนีพระเทวมุนีพระธรรมไตรโลกาจารย์

คุณค่า และการสื่อความหมายของตาลปัตรพัดยศของพระราชาคณะในกัมพูชา

พัดยศมิใช่เป็นเพียงสิ่งของอย่างหนึ่งสำหรับใช้ในงานพิธีของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา และมีใช้เป็นเพียงเครื่องหมายแสดงความสำคัญของพระสงฆ์ผู้ได้รับพระราชทานเท่านั้น แต่พัดยศยังมีคุณค่าเฉพาะตัว ซึ่งจะหาไม่ได้ในศาสนวัตถุอื่น กล่าวคือ พัดยศเพียงเล่มเดียวสามารถสื่อความหมาย และแสดงคุณค่าเรื่องราวได้หลายอย่างพร้อมๆ กันในส่วนของพัดยศนั้นจะแตกต่างกันเฉพาะพัดยศของสมเด็จพระสังฆราช ส่วนสมเด็จพระราชาคณะจะเหมือนกัน โดยพัดยศของสมเด็จพระสังฆราช กับสมเด็จพระราชาคณะจะสีมีทองบริสุทธิ์คล้ายกับพัดของพระราชาคณะชั้นธรรมของไทย พัดยศของพระราชาคณะทั้งสองนิกายในกัมพูชานั้นจะเหมือนกันและพัดของพระราชาคณะนั้นจะมีลักษณะคล้ายกันทั้งหมดต่างแต่เพียงสีของพัดเท่านั้นสีของพัดยศ ๕ ชั้น คือ ๑.ชั้นเอก สีแดง ๒.ชั้นโท สีม่วง ๓.ชั้นตรี สีน้ำเงิน ๔.ชั้นจัตวา สีเขียว ๕.ชั้นกิตติมศักดิ์ สีฟ้า ส่วนพัดของพระครูจะเป็นพัดพุดตาน และพระสมุห์ จะเป็นพัดหน้านางทั่วไป

แสดงถึงวิจิตรศิลป์ พัดยศเป็นศาสนวัตถุที่มีลวดลายงามวิจิตรและหลากหลาย เป็นวิจิตรศิลป์ซึ่งมีแบบเฉพาะและแต่ละเล่มไม่ซ้ำกัน เพราะสร้างครั้งละหนึ่งเล่ม หากจะมีซ้ำบ้างก็เพียงพัดรอง ซึ่งสร้างจำนวนมากในแต่ละครั้ง แต่โดยรวม ก็มีจำนวนไม่มากนัก

แสดงภูมิปัญญาที่แท้จริง แม้ว่าตาลปัตรพัดยศจะได้รับอิทธิพลมาจากลังกา แต่คนสมัยโบราณ ได้คิดประดิษฐ์สร้างสรรค์สีเส้น และลวดลายเส้นสายลงบนตาลปัตร ด้วยภูมิปัญญา โดยแท้จริง แต่สามารถบรรจุความคิดของผู้ประดิษฐ์ลงได้อย่างกลมกลืน สวยงาม และมีความหมายชัดเจน

แสดงสัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมาย ด้วยวัสดุ รูปทรง ลักษณะ และลวดลายการปักตกแต่งของพัดยศแต่ละเล่มสามารถแสดงว่า พระสงฆ์ผู้นั้นมีสมณศักดิ์ชั้นใด มีตำแหน่งใด โดยที่พระสงฆ์ที่ถือพัดยศ มิต้องบอกกล่าว หรือแสดงเป็นลายลักษณ์อักษร พัดยศสามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน และเป็นที่น่าสนใจในหมู่ผู้ปฏิบัติหน้าที่และผู้ได้รับพัดยศเป็นอย่างดี

แสดงการจัดระบบอาวุโสสมณศักดิ์และการปกครอง การมองแบบอาวุโสตามสมณศักดิ์ โดยพระภิกษุรูปใดที่มีสมณศักดิ์ หรือมีตำแหน่งทางการปกครองสูงกว่า ก็ให้หน้าพระภิกษุที่มีสมณศักดิ์ หรือมีตำแหน่งทางการปกครองต่ำกว่าได้ โดยเฉพาะในงานพระราชพิธี หรืองานรัฐพิธี ที่ต้องใช้พัดยศ จะใช้แบบอาวุโสตามสมณศักดิ์เป็นเกณฑ์ เมื่อพระภิกษุไปในงานพระราชพิธีหรืองานรัฐพิธีซึ่งเรียกว่า งานหลวง จำนวนหลายรูป แม้ไม่รู้จักคุ้นเคยกันมาก่อน เพียงแต่เห็นพัดยศที่ถือไปเท่านั้น ทั้งเจ้าหน้าที่ และพระภิกษุที่ไป ต่างก็จะรู้กันทันทีว่า รูป

ไต่จะต้องนั่งอยู่ในลำดับที่เท่าไร โดยไม่จำเป็นต้องถามถึงชั้นสมณศักดิ์และตำแหน่ง นับเป็นความสะดวกอย่างยิ่ง พัตยศเล่มเดียวสามารถทำให้รู้จักพระภิกษุรูปนั้นได้ ไม่ว่าจะเป็นชั้นสมณศักดิ์ ตำแหน่งปกครอง และอาวุโส (ณัฐภักทร จันทวิช, 2551)

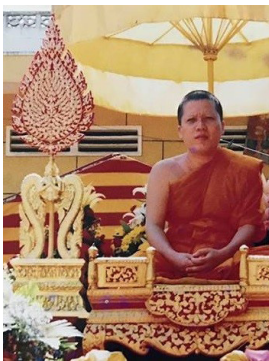
พระราชอาณาเขตกับพััตยศ

สมเด็จพระราชาคณะฝ่ายมหานิกาย
ภาพ: Ven.David, Watbotumwatei, Phnom Penh,
Cambodia

สมเด็จพระราชาคณะฝ่ายมหานิกาย
ภาพ: Ven.David, Watbotumwatei, Phnom Penh,
Cambodia

สมเด็จพระราชาคณะฝ่ายมหานิกาย
ภาพ: Ven.David, Watbotumwatei, Phnom Penh,
Cambodia

สมเด็จพระราชาคณะฝ่ายมหานิกาย
ภาพ: Ven.David, Watbotumwatei, Phnom Penh,
Cambodia

สมเด็จพระราชาคณะฝ่ายมหานิกาย
ภาพ: Ven.David, Watbotumwatei, Phnom Penh,
Cambodia

สมเด็จพระราชาคณะฝ่ายมหานิกาย
ภาพ: Ven.David, Watbotumwatei, Phnom Penh,
Cambodia

พิศยศ

สมเด็จพระอัครสังฆราช

สมเด็จพระอภิสังฆราช

สมเด็จพระราชาคณะ

ชั้นเอก สีแดง

ชั้นโท สีม่วง

ชั้นตรี สีน้ำเงิน

ชั้นจัตวา สีเขียว

ชั้นกิตติมศักดิ์ สีฟ้า

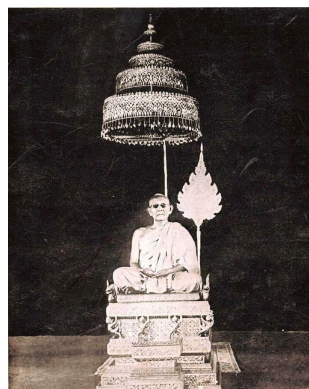
พระครู

พระสมุห์

แผนภาพ: พัตยศสมเด็จพระราชาคณะ, พระราชาคณะทุกชั้น
พร้อมทั้งพระครูและพระสมุห์

ที่มาภาพ: Ven.David, Watbotumwatei, Phnom Penh, Cambodia

สมเด็จพระมหาสุเมธาธิบดี ขณะทรงประทับนั่งบน
พระแท่นพร้อมด้วยเศวตฉัตร ๕ ชั้นและพัตยศ

ภาพ: Ven.David, Watbotumwatei, Phnom Penh, Cambodia

สมเด็จพระอริสวงวรราชฝ่ายมหานิกาย และสมเด็จพระอภิสังขราช ฝ่ายธรรมยุติ กำลังสรงน้ำ
สมเด็จพระสังฆนายก แห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ขณะทรงประทับนั่งบนพระแท่นเศวตฉัตร ๕ ชั้น
ภาพ: Ven.David, Watbotumwatei, Phnom Penh, Cambodia

บทสรุป

สถานการณ์ทางพระพุทธศาสนามีความเจริญรุ่งเรืองด้วยดี เนื่องจากสถานการณ์ทางบ้านเมืองเป็นสิ่งสำคัญในการสนับสนุน ส่งเสริมกิจการพระศาสนา คาดว่าพระพุทธศาสนาในกัมพูชาในยุคการปกครองระบอบประชาธิปไตยนี้ จะมีความเจริญรุ่งเรืองต่อไปได้อีก ทั้งสถานภาพของประเทศกัมพูชาปัจจุบันนี้ ในการประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นไปอย่างแพร่หลายและด้วยเหตุที่สภาพบ้านเมืองกลับคืนความสงบ ชาวกัมพูชาจึงมีเวลาหันมาให้ความสำคัญกับการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนามากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการทำงานตุฎกบาตรซึ่งจะพบเห็นได้ทั่วไป

ปัจจุบัน(พ.ศ.2546) พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี โดยทรงอุปถัมภ์และทำนุบำรุงพุทธศาสนาด้วยดีเรื่อยมา ตลอดจนทรงพระราชศรัทธาอย่างยิ่งยวดในการโปรดเกล้าฯตั้งสมณศักดิ์พระภิกษุ พระมหาเถรานุเถระ ผู้ทรงคุณูปการต่อพระศาสนา ไม่ว่าจะเป็นในด้านการเผยแผ่ อบรม สั่ง สอน ระวังบออิภรณ์ในพระศาสนาให้เป็นที่ไปด้วยดีแล้ว ยังทรงโปรดเกล้าฯแต่งตั้งสมเด็จพระสังฆราช ขึ้นถึงสองพระองค์เพื่อเป็นองค์พระประมุขของพระศาสนา ทั้งยังทรงโปรดเกล้าฯสถาปนาพระมหาเถรขึ้นดำรงตำแหน่งสมเด็จพระสังฆนายก เพื่อทำหน้าที่ดูแล บริหาร กิจการพระศาสนา และระวังบออิภรณ์ที่จะบังเกิดขึ้นในศาสนจักร ทางกาให้อำนาจศาสนจักร บริหารกิจการคณะศักดิ์เรื่องไม่มีการเท

ร่งแข่งจากรัฐ เว้นกรณีตั้งสมณศักดิ์เท่านั้น และศาสนจักรเกี่ยวข้องกับกระทรวงธรรมการ และศาสนาในการสืบสวนส่งต่อประเพณี วัฒนธรรมของชาติ จวบจนปัจจุบัน

บรรณานุกรม

บทความ พระพุทธศาสนาในประเทศกัมพูชา: ก้าวสู่อาเซียนประชาคมแห่งสันติ, กรมศาสนา.

รายงานวิชาสังคมศึกษาการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในประเทศกัมพูชา, <https://my.dek-d.com/Romanova/writer/view.php?id=418135>

คอลัมน์ รู้ไปไม่ดุนิมิต ประชาชื่น หนังสือพิมพ์ข่าวสด

ณัฐภัทร จันทวิช.(2551). สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, กรมศิลปากร:กระทรวงวัฒนธรรม

Ian Harris. (2001). Cambodian Buddhism: History and Practice, University of Hawaii.

<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%A1%E0%B8%9E%E0%B8%B9%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B8%84%E0%B9%83%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B9%88>

<http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/book/book.php?book=32&chap=1&page=t32-1-infodetail12.html>

ภาพทั้งหมด: Ven.David Sinady, WatPatomwadee, Phnom Penh, Cambodia

The Quality of Life of the Migrant's Workers in ASEAN

PhamahaKeerati Warakiti

Silawat Chaiwong

Abstract

This paper has explored the quality of life of worker migrant in ASEAN. Today, Thailand has continuously expanded its business and landscape that conducive to smuggling for immigrants very easily, and it's also known as a transit country through other country such as Lao, Cambodia, and Myanmar also. Therefore, there is transmigration of many immigrants to Thailand to work because of their poverty, unemployment, taking-advantage; and natural-disaster's problem. Consequently, it's caused the transmigrations to have less choice of limitation and option to work, and they are violated of their human right in various ways that affect their quality of life as the worker.

Keyword: Quality of life, ASEAN Migrant Worker, The Human Right

Preface

In the region, the number of migrants reached 15.3 million by Thailand as the dominant community ASEAN's migration, which is a country that has the ability to export out Thai workers to work overseas, and it also the domestic destination country for migrant workers from neighboring countries to work more than two million people across the country, as well as the migrants are trafficked to be forwarded to a third country. Most of the work of migrants, they have some problems with poverty, unemployment, social exploitation, including natural disasters, which is hard to avoid it. So, this allows the workers to evacuate or relocate operations to the country that can support them. From such, the outlanders are certain limited in working and exploited by employers

without any choices. Thus, this affects the quality of life, health, social, economic, and environmental consequences.

Migration between countries in ASEAN

The migration between countries reflects the nature of the state today that focuses on sovereignty and the importance of sovereignty. To have power over the territory, it occupies an area of the state border as the scope of authority with the ultimate authority to represent the state in the present. However, the impact after the new national state which divided the border land which is originally there before. The local people have good relationship in each other without separating land apart. Thus, the study of intermigration is necessary to understand the migration's development of the people who have communicated with for a long time which according to Palakawong Ayutthaya (2000), states that, in the movement within the country and the movement between the country has the same characteristic of international migration as well as the role of spatial inequality, breakdown distance, culling, decisions, and sustain their steady etc. However, in the scope of the intervention and the control of the new nation-state that has made the nature of international migration has changed, which is reflected in the form of moving from country to country, one must study the relationship between social, environment, and areas that affect the adjustment and the assimilation of immigrants also.

In the case of Thailand, the migration across the border between the two countries that has contiguous border, such as Thailand-Myanmar, Thailand – Laos, Thailand-Cambodia, and Thailand – Malaysia is a phenomenon that occurs from the past to the present. In the past, the migration is to round up the people who are failure from the battle to the people of the country themselves. But in the current migration is the subject of trade liberalization and the investment of the country is more than ready. Thailand government has begun a prohibit policy the employment of migrant workers from neighboring

countries, whose status as a fugitive illegal immigration fugitive by virtue of the Immigration Act 1979 and the virtue of Alien Working Act 1978, allowing to employ the illegal immigrants fugitive in pending repatriation. Nevertheless, they are allowed to stay in Thailand as in temporary since 1992 beginning with the hiring of migrant workers from 9 border provinces of Thailand; Chian Rai, Chiang Mai, Kanchanaburi, Tak, Ranong, Prachuap Khiri Khan, Mae Hong Son, Ratchaburi (later increased province). Later, it is opened to hire foreign workers into three nations which are Myanmar, Laos and Cambodia in the other provinces that labor shortage such the province with the operation of marine fisheries in 1996 of the 43 provinces, seven acquisitions and expand into other areas in the year of 1998 of the 54 provinces, 47 businesses after the 1998. The immigrants' policy is a policy of a year-on-year, especially in the year of 1999-2000 is allowed to employ 43 provinces, 18 businesses completed with 76 provinces in 2001 and the business license, and there are 10 businesses allow to work. In 2002, six businesses were gathered working together. In 2004, the Thailand government has a policy of system's managing for foreign workers. The migrants working in Thailand whether they had permission or not including the followed family have to report to the Ministry of Interior and ask for permission to work with the Ministry of Labor with the aim to find out how many migrant workers in Thailand in order to bring about to the process of legalization with the country of origin to prove citizenship and issue the passport.

Quality of life of migrant workers in ASEAN

The appearance of the entry of foreign workers or migrant workers in ASEAN region cause many problems for the country as a recipient of those workers. Such problems affect both the migrant workers themselves, and the country they emigrated to work. In this case the author recognizes this issue under the occupation as follow;

1. In the agricultural work, it has got low wages, and there is no certainty in working because it is seasonal working. In addition, the workers in agriculture are not protected by labor law. The most common problem is that they are not received wages from an employer because of the employer likes to evade to pay for their labor by claiming that they expenses for the other, or sometimes report to the officer to arrest these workers.

2. In the fisheries sector, the migrants tend to be out at sea for a long time since four months to a year. They have to work and have less time to relax for a few hours a day. The living conditions are difficult including food and medicine which just having to survive from day to day. Beside this, they are also the risk of being physically abused and killed by a supervisor or captain if their work is not satisfactory or when there are fights together. The harming story will be disappeared, and they would call this situation that “the prisoner of the sea”. The seamen who work off the ship into the sea territory of other country are at risk of being arrested by the authorities in that country also.

3. For the house work, the Workers have to work from dawn until dusk. Some do the housework and have to work at the shop or work in their employer relative’s house at the same time by receiving wages from the employer alone. Workers who work as servants in the house most often are prohibited to contact with outsiders. The employers would state their reason that the workers would make an appointment the outside to steal things in their house. Moreover, they are afraid of rebuking and violating from their employers also.

4. The labor row houses, all migrants who were tricked into working in factories were kept to work only in factory, and they have to work hard from morning until nearly midnight. The employer is prepared food which was terrible and sort of spoiled food for them to eat. Sometimes, the workers were received food only two meals a day which was not enough for their need.

5. Construction sector, the workers in the construction sector as businesses,

found that migrants are often cheated of wages. The labor problem seems to be the main problem with migrants from past to present and found in virtually all businesses. The employers would indefinitely pay by installments. When the workers demand wages, they would receive the answer that it has already been for other deductible expenses. The employers may avoid paying the wages by reporting to the officer to arrest them if there is a large amount of money. Meanwhile most workers who don't receive their wages, they often borrow some money or owe some food products from store with the liabilities attached to them. When there is no money to pay workers, it makes them into tough conditions. In many cases, workers do not receive the full wages that is the employers give workers working for 25 days and pay for 15 days. For the left 10 days, the employers use it tactically control the workers in order not to escape or do not work.

From the situation regarding quality of life issues and abuses of migrants mentioned was found that, the major cause of the problems was ethnic bias which created and reproduced through various mechanisms in society to stress that these migrants are a danger to state security. These migrant workers seek into Thailand to poach Thai people's works, and they seem to be dangerous also. These circumstances were created the illusion which pressed Thai society to paranoid all the time. Therefore, Thailand becomes a social existence with fear that is we were afraid of each other. Thai people fear of Burmese labor to harm and bring any violent to their family. Meanwhile, all migrant workers fear that Thai people would harm them and report them to the officers. They even fear that the authorities would hurt them and the employers would hurt them. They even fear of being sent back to the insecurity in their own country. These fears are not naturally occurring, but it is generated from their recognition through the media whether telling, news presenting, public reactions which promoted by the state of education and knowledge, as well as from our fear because we cannot communicate with them. The Society

has reproduced these assumptions in time and time again. Consequently, it becomes a regular habit, and natural at the end. The social existence of this fear is helped to strengthen the physical violence to be occurred repeatedly. It makes the overcharging of these migrants occur as normal and becomes the legitimacy to violence in different ways.

Furthermore, the various violations found that most migrant workers often lack of basic health knowledge. They cannot read the news information because there is no printing in their own language including the opportunities to access to basic health services which is a major obstacle when they look up to the future. Most migrants are wishing to collect some money from their work collection sending back to their families in the country of origin. Many are hoping to work in Thailand just a little while. Then they would return back to their own country with some money to conventionally support their family.

The impact of foreign workers into the country

The appearance of the entry of migrant workers today is caused from the effect of the economic expansion, industrial, and services of Thailand. The rate of growth is higher, respectively, during the period of the past. The demand side of labor has increased as well. Thing that follow was their employment and movement of labor into industry and services more consecutive which consistent with Sarun Thitiluck (2010) said in a research report, “Migrant workers are an illegal immigration with national security issues, Health, social, and economic problems, Senate in the year of 2003, indicated that the problem of illegal migrants are caused problems for the country in four dimensions namely;

1. Security sector is the issue of the impact on international relations with minority, liberalization of illegal workers, Law, and unclear labor policy which doesn't have any measure in a systematic way. The flexibility waiver policy may cause long accumulated problem. The failure to follow the law of the operators, officers' stringency, and problem which happens from the officers

such as; corruption (Ministry of Labor or the police), the lack of coordination of relevant agencies, unclear information, and data disconnection of each other.

2. Health sector is the issue of disease control, restriction of the deadly disease impact, sanitation facilities, environmental work, environmental sanitation without system, and burden of budgets, services, and treatment of Thailand.

3. Social sector is the issue of safety of life, property, crime, social discrimination, movement illegal immigration, and human trafficking. The issues influencing ethnic groups, drug problems, prostitution, basic factor of state's burden, utilities, the services rely on public schools, discrimination humanitarian, and migrant children born in the country.

4. The economy sector is the issue of labor costs, competition, the labor skilled development labor, industry restructuring using advanced skills, informal business, needs, and the actual number of foreign workers which cannot make the true labor market. Moreover, they cannot allocate the policy of resources management and immigrant workers in various industries.

The economic impact

The impact caused a great impact on the economy

The occupation of Thailand population has different of careers. The main occupation is agricultures. When their children begin to receive a higher education and start to learn in vocational education schools. This makes their children not to work in agriculture sector because it is hard work that they must be done patiently and tired. When these children are graduated, they would look for the work as a laborer or skilled labor factory. Therefore, there is a shortage of workers in agriculture sector. The unskilled foreign workers have been hiring to work in the agriculture and other sectors which demand for unskilled labor for the most part, but migrant workers are often oppressed by most of the entrepreneur because they believe this is an illegal labor. Plus,

the immigrant workers themselves do not want to return to their country of origin because of their pressures. So, they have to be patience working in Thailand even though they would receive lower wages than labor law in the country they are in. If there are no unskilled migrant workers to replace the domestic workers in the country, it may cause the stuck of Thailand economy. The author's view is that, if there will be developed the country as industrial countries, the country should be developed concurrently with the agricultural sector. The domestic industrial should be an industry from raw materials to support the agricultural sector as well. It should not the industry that destroyed the agricultural sector at the same time because Thailand is an agricultural country. Thus, the industrial manufacturing sector and agricultural production must be developed concurrently. It will make the country's economic to be sustainable growth.

The impact caused a negative effect on the economy

The country has become a member of the United Nations (UN). As the results, Thailand must pledge to the United Nations Charter strictly, and hold to the principles of human rights as well as the UN Charter. Labor is considered a human being. Therefore, they must be protected from “Declaration of Human Right”, which corresponds to the said of Surapong Kongchanteuk, Chairman of the Subcommittee on Human Rights on racism, that council lawyer confirmed that the state less, migrants, and IDPs must receive wages equal to Thai laborers whether they are illegal immigration or not. Thus, from 300 baht minimum wage policy of the Yingluck Shinawatra's government, the migrant workers would have to get a minimum wage of 300 baht equal to Thai workers. However, Yingluck's government has announced that the implementation of this policy will help only Thai workers. The foreign workers are not entitled to benefit from this policy. This effects Thailand has violated to the UN Universal Declaration of discrimination. But the debate is still going

on for the conclusion that the migrant workers will get the benefit from this policy or not, and how would Thai government find this solution?

Since Thailand has conducted 300 baht labor policy, the entrepreneurs have to bear the burden of paying higher wages, and the government has no policy to remedy the entrepreneurs clearly. The workers who are in the labor force have been unemployed for many entrepreneurs. The entrepreneurs began to rely on foreign workers who have paid higher than workers in the country. In some factories had to shut down because they cannot cope with higher expenses by turning to open the factories in the neighboring countries such as Vietnam. That makes the country losing good opportunity in the country's economic expansion and large scale industries, and it also affects a small industry such as SME which has lower production than a large-scale industrial production with less production. Otherwise, that makes the pricing of these commodities have remained relatively high. (Komchadluek, 2011)

The political impact

The impact caused a great impact in politics

The migration of population in the world has been since in the past. We can reach out to various groups of people or ethnic without the card, or any kind of evidence to travel. After ending of the World War 2, it has defined the term of "The state and territory of the state". It makes all countries in Southeast Asia which had been a colony of these powers before gained its independence and bordered the line. What follow is the use of state power and the rules / laws of the state to enforce and maintain peace and order to the people within the state. People that used to come to freely travel in the past have been divided into different state / different nationality immediately (1). All people traveling between borders will have a proof of lawful immigration of destination country. But with familiarity of the people who come to visit freely since the past, they still use the same the same routine refusing to

follow the rule specified destination. As a result, these individuals are in a state as an escaping party into the city. They are the ones who break the law of the state of destination, and the state of destination has the power to manage and punish these people.

The impact caused a negative effect on the political

Since, there are many migrant workers come to work in Thailand illegally in different areas with unknown number and places where they live, but it is estimated that there are more than 2 million migrant workers illegally in Thailand while the administration for migrant workers is not effective as they should. Thus, the migrant workers' problem would affect the country's stability in inevitably even if the government would have a policy to push the migrant workers. However, it did not work as they should, although it can push the migrant workers back to their country, but those workers would soon come back to Thailand again. The shortage problem of labor in Thailand and differences in economic become very attractive factors to migrant workers smuggling to the country as illegal, even if these workers are useful and necessary for Thailand. Nevertheless, the number of illegal migrant workers which poured into a county causes many problem and effect the country such as crime, health problems, etc.

The social and culture impact

The impact caused a great impact on society and culture

Since the founding of the nation-state in a new form, as in the present, each area of the world does not allow people to evacuate the territories whether to exploitation, finding the work, or escape the danger as they want, as in the past (1). We can see that in the world history, people always like to evacuate to different territories. They seek for the fortune finding their suitable land for settlement. They would set that place as a home or village to a large community of the region and the state. Nowadays, things are changed.

Such actions cannot happen again, because each region and each state have its own territory, population, and resources including the sovereignty of the states that allow the power of the state / party intruded into their territory. The “nationality” becomes very important and increases the role from the past. The migration of people has caused a cultural difference between new coming people and native people that is called “Ethnicization” The culture must be the most adaptable is the cultures that come from people who migrated to the state destination, or the processes of adapting to the new society of immigrants with blending between culture and traditional cultural stereotypes of their old traditions and ways of life in a new country. It’s the adjusted value ideas adapting themselves to the new society. When they live in the state destination for a long period of time, they would then be distributed their culture involuntarily like eating culture, values idea, some traditions etc. Since there are three neighboring countries migrants in Thailand, (Laos, Myanmar and Cambodia) mentioned above, this make Thailand have a typical temple according to the three neighboring countries as mentioned above, and these places do not have the blocking / banning other people to visit. This helps Thai citizens to learn and study the culture of these migrant workers also.

The impact caused a negative effect on the social and cultural

There are many illegal immigrants that cause job’s competition between the same illegal migrant workers and also to compete with some of the workers in Thailand. Some of the migrant workers are unemployed, so they try to struggle in various ways just to make themselves and their family to survive. This causes a burglary in the communities where illegal migrants living in large amounts. When there is no work to do, they will happen to have mental problem that is stress. So, they may rely on drugs to give themselves a time to relax when the feel stressed. There are many controversies caused by

drinking alcohol in Thailand caused some distrust and fear the threat of illegal foreign workers in the community. Furthermore, thing that clearly happens to communities is environmental issues. There are lots of garbage in the community that cause dirty and degenerate. The atmosphere is unpleasant to live and watch at all causing from the lack of regulation of illegal workers and illegal immigration problem. The labor migration from neighboring countries especially; Burma, Lao, and Cambodia coming into the country has increased every year as we can see from the foreign prisoners' statistics that they were arrested because of their illegal immigration or mistake in any cases, and they were waiting for repatriation or driven out of the country next. (Wongkrisanun, 2011)

Reference

Kritaya Archavanitkul, (2004), Who is an alien in the United States? How many? Which database is the answer?, 1st edition, Nakhon Pathom: Institute for Population and Social Research. Mahidol University, pages 25-27.

Department of Employment, Office Workers, (not shown), the management of foreigners working in Thailand by the year of 2010, page 6.

Department of Employment, Office Workers, (not shown), the management of foreigners working in Thailand by the year of 2010, pages 11-14.

Department of Employment, (not shown), Hiring foreigners to work in the country legally under the agreement of MOU (Bangkok: The Department of Employment).

Public Relations Department, (2007), Guide to systematic employment of Foreign Workers, Nonthaburi: PPS

Kitcharoen Company Co., page 39.

Thailand's Labor Solidarity Committee, (not shown), "the situation

of workers immigration entering to Thailand,” [online], sources www.trclabourunion.com/d536.doc (December 2, 2012).

Komchadluek, (2011), “Foreign workers in Thailand,” [online]. Sources <http://www.komchadluek.net/detail/20110719/103367/300%E0%B8%9A%E0%B8%B2%E0%B8%97%E0%B8%9C>. (November 24, 2012).

Neoclassical economic theory, (M.P.P.) on December 2, 2012, from www.policy.doe.go.th/ebook/020400004399_2.doc.

Thosapol Thasanakoonphun, (2009), “protecting the rights of foreign workers and the stability of Thailand,” [online]. Sources <http://prachatai.com/journal/2009/09/25829>. (November 26, 2012).

Boonrat Aphichattraikom and friends, (2012), Open Myanmar Treasure, Open the doors to Western trade, (Bangkok: Nation International Edutainment, 1st edition).

Patcha Duangklad, (2012), “three words, three concepts, three sectors: the stage of migration policy,” [online]. Sources <http://thaipublica.org/2012/11/migrant-working-dangerous-dirty-difficult/>. (November 24, 2012).

Wongkrisanun Chantira, (2011), “The relationship of the Labor rights’ accreditation and security of the State of destination. the rights of migrant workers and the stability of the destination state,” [online]. Sources <http://www.learners.in.th/blogs/posts/466125>. (November 24, 2012).

Seksin Sriwattanakoonkij, (2012), Lectures on “Second Generation in Thailand” on Saturday, November 24, 2012 at the PSB 1307 Faculty of Political Science and Public Administration Chiang Mai University at 13:00 to 16:00 PM.

Saman Laodumrongchai, (2008), “foreign workers policy. National Policy, or a political party,” [online], “The Nation Daily quoted on January 3, 2008, Year 30th, No.10890.

The Office of Foreign Workers Administration on December 1 from 2012, <http://wp.doe.go.th/node/207>.

The Office of Foreign Workers Administration, “the introduction to the aliens,” [online], sources <http://wp.doe.go.th/practice> (November 28, 2012).

The Office of Foreign Workers Administration, “the work’s management of three naturalized aliens,” [online], sources <http://wp.doe.go.th/practice> (November 28, 2012).

Public Relations District 4, (2011), “The migrants’ Article, section 29,” [online]. Sources http://region4.prd.go.th/ewt_news.php?nid=8573&filename=N_Article_all. (November 22, 2012).

Ying Jesda Meeboonleu, “The idea of adopting a policy to organize workers.”, [online], source: http://www.sscthailand.org/ssc/publication_detail/33 (November 2, 2012).

Auntie whole, (2011), “migrant workers in Thailand: the changing situation,” [online]. Sources www.pachatai.com/journal/2011/09/36881. (November 22, 2012).

Adisorn Kerdmongkol, (2012), “The turning point to watch of the management policy of the migration labor: policies and trends,” [online]. Sources <http://prachatai.com/journal/2012/04/40139>. (November 23, 2012).

Adul Rutaso, (2007), “The impact on health of workers. A Case Study in Phuket,” [online]. Sources http://graduate.pkru.ac.th/Abstract/development%20strategies/abstract45_adon.html. (November 23, 2012).

การจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะข้ามวัฒนธรรม
ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

The ASEAN Studies Instruction to Develop
the Cross – Cultural Skill of Learners
in the 21st Century

ชนันภรณ์ อารีกุล

บทคัดย่อ

การจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะข้ามวัฒนธรรมของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน การเตรียมความพร้อมของผู้สอนและการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาอาเซียนศึกษาในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 เทคนิคการจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาและการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และ 3) ด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์ ซึ่งประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนศึกษา ทักษะข้ามวัฒนธรรมและเจตคติที่ดีในสังคมพหุวัฒนธรรม ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนอาเซียนศึกษามีใช้การเรียนรู้เนื้อหาสาระหรือเรียนเพื่อความรู้เท่านั้น แต่เป็นการเรียนรู้เพื่อทักษะคือ เรียนรู้จากรู้วิชาไปสู่ทักษะในการใช้วิชา เพื่อผู้เรียนสามารถนำทักษะข้ามวัฒนธรรมและทักษะต่างๆ ที่จำเป็นไปใช้ในการดำรงชีวิตในฐานะพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียนและพลโลก เพื่อเป้าหมายสำคัญคือ การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้; อาเซียนศึกษา; ทักษะข้ามวัฒนธรรม; ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

Abstract

The ASEAN studies instruction to develop the cross-cultural skill of learners in the 21st century is learning process that consists of three aspects. The first is the instructional input that consists of the preparation of learners, the preparation of instructors, and the preparation of institutions. The second is

the instructional process that consists of the contents of ASEAN studies in the Basic Education Core Curriculum B.E.2551 (A.D.2008), the ASEAN studies instructional techniques, and the assessment for learner-development. The third is the instructional output or outcome that consists of the knowledge of ASEAN studies, the cross-cultural skill, and the good attitude in the multicultural society. The ASEAN studies instruction is not only learning to know the content, but also learning for skills. It advances learning for knowledge towards learning for implement skills. Learners can implement the cross-cultural skill and other skills for their being as Thai citizen, ASEAN citizen, and global citizen, and the most important goal is living together peacefully and sustainably in the multicultural society.

Keywords: Instruction; ASEAN Studies; Cross-cultural skill;
Learners in the 21st century

บทนำ

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations หรือ ASEAN) ก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ โดยมีประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ซึ่งประกอบด้วย ประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เป็นเป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิก ปัจจุบันอาเซียนมีบทบาทสำคัญในสังคมโลกหลายด้านและจะมีความเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้นในอนาคตอย่างแน่นอน (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2556: 7)

จากการประชุมคณะกรรมการระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาในอาเซียนสู่การบรรลุเป้าหมายการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี 2558 ที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบนโยบายเพื่อดำเนินงานตามปฏิญญาชะอำ-หัวหิน ด้านการศึกษา ของอาเซียน โดยนโยบายดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชน จำเป็นต้องมีทักษะที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียน เช่น มีความรู้ ข้อมูลข่าวสารและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน มีทักษะทางสังคม

และการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม มีทักษะภาษาอังกฤษและภาษาเพื่อนบ้าน มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีความชำนาญการที่สอดคล้องกับการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรม นอกจากนี้ภาคส่วนต่างๆ ต้องมีการพัฒนามาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา และการพัฒนาระบบการศึกษาทางไกลซึ่งช่วยสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตด้วย (โรงเรียนโนนศรีวิทยา, 2558)

เพื่อเป็นแนวทางให้ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กและเยาวชนในประชาคมอาเซียน มีทักษะที่จำเป็นและสำคัญในการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะข้ามวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นทักษะที่จำเป็นแก่ผู้เรียนที่อยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีการข้ามวัฒนธรรมระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนอยู่ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง บทความนี้จึงนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะข้ามวัฒนธรรมของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยมีประเด็นหลักในการนำเสนอตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ด้านปัจจัยในการจัดการเรียนรู้ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้และด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านปัจจัยในการจัดการเรียนรู้: การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน

ระบบเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์สร้างวิชาชีพและอุตสาหกรรมใหม่และหลากหลายให้เกิดขึ้นในสังคม ทั่วโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม ปัจเจกชน ชุมชน ประเทศ และภูมิภาคต่างๆ ในโลกมีการรวมตัวกัน พึ่งพาอาศัยกันทางเทคโนโลยี เศรษฐกิจ นิเวศวิทยาและการเมืองในระดับที่สูงขึ้น แต่เป็นที่น่าตกใจว่า ระบบการศึกษาของรัฐกลับไม่ทำหน้าที่ในการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างเต็มที่ ผู้เรียนจำนวนมากไม่ได้รับการสนับสนุนที่จำเป็นต่อการเรียนรู้จากครอบครัว จากโรงเรียน และจากสังคม (Bellanca and Brandt, 2010: 36-37)

นอกจากนี้ ผลจากการวิจัยซึ่งสำรวจความรู้และความคิดเห็นจากนักศึกษาในมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ พบว่า นักศึกษาไทยมีความรู้เรื่องอาเซียนศึกษาอยู่ในระดับต่ำสุด และนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่รู้ถึงผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับตนเองโดยตรงและโดยอ้อม ไม่เข้าใจว่าเศรษฐกิจและสังคมไทยจะเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างไร เมื่อประเทศต้องเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (สุทัศน์ เศรษฐ์บุญสร้าง, 2554)

ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอน สิ่งแรกที่สำคัญซึ่งผู้สอนต้องพิจารณาคือ การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน และในการเตรียมความพร้อมเพื่อให้ผู้เรียนในประชาคมอาเซียนมี

ทักษะข้ามวัฒนธรรม และสามารถใช้ชีวิตในสังคมที่มีการข้ามวัฒนธรรมได้นั้น ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้วิชาแกนในเบื้องต้นเสียก่อน โดยความรู้วิชาแกน ประกอบด้วย ความรู้วิชาภาษาอังกฤษ การอ่านหรือศิลปะการใช้ภาษา วิชาภาษาสำคัญของโลก วิชาศิลปะ วิชาคณิตศาสตร์ วิชาเศรษฐศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภูมิศาสตร์ วิชาประวัติศาสตร์ และวิชาการปกครอง และหน้าที่พลเมือง เป็นต้น นอกจากนี้ความรู้วิชาแกนดังกล่าว สำหรับเด็กไทยในยุคที่ต้องเป็นทั้งพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน และพลโลกที่มีคุณภาพ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องตื่นตัวและเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้เรื่องอาเซียนศึกษาและโลกศึกษาด้วย (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2558: 1; Bellanca and Brandt, 2010: 34-35)

ด้านปัจจัยในการจัดการเรียนรู้: การเตรียมความพร้อมของผู้สอน

ผู้สอนหรือครูเป็นบุคคลสำคัญที่มีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุดในชีวิตของการเรียนรู้ของผู้เรียน และเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีคุณภาพตามเป้าหมายที่สังคมกำหนด เมื่อสังคมคาดหวังให้ผู้เรียนต้องมีทักษะในศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนต้องพิจารณาว่าตนเองจะต้องมีคุณลักษณะอย่างไร และจะต้องเตรียมความพร้อมของตนเองอย่างไร เพื่อจะได้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้

นักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึง คุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 ไว้อย่างหลากหลาย ทั้งที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันออกไป โดยสามารถสรุปคุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 ได้ดังนี้ (ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน, 2557: 11-12; พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2557: 6-12; สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2558: 24-26)

1. ด้านตนเอง ครูต้องมีคุณธรรม จริยธรรม มีจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพครู ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี (model) มีความเสียสละและทำประโยชน์เพื่อสังคมส่วนรวม
2. ด้านความรู้ ครูต้องมีความรู้ สร้างและบูรณาการความรู้ได้ ตลอดจนมีความเข้าใจในเทคโนโลยีและสืบค้นข้อมูลต่างๆ ได้ถูกวิธี เพราะความรู้ในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ครูจึงต้องรู้จักหาความรู้ได้เองและบูรณาการความรู้นั้นๆ กับชีวิตจริงตามบริบทสังคมได้
3. ด้านทักษะ ครูต้องมีทักษะในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการสอน รูปแบบการสอน กระบวนการและเทคนิคการสอนที่หลากหลาย มีทักษะในการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ และมีทักษะในการประเมินที่มอบอำนาจการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน (Embedded Formative Assessment) และใช้การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

ในการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

4. ด้านเจตคติ ครูต้องมีทัศนคติที่ดีเห็นคุณค่าของการศึกษาและการเรียนรู้ มีวิสัยทัศน์เข้าใจการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์โลก ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และมุ่งมั่นพัฒนาความสามารถในวิชาชีพของตนอย่างสม่ำเสมอ

5. ด้านสังคม ครูต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีลักษณะของความเป็นผู้นำ และมีส่วนร่วมกับผู้บริหาร ชุมชนในท้องถิ่น องค์กรต่างๆ และสังคมระดับชาติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

นอกจากคุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 ดังกล่าวข้างต้น ครูในศตวรรษที่ 21 ต้องเตรียมความพร้อมในการเป็นครูวิชาชีพ (professional teacher) ด้วย ครูต้องรวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา ร่วมกับกับกลุ่มเพื่อนครู โดยรวมตัวกันเป็น ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครู ซึ่งหมายถึง กระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มครูที่มารวมกัน เพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ร่วมกันวางเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน ตรวจสอบและสะท้อนผลการปฏิบัติทั้งในส่วนบุคคลและผลที่เกิดขึ้นโดยรวมผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์วิจารณ์ การทำงานร่วมกัน การร่วมมือรวมพลัง โดยมุ่งเน้นและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม (เรวณี ชัยเขารัตน, 2556) ทั้งนี้เพื่อให้ครูมีความพร้อมและสามารถจัดการเรียนรู้ได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ด้านปัจจัยในการจัดการเรียนรู้: การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

สถานศึกษาเป็นสถาบันที่สำคัญในการเตรียมเยาวชนให้เป็นผู้เรียนที่มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีทักษะข้ามวัฒนธรรม มีคุณลักษณะของการเป็นพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน และพลโลก ดังนั้นสถานศึกษาต้องเตรียมความพร้อมในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ทั้งผู้สอน ผู้เรียน ระบบการบริหารและสิ่งอำนวยความสะดวก แนวทางการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้

1. กำหนดให้อาเซียนศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของนโยบาย ยุทธศาสตร์และวิสัยทัศน์ ของสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำหลักในการดำเนินการกำหนดแนวทางการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา เพื่อให้บุคคลทุกระดับในสถานศึกษามีความตระหนัก และมีความต้องการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กิจกรรมที่คณะผู้บริหาร

สามารถนำไปใช้มีหลากหลายวิธี ได้แก่ การจัดประชุมสัมมนา การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การส่งบุคลากรไปรับความรู้จากหน่วยงานภายนอก การจัดกิจกรรมอาชีวศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นต้น

2. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยนำอาชีวศึกษามาจัดการเรียนการสอนร่วมกับวิชาต่างๆ ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาและคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาควรดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา โดยนำแนวคิดและประเด็นสำคัญของอาชีวศึกษาเข้ามาจัดการเรียนการสอนร่วมกับการศึกษาในรายวิชาต่างๆ โดยสามารถบูรณาการร่วมกับวิชาหลัก ทั้งในส่วนของเนื้อหา ทักษะและเจตคติ หรืออาจจัดการเรียนการสอนเป็นวิชาเพิ่มเติม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมได้ (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2556: 22)

3. ติดตามการดำเนินการและตรวจสอบความพร้อมของบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษาว่า มีความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ กระบวนการ และเจตคติเกี่ยวกับอาชีวศึกษาอย่างไร หากพบว่า ผู้บริหาร ครู นักเรียนยังไม่พร้อมในการเรียนรู้เรื่องอาชีวศึกษา สถานศึกษาอาจทบทวน เพื่อพิจารณาหาแนวทางการปรับปรุงกระบวนการและกิจกรรมใหม่ในการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาได้

ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้: เนื้อหาอาชีวศึกษาในหลักสูตรแกนกลาง

ผู้สอนเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญในการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษา โดยอาจจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาโดยตรง หรือบูรณาการเข้าไปในกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ ดังนั้นผู้สอนจึงต้องศึกษาความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีวศึกษา และประชาคมอาชีวศึกษาก่อน แล้วจึงวิเคราะห์ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับอาชีวศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนสามารถค้นคว้าหาความรู้จากสื่อต่างๆ เช่น ภูมิบัตรอาชีวศึกษา แผนงานการจัดตั้งประชาคมอาชีวศึกษา ความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาชีวศึกษา เป็นต้น จากนั้นจึงทบทวนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ร่วมมือกันวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ทุกระดับชั้น ว่ามีตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ใดที่ตรงกับเรื่องอาชีวศึกษา และตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ใดสามารถนำประเด็นสำคัญเกี่ยวกับอาชีวศึกษาแทรกเข้าไปได้อย่างเหมาะสมในแต่ละตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ ซึ่งในหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีสาระเกี่ยวข้องกับอาชีวศึกษาอยู่แล้ว (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2556: 22-26)

นอกจากนี้ ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นก็สามารถทบทวนหลักสูตรและวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในแต่ละระดับชั้นว่า สามารถนำไปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับอาเซียนสอดแทรกเข้าไปในสาระการเรียนรู้ได้อย่างไรบ้าง โดยให้สอดคล้องสัมพันธ์กับตัวชี้วัดในระดับชั้น และควรเชื่อมโยงสัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในระดับชั้น เพื่อสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สามารถบูรณาการการเรียนรู้ไปด้วยกันได้ (กรมวิชาการ, 2551: 117-148)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับอาเซียนศึกษาจากเอกสารสำคัญต่างๆ ของอาเซียน โดยในบทความนี้ขอยกตัวอย่างการวิเคราะห์ประเด็นอาเซียนศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เพราะเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับทักษะข้ามวัฒนธรรมชัดเจนที่สุด เนื้อหาอาเซียนศึกษาในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 สามารถสรุปโดยแบ่งตามสาระการเรียนรู้ได้ดังนี้

1. สาระการเรียนรู้ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม ประกอบด้วยสาระที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนศึกษา ได้แก่ ประวัติศาสตร์ของศาสนาที่ประเทศสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่นับถือ การจัดการความขัดแย้งและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในประเทศสมาชิกอาเซียน หลักธรรมสำคัญของศาสนาที่ประเทศสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่นับถือซึ่งส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมอาเซียน

2. สาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ประกอบด้วยสาระที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนศึกษา ได้แก่ ข้อตกลงระหว่างอาเซียนเกี่ยวกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน คุณลักษณะพลเมืองดีของอาเซียน คุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียน สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในอาเซียน การเสนอแนวทางแก้ไขและพัฒนาสิทธิมนุษยชนในอาเซียน ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมของประเทศสมาชิกอาเซียน วิธีการเลือกรับวัฒนธรรมอาเซียน การเสนอแนวทางอนุรักษ์วัฒนธรรมอาเซียน แนวทางการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมอาเซียน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนทางการเมือง และการแลกเปลี่ยนและส่งเสริมด้านวัฒนธรรม การศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

3. สาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ประกอบด้วยสาระที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนศึกษา ได้แก่ ผลกระทบของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และเขต

การค้าเสรีอาเซียน

4. สารการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ประกอบด้วยสาระที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนศึกษา ได้แก่ โครงการการสืบค้นข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของประเทศสมาชิกอาเซียนที่สนใจ

5. สารการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ ประกอบด้วยสาระที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนศึกษา ได้แก่ การใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม และนำเสนอข้อมูลลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และภูมิสังคมของประเทศสมาชิกอาเซียน ปัญหาทางกายภาพหรือภัยพิบัติทางธรรมชาติในประเทศสมาชิกอาเซียน การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพในส่วนต่างๆ ของอาเซียน การเปลี่ยนแปลงธรรมชาติในประเทศสมาชิกอาเซียน วิฤตการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติในประเทศสมาชิกอาเซียน แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอาเซียน และการร่วมมือกันของประเทศสมาชิกอาเซียนในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในอาเซียน

ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้: เทคนิคการจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษา

การจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาจำเป็นต้องจัดให้มีความสัมพันธ์กลมกลืนกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังกล่าวมาแล้ว นอกจากนี้ผู้สอนจำเป็นต้องใช้วิธีการสอนที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ด้วย เช่น วิธีสอนแบบบูรณาการ วิธีสอนแบบโครงงาน วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นต้น อีกทั้งยังต้องฝึกทักษะการคิดให้แก่ผู้เรียนในรูปแบบต่างๆ โดยอาจใช้กิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์เรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงโดยใช้กระบวนการที่เหมาะสม ทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อความเป็นพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียนและพลโลก

นอกจากวิธีการดังกล่าวข้างต้น ในการจัดการเรียนการสอนอาเซียนศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะข้ามวัฒนธรรมของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผู้เขียนขอเสนอการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (creativity-based learning : CBL) ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่ต่อยอดมาจากการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning : PBL) ซึ่งเป็นแนวการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและผู้เรียนได้เรียนรู้เชิงรุก (active learning) โดยเป็นผู้กระตือรือร้นค้นคว้าในการเรียนด้วยตนเอง (วิริยะ ถาศัยพาณิชย์ และ กมลรัตน์ ฉิมพาลี, 2559: 144-148) ทั้งนี้เพราะอาเซียนศึกษาไม่ใช่วิชาที่เน้นการท่องจำ แต่เน้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของตน ในฐานะพลเมืองอาเซียนได้

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ CBL เป็นการนำปัญหาในชีวิตเป็นตัวตั้ง

จากนั้นผู้เรียนก็ช่วยกันหาคำตอบ ผู้เรียนจะค้นคว้าหาข้อมูลจนพบวิธีการแก้ปัญหาของตนเอง การสอนแบบนี้ทำให้ผู้สอนเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (learning facilitator) แทน ตัวอย่างการสอนอาเซียนศึกษาตามแนวคิดหลักของ CBL มีดังนี้

1. ผู้สอนสร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นความอยากรู้ของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนอ่านข่าวต่างๆ ที่เกี่ยวกับประเทศสมาชิกอาเซียน
 2. ผู้สอนตั้งคำถามในประเด็นเกี่ยวกับอาเซียน ให้ผู้เรียนหาคำตอบแบบรายบุคคลหรือรายกลุ่มย่อย
 3. ให้ผู้เรียนค้นหา รวบรวม แยกแยะ และนำข้อมูลจากเว็บไซต์ คลิปวิดีโอ หนังสือหรือเอกสารต่างๆ มาสร้างเป็นความรู้
 4. ผู้เรียนนำความรู้ มาสรุปเป็นคำตอบและเสนอแนะทางแก้ปัญหา
 5. ผู้สอนสามารถใช้แนวทางของเกมเป็นกิจกรรมหนึ่งในการเรียนรู้เรื่องอาเซียนศึกษาได้ เช่น มีรางวัล มีการแข่งขัน และมีระดับขั้นความสำเร็จ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้
 6. ผู้เรียนทำโครงการในประเด็นของอาเซียนศึกษากันเป็นกลุ่ม เพื่อฝึกทักษะการทำงานร่วมกัน บนพื้นฐานของการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning : PBL) และการสอนแบบโครงการ (project-based learning : PBL)
 7. ผู้เรียนนำเสนอผลงานด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างสร้างสรรค์ เช่น การพูดหน้าห้อง การอภิปราย การโต้วาที เป็นต้น ในขณะที่เดียวกัน สำหรับผู้ที่ไม่ได้นำเสนอก็เป็นผู้ให้คะแนน วิจารณ์ หรือซักถาม
 8. ผู้สอนวัดผลตามที่ออกแบบไว้ วัดผลครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ โดยอาจมีการวัดผลหลายครั้งและเน้นการวัดผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน
- ทั้งนี้ในเรื่องของการวัดและประเมินผล จะกล่าวถึงรายละเอียดของการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนในตอนต่อไป

ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้: การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษามีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางฯ และมีคุณลักษณะของการพลเมืองอาเซียนที่มีคุณภาพ โดยผู้เรียนสามารถใช้ทักษะกระบวนการเรียนรู้สู่การปฏิบัติได้จริง ดังนั้นในการวัดและการประเมินผล การจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาควรมุ่งพัฒนาผู้เรียน (formative assessment) มากกว่า

เป็นการประเมินเพื่อตัดสิน (summative assessment) เพราะการเรียนรู้เรื่องอาชีวศึกษาในฐานะพลเมือง ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (lifelong learning) เพื่อพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะของการเป็นพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียนและพลโลกได้อย่างยั่งยืน

การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน เป็นการประเมินเพื่อบอกความคืบหน้าของการเรียน โดยใช้ข้อมูลการประเมินประกอบด้วย 1) ผู้สอน ซึ่งใช้ข้อมูลในการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอน 2) ผู้เรียนรายบุคคล ซึ่งใช้ข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนของตนเอง และ 3) ผู้เรียนทั้งชั้นเรียน ซึ่งใช้ข้อมูลในการปรับปรุงบรรยากาศการเรียนในชั้นเรียน (William, 2015: 59) การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาควรเป็นกระบวนการที่มีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา เพราะเนื้อหาความรู้ของอาชีวศึกษานั้นไม่หยุดยั้ง ประเทศสมาชิกในอาเซียนส่วนใหญ่เป็นประเทศกำลังพัฒนา นโยบายต่างๆ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา การประเมินเพื่อพัฒนาจะเป็นตัวเชื่อมการสอนของครูกับการเรียนของนักเรียนให้เข้าหากันได้ ทั้งผู้สอนและผู้เรียนจะได้นำข้อมูลจากการประเมินมาใช้ได้อย่างทันที่ ไม่ต้องรอผลการประเมินเพื่อการตัดสิน (summative assessment) เท่านั้น ซึ่งจะทำให้ครูและนักเรียนสามารถทำหน้าที่ของตนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้

ยุทธศาสตร์ในการใช้การประเมินเพื่อพัฒนา ให้เกิดผลเต็มที่ สามารถสรุปได้ 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (วิจารณ์ พานิช, 2557: 34)

1. กำหนดวัตถุประสงค์และเกณฑ์ความสำเร็จในการเรียนรู้
2. หาหลักฐานของความสำเร็จในการเรียนรู้
3. ให้คำแนะนำป้อนกลับเพื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. นักเรียนเป็นครูซึ่งกันและกัน
5. นักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเอง

ครูผู้สอนอาชีวศึกษาหรือรายวิชาอื่นสามารถนำยุทธศาสตร์การประเมินดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนและเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ด้วยเช่นกัน

ด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์: ความรู้เกี่ยวกับอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดการประชุมและประชาพิจารณ์

บุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยตรงและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเตรียมการและดำเนินการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่างๆ แล้วกำหนดคุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ และด้านเจตคติ ซึ่งในตอนนี้จะกล่าวถึง คุณลักษณะของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตและผลลัพธ์ (output/outcome) ด้านความรู้ หลังจากผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาแล้ว ผู้เรียนต้องมีความรู้ในสาระการเรียนรู้ 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียนในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และ 2) ความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2556: 20-21)

สาระความรู้เกี่ยวกับประเทศสมาชิกของอาเซียนยังมีให้ศึกษาได้อย่างไม่จำกัด โดยทั่วไปในการจัดการเรียนการสอนอาเซียนศึกษาจะครอบคลุม ความเป็นมาของอาเซียน สัญลักษณ์ของอาเซียน วัตถุประสงค์ของอาเซียน กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ประชาคมอาเซียน โครงสร้างและกลไกการดำเนินงานขององค์กรของอาเซียน และบทบาทอาเซียนในสังคมโลก แต่สาระหนึ่งที่มีความน่าสนใจในการศึกษาคือ ประวัติศาสตร์ของแต่ละประเทศในอาเซียน เพราะการเข้าใจในประวัติศาสตร์ของแต่ละประเทศจะเป็นพื้นฐานทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น และส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะข้ามวัฒนธรรมที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น ด้วย

ด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์: ทักษะข้ามวัฒนธรรม

ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องมีทักษะที่จำเป็นและสำคัญหลายประการ เช่น การมีความรู้ในวิชาแกน ซึ่งประกอบด้วย ภาษาอังกฤษ การอ่านหรือศิลปะการใช้ภาษา ภาษาสำคัญของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์และการปกครองและหน้าที่พลเมือง การมีแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 เช่น จิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง ด้านสุขภาพ และด้านสิ่งแวดล้อม การมีทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม การมีทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี การมีทักษะชีวิตและการทำงาน ซึ่งทักษะชีวิตที่สำคัญที่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พึงมีในการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมคือ ทักษะข้ามวัฒนธรรม

ทักษะข้ามวัฒนธรรม หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ทักษะชีวิต และการแสดงออกในทางที่ยอมรับความหลากหลายทางชาติพันธุ์ สังคม วัฒนธรรมและภาษา และ

สามารถในการทำความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างได้อย่างเคารพและรวดเร็ว ตลอดจนปฏิบัติงานหรืออยู่ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Lynch and Hanson, 1998: 15; Abbe, Gulick and Herman, 2007: 8)

งานวิจัยเรื่อง ความหลากหลายทางชาติพันธุ์กับวิถีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ในประชาคมอาเซียน: กรณีศึกษานิสิตประเทศไทยและนิสิตกลุ่มประเทศ CLMV ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ส่วนกลาง) แสดงให้เห็นถึงหัวใจสำคัญในการสร้างความเป็นเอกภาพของนิสิตเกิดจากการเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรมและเรียนรู้สันติวัฒนธรรม (peace culture) ร่วมกันด้วย ซึ่งพื้นฐานของการมีทักษะข้ามวัฒนธรรมของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นี้จะเป็นแนวทางสำคัญในการอยู่ร่วมกันในประชาคมอาเซียนซึ่งมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและยั่งยืนได้ (ชั้นทอง วัฒนประดิษฐ์ และคณะ, 2559: 142-143)

ด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์: เจตคติที่ดีในสังคมพหุวัฒนธรรม

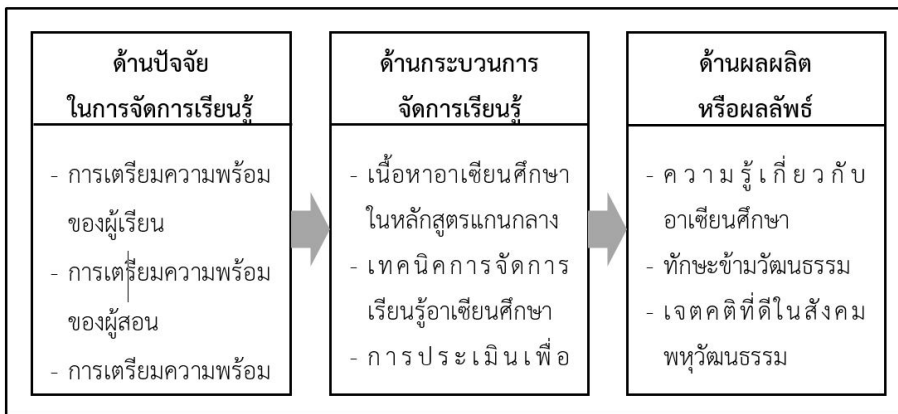
ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สิ่งหนึ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้คือ การอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่พลเมืองอาเซียนต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการอยู่ร่วมกัน จึงจะสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขได้ในประชาคมอาเซียน ทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ในสังคม พหุวัฒนธรรมคือ ทักษะข้ามวัฒนธรรม ดังกล่าวแล้วข้างต้น แต่สิ่งที่ต้องทำให้เกิดขึ้นควบคู่กันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะข้ามวัฒนธรรมที่ยั่งยืนคือ ผู้สอนต้องสร้างหรือสนับสนุนให้ผู้เรียนมีเจตคติหรือความรู้สึกรักที่ดี ในการยอมรับความหลากหลายและความแตกต่างทางวัฒนธรรม โดยอยู่บนพื้นฐานของหลักธรรมทางศาสนา ไม่เพียงแต่พุทธศาสนาเท่านั้น เพราะประชากรในประเทศอาเซียนนั้นก็มีความแตกต่างกันทางศาสนาด้วยเช่นกัน พลเมืองอาเซียนจึงควรยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม มีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูล รวมถึงให้โอกาสกับทุกกลุ่มชาติพันธุ์ได้แสดงอัตลักษณ์ของตนอย่างเสรี มีความเคารพซึ่งกันและกัน และอยู่บนวิถีของคุณธรรมร่วมกัน

ตัวอย่างของประเทศซึ่งประชากรมีเจตคติที่ดีในสังคมพหุวัฒนธรรมคือ ประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมแต่สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติได้ โดยผลวิจัยของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียพบว่า ในอดีตคนต่างชาติที่เข้ามาอยู่ในประเทศมาเลเซีย ส่วนใหญ่เริ่มจากการเข้ามาทำการค้าหรือการใช้แรงงาน และสร้างชุมชนบนวิถีชาติพันธุ์ของตนเอง ก่อให้เกิดกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มอินเดีย กลุ่มจีน กลุ่มไทย เป็นต้น ซึ่ง

กลุ่มชาติพันธุ์แต่ละกลุ่มจะทำงานตามความถนัด ความสามารถของกลุ่มตน และยังคงความเป็นอัตลักษณ์ของตนเองได้ไม่ทิ้งความเป็นตนเอง ไม่ทิ้งวัฒนธรรมเดิม และในขณะเดียวกันเมื่ออยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลายก็มีความเคารพในอัตลักษณ์ของสังคมนั้นด้วย (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ, 2557)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปสาระเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะข้ามวัฒนธรรมของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้ว่าเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน การเตรียมความพร้อมของผู้สอนและการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาอาชีวศึกษาในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 เทคนิคการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาและการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และ 3) ด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์ ซึ่งประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับอาชีวศึกษา ทักษะข้ามวัฒนธรรมและเจตคติที่ดีในสังคมพหุวัฒนธรรม ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กระบวนการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษา

บทสรุป

การจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะข้ามวัฒนธรรมของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านปัจจัยในการจัดการเรียนรู้ (input) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ (process) และด้านผลผลิตหรือผลลัพธ์ (output/

outcome) ซึ่งในแต่ละส่วนนั้นมีทั้งรายละเอียดที่เป็นเรื่องของการจัดการเรียนการสอนทั่วไปและรายละเอียดที่มีลักษณะเฉพาะสำหรับอาชีวศึกษาเท่านั้น ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชน ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ อาชีวศึกษาและจำเป็นต้องมีทักษะข้ามวัฒนธรรมเพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของประชาคมอาเซียน สามารถนำแนวทางที่นำเสนอ ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนหรือการเรียนรู้ของตนเองได้ อย่างไรก็ตาม ทุกฝ่ายพึงระลึกไว้เสมอว่า การเรียนเรื่องอาชีวศึกษา นั้น มิใช่การเรียนรู้เนื้อหาสาระหรือเรียนเพื่อความรู้ (learning to know) เท่านั้น เพราะการศึกษาที่ถูกต้องสำหรับศตวรรษที่ 21 นี้ ต้องเรียนเพื่อให้บรรลุทักษะ เรียนรู้จากรู้วิชาไปสู่ทักษะในการใช้วิชา เพื่อการดำรงชีวิตในโลกแห่งความเป็นจริง และเพื่อให้มีทักษะต่างๆ โดยเฉพาะทักษะข้ามวัฒนธรรม ซึ่งจำเป็นในการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม เพื่อทุกคนจะได้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขอย่างยั่งยืน

รายการอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2551). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สารและมาตรฐานการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.พ.ส.).

ชั้นทอง วัฒนประดิษฐ์ และคณะ. (2559). รายงานการวิจัยเรื่อง ความหลากหลายทางชาติพันธุ์กับวิถีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในประชาคมอาเซียน: กรณีศึกษานิสิตประเทศไทยและนิสิตกลุ่มประเทศ CLMV ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ส่วนกลาง). พระนครศรีอยุธยา: ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2557). ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2558). การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2557). เติบโตเต็มตามศักยภาพสู่ศตวรรษที่ 21 ของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เรวณี ชัยเขารัตน์. (2556). ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2559, จาก <http://www.plc2learn.com/attachments/view/>

โรงเรียนโนนคร้อวิทยา. (2558). ASEAN "One Vision, One Identity, One Community" หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งอัตลักษณ์ หนึ่งประชาคม. สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2559, จาก <http://www.nonkhro.ac.th>.

วิจารณ์ พานิช. (2557). การประเมินเพื่อมอบอำนาจการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์ และ กมลรัตน์ ฉิมพาลี. (2559). ห้องเรียนแห่งอนาคตเปลี่ยนครูให้เป็นโค้ช. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2557). เรียนรู้ อยู่ร่วม บนความต่างของวัฒนธรรม. สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2559, จาก <http://www.thaihealth.or.th/Content/25574>.

สุคนธ์ สีนธพานนท์. (2556). การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่สู่ประชาคมอาเซียน. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินติ้ง.

_____. (2558). การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษ

ที่ 21. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรีนติ้ง.

สุทัศน์ เศรษฐ์บุญสร้าง. (2554). เตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2559, จาก <http://web62.sskru.ac.th>

Abbe, A., Gulick, L. M. V., & Herman, J. L. (2007). Cross-cultural competence in army leaders: A conceptual and empirical foundation. (Study Report 2008-01). Arlington, VA: United States Army Research Institute for the Behavioral and Social Sciences.

Bellanca, J. & Brandt, R. (2010). 21st Century Skills: Rethinking How Student Learn. Bloomington: Solution Tree Press.

Lynch, E.W. & Hanson, M.J. (1998). Developing cross-cultural competence: A guide for working with young children and their families (2nd ed.). Baltimore: Paul H. Brookes.

William, D. (2015). Embedded Formative Assessment. West Palm Beach: Learning Sciences International.

พุทธปัญญากับการบริโภคนิยมของสังคมไทยในกระแสโลกาภิวัตน์

Buddist Wisdom with the Consumerism of the Thai Society in the Globalization

กิริติ กมลประเทืองกร*

บทคัดย่อ

การบริโภคเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นธรรมชาติของมนุษย์ จากปัจจัยสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย วิถีของการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชนที่ยึดมั่นในศาสนาจะต้องปฏิบัติตามหลักคำสอนในศาสนา เพราะเชื่อว่าทำให้เกิดความสุขทางจิตใจจากการทำความดี ไม่ได้อยู่ที่การแสวงหาทรัพย์สมบัติหรือบริโภคให้มาก แต่เมื่อสังคมได้รับอิทธิพลจากระบบทุนนิยมและการตลาดจากกระแสโลกาภิวัตน์ในด้านต่างๆ ทำให้วิถีชีวิตคนเปลี่ยนไป มีความต้องการในด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้น จึงกลายมาเป็นสังคมบริโภคนิยม เมื่อเกิดสังคมบริโภคนิยมเป็นเวลานานจึงเกิดปัญหาตามมาอีกเป็นนอຍ่างมาก ทั้งปัญหาทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสิ่งแวดล้อม รัฐบาลจะต้องแก้ปัญหาด้วยการให้ดำเนินชีวิตตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักพุทธศาสนา ที่สอนให้มีความพอดี เพียงพอ รู้จักใช้ง่าย และเก็บออม รวมถึงการฝึกฝนจิตใจให้เข้มแข็งเพื่อไม่ให้ตกเป็นทาสของบริโภคนิยม

คำสำคัญ: พุทธปัญญา, การบริโภคนิยม, กระแสโลกาภิวัตน์

Abstract

Consumption is important for human life and it is the nature of human, four important factors; food, cloth, medicine, and housing, Of course, the lifestyle of Buddhists adhere to the religion must abide by the tenets of the religion, believe that the cause of mental pleasure from doing good deeds, not the pursuit of wealth or consumption as much, when society was influenced by

*อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์
วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

capitalism and globalization in various aspects of marketing, lifestyle of people was changed, demand in various fields is increasing, has become a society of consumerism, when a consumer society for a long time, so that another problem is very serious, both the physical and psychological environment, the government must solve the problem by providing ways of living, and economic self-sufficiency of Buddhism, the lesson to be fit enough about spending and saving, including trained mental strength not to become slaves of consumerism.

Keyword: Buddhist Wisdom, The Consumerism, The Globalization

บทนำ

การบริโภคเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นธรรมชาติของมนุษย์ทุกคน ซึ่งในอดีตจะเป็นการบริโภคที่มาจากการผลิตด้วยมือหรือแสวงหามาเอง ไม่ว่าจะเป็นอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค หรือที่อยู่อาศัย เช่น ปลูกพืชผักต่างๆ เลี้ยงสุกร เป็ด ไก่ ปลา หรือสัตว์อื่นๆ ทำสวนผลไม้ และอื่นๆ ที่ใช้บริโภค สามารถมีอาหารและสิ่งจำเป็นในการเลี้ยงชีวิตให้เพียงพอ มีเพียงบางส่วนที่มนุษย์จะต้องซื้อหา เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ รวมถึงพาหนะในการเดินทาง ซึ่งเป็นวิถีชีวิตคนไทยในระยะเวลาที่ผ่านมา

วิถีชีวิตของคนประเทศอื่นของโลกนั้น มิได้มีวิถีชีวิตที่ต่างจากคนไทยนัก ต้องการบริโภคอะไรก็ทำขึ้นหรือแสวงหามาเองเป็นส่วนใหญ่ เงินตราหรือการซื้อขายจะมีบทบาทน้อยมาก การบริโภคสิ่งที่ไม่ได้ผลิตเองนั้น ส่วนใหญ่เพิ่งเกิดกับสังคมไทยเมื่อหลายสิบปีที่ผ่านมานี้เอง ในการบริโภคสิ่งที่คนไทยไม่ได้ผลิต แต่เกิดจากการขยายตัวของระบบทุนนิยมผ่านกลไกตลาด (Market Capitalism) จากประเทศมหาอำนาจ เกิดการซื้อขายอย่างแพร่หลายและรวดเร็ว โดยมีเงินตราเป็นสื่อกลาง ทำให้วิถีชีวิตคนไทยเปลี่ยนไป ชุมชนใดที่ระบบทุนนิยมแบบตลาดไปถึง ผู้คนจะเปลี่ยนจากผลิตเพื่อบริโภคใช้สอยเอง มาเป็นผลิตเพื่อขายแล้วนำเงินหรือกำไรที่ได้ ไปซื้อของที่อยากบริโภค หรือของใช้ที่อยากได้อีกที่ โดยเฉพาะในเมืองที่ไม่ใช่ชนบท จะสนใจซื้อของที่ไม่ใช่เอามาบริโภคเป็นส่วนใหญ่ เช่น เครื่องสื่อสาร บันเทิง เครื่องยนต์กลไก

การผลิตสิ่งที่ตนเองไม่ได้บริโภค แต่บริโภคสิ่งที่ตนเองไม่ได้ผลิต เรียกว่าสังคมบริโภคนิยม (Consumerism society) ในสังคมดั้งเดิม คนจะบริโภคเฉพาะสิ่งจำเป็นพื้น

ฐานของชีวิตคือ ปัจจัยสี่ อันได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย ซึ่งในบางปี บางฤดูกาลก็มีไม่เพียงพอในการบริโภค จะต้องอดออม มัธยัสถ์ เป็นคุณธรรมสำคัญที่กระทำในสังคม แต่สำหรับสังคมบริโภค ส่วนใหญ่จะบริโภคในสิ่งที่ไม่เป็นพื้นฐานจำเป็น จะบริโภคสิ่งที่ทำให้ความเพลิดเพลินสนุกสนาน สิ่งหรูหรา สิ่งฟุ่มเฟือย เช่น วิทยุ โทรทัศน์มือถือ คอมพิวเตอร์ เครื่องสำอาง เครื่องประดับ การบริโภคอาหารก็จะเพื่อความเอร็ดอร่อยให้แสดงฐานะทางสังคม หรือเพื่อสังสรรค์บันเทิง การใช้เวลาก็เปลี่ยนไปจากเดิม ที่เคยใช้เวลาในการทอผ้า สานตะกร้า เลี้ยงสัตว์ ร้องรำทำเพลง ก็เปลี่ยนไปเดินห้างสรรพสินค้า ท่องเที่ยว ดูทีวี ฟังเพลง ชมคอนเสิร์ต ในสังคมเดิมที่มีนิสัยประหยัดอดออม ก็ถูกลดความสำคัญลง กลายเป็นการอวดมั่งอวดมี ประชันขันแข่งด้วยสิ่งเสพวัตถุ การใช้จ่ายหรูหราฟุ่มเฟือยเป็นค่านิยมแพร่หลายตามแรงกระตุ้นของการโฆษณาสินค้าต่างๆ ของผู้ผลิตหรือผู้จำหน่าย ซึ่งรัฐบาลเองก็ยังมีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนในประเทศมีการบริโภคมากขึ้นอีกด้วย

เงินและวัตถุสิ่งของ จึงมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตอย่างมากของคนไทยในสังคมบริโภค เมื่อมองลึกลงไปทำให้พบรากเหง้าของวิถีชีวิตของคนดังกล่าว เชื่อว่าการบริโภคนิยมจะนำความสุขมาให้ ยิ่งบริโภคหรือเสพมากเท่าไร จะทำให้มีความสุขของชีวิตมากเท่านั้น ทุกคนจึงแสวงหาเงินตราและการครอบครองวัตถุที่จะเสพให้มากที่สุด ถือเป็นจุดหมายสูงสุดของทุกคนในสังคมบริโภค

ทัศนคติบริโภคนิยมดังกล่าว ไม่แพร่หลายกว้างขวางทั่วสังคมไทยในอดีต เพราะในอดีต ผู้คนส่วนใหญ่ยังได้รับอิทธิพลยึดมั่นกับศาสนา เชื่อว่าความสุขทางจิตใจ มาจากการทำความดี บำเพ็ญทาน รักษาศีล เจริญภาวนา ตามคำสอนของศาสนาเป็นสำคัญ คิดว่าชาติหน้านำทรัพย์สมบัติหรือวัตถุสิ่งเสพไปไม่ได้ สิ่งเหล่านี้ไม่ยั่งยืน ให้ผลเฉพาะชาตินี้ เมื่อตายก็มีแต่บุญกุศลที่บันดาลให้มีความสุขในชาติหน้าได้ ทุกคนจึงมุ่งแต่บำเพ็ญทาน รักษาศีล เจริญภาวนาเพื่อเอาานิพพานมากกว่าแสวงหาและสะสมทรัพย์สิน

สภาพเศรษฐกิจของสังคมในอดีต ความจริงผู้คนก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับเงินตรา และวัตถุสิ่งเสพมาก เนื่องจากสิ่งที่จะซื้อขายในตลาดก็มีไม่มาก ส่วนใหญ่ชาวบ้านก็ผลิตได้เอง เมื่อต่อมาราคาคมนาคมสะดวกขึ้น ทำให้เศรษฐกิจแบบตลาดเข้าถึงหมู่บ้าน อุตสาหกรรมเจริญขึ้น ทำให้มีสินค้าหลากหลายมาวางขาย เป็นสินค้าที่ชาวบ้านผลิตเองไม่ได้ และถูกกระตุ้นให้เกิดความต้องการมากขึ้น เงินจึงมีความสำคัญกว่าเดิม กลายเป็นว่าถ้าอยากได้ของที่วางขายมากๆ ก็ต้องหาเงินให้มาก เงินจึงเป็นจุดหมายสำคัญของชีวิต

ค่านิยมในวัตถุนิยมจึงเกิดพร้อมกับสังคมบริโภค วัตถุนิยมในสังคมบริโภคจึงเน้น

หนัก และแสดงออกด้วยการบริโภคเป็นหลัก ถือว่าครอบครองวัตถุนั้น ยังไม่สำคัญเท่ากับบริโภคให้ผู้อื่นได้เห็น เพื่ออวดมั่งอวดมีให้เป็นที่ประจักษ์แก่คนทั่วไป การบริโภคไม่จำกัดเฉพาะสิ่งที่จับต้องได้ ยังรวมถึงการบริการ ประสบการณ์ และเสพสัญลักษณ์ต่างๆด้วย เช่น ดูหนัง ฟังเพลง ท่องเที่ยว กักบิ๋หื้อ โลโก้ หรือ บริษัทห้างร้านชื่อดัง ผู้มีฐานะการเงินดีจึงให้ความสำคัญกับสินค้ายี่ห้อแบรนด์ดัง ไม่ว่าจะมิกิรัน ก็แบกก็แสวงหามาให้ได้ จึงเรียกว่าทัศนคติบริโภคนิยมหรือลัทธิบริโภคนิยม

ปัจจุบันในสังคมเมืองและในชนบท ได้มีโรงงานอุตสาหกรรม ห้างสรรพสินค้าทั้งห้างใหญ่และเล็กได้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เกิดขึ้นไปพร้อมกับเส้นทางคมนาคม การสื่อสารที่ขยายไปแทบทุกจุดทุกพื้นที่ สามารถเดินทางได้รวดเร็วทั้งทางบก ทางน้ำและ อากาศ ทำให้การติดต่อสื่อสาร การขนส่งสินค้าบริโภคอุปโภคไปได้ตลอดเวลา ทั้งกลางวัน กลางคืน ร้านค้าบางแห่งก็เปิดตลอด 24 ชั่วโมง ส่งผลให้ผู้คนได้บริโภคตลอดเวลาที่ต้องการ ค่านิยมบริโภคนิยมจึงไหลบ่าไม่หยุดยั้ง เมื่อบริโภคมากปัญหาที่ตามมาก็เช่น ผู้คนจะอ้วนมากขึ้น ทานอาหารที่เจือสารเคมีที่เป็นพิษต่อสุขภาพ ทานอาหารที่ให้คุณค่าน้อย หรืออาหารต่างชาติที่ราคาจะแพงกว่าอาหารไทย ส่วนการเสพวัตถุก็เช่น จะซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยตามค่านิยมหรือคำโฆษณามากขึ้น บางบ้านจะซื้อรถยนต์บ้านหลายคัน ซื้อเครื่องใช้ที่เกินความจำเป็น ซื้อมาบางครั้งก็เก็บไว้เฉยๆ เพราะไม่มีเวลาที่จะใช้ การบริโภคเกินเหล่านี้ มีใช้จะเกิดปัญหาเพราะต้องหาเงินหรือทำงานหนักมากขึ้น ยังส่งผลกระทบต่อปัญหาคอร์รัปชัน ลักขโมย การฉ้อโกง การขายบริการทางเพศ การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และอื่นๆ เพื่อให้ได้เงินทุกวิถีทางสำหรับการซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคอีกด้วย

ตั้งคำถามที่เตือนสติคนไทย จากพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ตอนหนึ่งว่า ปัญหาวิกฤตเหล่านี้ เกิดเพราะมนุษย์มีความคิด ความเชื่อ ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกและชีวิต ผิดพลาดไป มองวัตถุเสพบริโภคหรือความเจริญทางเศรษฐกิจเป็นจุดหมาย แทนที่จะมองในฐานะเป็นปัจจัยเกื้อหนุนในการสร้างสรรค์ชีวิตและสังคมให้เข้าถึงความดีงาม มองความสุข จบอยู่ที่การเสพบริโภควัตถุ แทนที่จะมองเห็นศักยภาพของมนุษย์ในการพัฒนาสู่ความสุขที่ประณีตยิ่งขึ้น ดำเนินการพัฒนาไปสู่วิถีชีวิตที่พึ่งพาวัตถุเสพบริโภค แทนที่จะพัฒนาให้ก้าวไปสู่ความเป็นอิสระยิ่งขึ้น จึงกลายมาเป็นการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2540: 39)

คำจำกัดความของคำสำคัญที่เกี่ยวข้อง

พุทธิ (Buddist) หมายถึง ปัญญา ความฉลาด ที่เกิดจากความรู้ความคิดอย่างมีเหตุผล เมื่ออาศัยหลักการของพุทธะ ซึ่งหมายถึง ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน การที่ได้ศึกษาหลักธรรม เกี่ยวกับกรรมตามความเป็นจริง ตามธรรมชาติของกฎแห่งกรรมย่อมเกิดปัญญาเป็น ผู้ที่มีสติรู้ ตระหนักถึงโทษภัยและความน่ากลัวของผลลัพธ์แห่งกรรม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546: 796)

ปัญญา (Wisdom) หมายถึง ความรู้ทั่ว ปรีชาหยั่งรู้เหตุผล ความรู้เข้าใจชัดเจน ความรู้เข้าใจหยั่งแยกได้ในเหตุผล ดีชั่ว คุณโทษ ประโยชน์มิใช่ประโยชน์ เป็นต้น และรู้ที่จะจัดแจง จัดสรร จัดการ และดำเนินการทำให้บรรลุผล ล่วงพ้นปัญหา ความรอบรู้ในกองสังขารมองเห็นความเป็นจริง (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2554: 231)

โลกาภิวัตน์ (Globalization) รศ.ดร.จุลชีพ ชินวรรโณ แห่งภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ให้ความหมายขงโลกาภิวัตน์ว่า หมายถึง กระบวนการครอบคลุม เชื่อมโยงกระแสโลก ประกอบด้วย 1) ระบบทุนนิยม ซึ่งได้เคลื่อนย้ายไปตามความต้องการของตลาดและการแสวงหาผลกำไรสูงสุด 2) ข้อมูลข่าวสาร การปฏิวัติเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี โทรคมนาคม ทำให้การติดต่อสื่อสารแพร่ขยายถึงกันทั่วโลก ได้ทันทีที่เหตุการณ์เกิดขึ้น และ 3) ค่านิยม ซึ่งถือเป็นเงาของทุน และข้อมูลที่ขยายครอบคลุมไปทั่วโลก ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม (จุลชีพ ชินวรรโณ, 2542: 77)

บริโภคนิยม (Consumerism) คือการที่คนซื้อสินค้าที่ไม่จำเป็นเพราะการได้ซื้อสินค้าเหล่านั้นเพื่อให้ความสุข และจะเปลี่ยนไปเป็นผู้มีความกระหาย ฯลฯ ส่วนลัทธิบริโภคนิยม หมายถึง วิธีการของผู้แสวงหาความสุขและวิธีของการมีความสุขกับวัตถุภายนอก เป็นความสุขที่ต้องขึ้นกับวัตถุธรรมภายนอก อันเกิดจากตัณหาที่มาจากธรรมชาติในตัวมนุษย์ พระพุทธองค์ตรัสว่า ตัณหาไม่มีสิ้นสุด ไม่สามารถทำให้พอใจได้อย่างแท้จริง แต่จะมีเพิ่มมากขึ้น ก่อให้เกิดเป็นค่านิยมของสังคมที่มีกิเลสไม่สิ้นสุด

การเริ่มต้นของกระแสโลกาภิวัตน์มาสู่ประเทศไทย

หลังสิ้นสุดสงครามเย็น โลกได้มีการจัดระเบียบใหม่ ให้ความสำคัญกับการค้าเสรี สิ่งแวดล้อม ระบอบประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน กระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้เชื่อมโยงเสมือนหมู่บ้านโลก ส่งผลให้เศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมโลกเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตอย่างมากมาย

ระเบียบโลกใหม่ จึงเป็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศพัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนา หรือประเทศร่ำรวยกับประเทศยากจนเรียกว่า ความสัมพันธ์เหนือ-ใต้ โดยถือว่าประเทศพัฒนาแล้วเป็นประเทศในซีกโลกเหนือ ประเทศกำลังพัฒนาเป็นประเทศในซีกโลกใต้ แต่ระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว กำลังพัฒนาและด้อยพัฒนาแตกต่างกันมาก นำไปสู่ประเด็นความขัดแย้งต่างๆ เช่น ประเทศยากจนต้องพึ่งพาประเทศร่ำรวย ขณะเดียวกันประเทศเหล่านี้ ส่วนใหญ่เคยตกเป็นอาณานิคมของกลุ่มประเทศพัฒนา จึงเกิดกระแสการต่อต้านอิทธิพลของกลุ่มประเทศฝ่ายเหนือที่เข้ามาอิทธิพลทางเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศยากจน และมีอิทธิพลในการครอบงำกดดันให้กลุ่มชนชั้นนำของประเทศฝ่ายใต้ ต้องยินยอมทำตามเงื่อนไขของทางฝ่ายเหนือ เพราะเป็นฝ่ายที่มีอำนาจทุนมากกว่า (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2550: 15)

ผลกระทบด้านวัฒนธรรมการบริโภคของชาวเอเชียจากกระแสโลกาภิวัตน์

กระแสโลกาภิวัตน์มีทั้งสิ่งดีและไม่ดีปะปนกัน ซึ่งอาจสร้างปัญหาหรือสร้างโอกาสให้แต่ละประเทศได้ หากพิจารณาผลดี จะเห็นว่า เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ ทางเศรษฐกิจ เช่น การจัดตั้งองค์การการค้าโลกเพื่อช่วยสร้างเสถียรภาพและความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ ส่วนกระแสประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จะช่วยเสริมสร้างสันติภาพ ความเสมอภาค คุณภาพ และความเจริญก้าวหน้าของมวลมนุษยชาติและของโลกตามลำดับ ขณะเดียวกัน ผลเสียของโลกาภิวัตน์ก็มี เช่น การแข่งขันกันอย่างรุนแรงเพื่อชิงความได้เปรียบทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจก่อผลเป็นความบาดหมางระหว่างประเทศ เกิดปัญหาเผ่าพันธุ์นิยม ปัญหาความไร้ความทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ กระแสวัฒนธรรมและข่าวสารข้อมูลที่ขาดการกรองไหลผ่านสื่อในรูปแบบต่างๆ เช่น ธุรกิจบันเทิง โฆษณา ก่อให้เกิดวัตถุนิยม บริโภคนิยม และความฟุ้งเฟ้อต่างๆ รวมไปถึงการครอบงำทางวัฒนธรรม เพราะฉะนั้น โลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน จึงพยายามจะเปลี่ยนวัฒนธรรมให้เป็นสินค้า หมายถึงเปลี่ยนคุณค่าทางจิตใจให้กลายเป็นสินค้าให้กลายเป็นสิ่งที่ครอบงำตัวคนได้หมดจนแทบจะไม่เห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์หลงเหลืออยู่เลย (อานันท์ กาญจนพันธ์, 2554: 4)

นับแต่โลกตะวันตกเรืองอำนาจในยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา (Renaissance) หรือยุคที่เกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรมขึ้นนั้น ชาวตะวันตกก็ถือว่าตนมีความยิ่งใหญ่ มีอารยธรรมเหนือกว่าชาวโลกทั้งหมด เพราะถือว่าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นดังเวทมนต์อันศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถบันดาลให้เกิดการขยายอำนาจของตนออกไป ทั้งเป็นตัวกำหนดความวิเศษมหัศจรรย์

ของผู้ที่คิดค้น และเป็นเจ้าของวิทยาการดังกล่าว โดยอาศัยการค้าและการเมืองเป็นปัจจัย จนเกิดเป็นลัทธิทุนนิยมและจักรวรรดินิยมอย่างแพร่หลายไปทั่ว แม้ชาวโลกตะวันออกโดยเฉพาะชาวเอเชียที่เคยฝืนกระแสอารยธรรมตะวันตกมาก่อน ด้วยเห็นว่าวัฒนธรรมของตนมีความลุ่มลึกกว่า แต่ต่อมาก็ค่อยๆ ยอมตาม จนถึงกับเลื่อมใสศรัทธาแนวความคิด และความเป็นอยู่ของโลกตะวันตกไป โดยเฉพาะด้านการบริการและด้านวัตถุ

เมื่อชาวตะวันตกตั้งตัวเป็นนายเหนือชาวเอเชีย ชนชั้นปกครองก็ยอมดูถูกวัฒนธรรมพื้นเมืองและคนพื้นเมืองของตนอย่างไม่ต้องสงสัย มีคนไม่น้อยที่เริ่มกลับมาศึกษาและเห็นคุณค่าทางคุณธรรมชาวเอเชีย คนเหล่านี้บางคนได้กลายมาเป็นนักปราชญ์ชั้นนำในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ดังมีคำกล่าวของศาสตราจารย์คาร์ล ยุง ที่กล่าวไว้ว่ากึ่งศตวรรษมาแล้วว่า ตะวันตกขณะตะวันออกได้โดยทางแสนยานุภาพและกลไกทางวัตถุ หากตะวันออกที่ตกอยู่ใต้การปกครองของตะวันตกนั่นเอง สามารถแผ่คุณธรรมและศาสนธรรมคืบลานเข้าทางหลังบ้านก็จักมีอิทธิพลเหนือชาวตะวันตกได้ในที่สุด (ปริตจ๊อฟ คาปรั้า, 2539: 16)

ปัญหาที่สังคมไทยได้รับจากกระแสโลกาภิวัตน์

สังคมไทยเป็นสังคมแบบเปิด กระแสโลกาภิวัตน์จึงมีอิทธิพลต่อสังคมไทยในทุกด้าน กล่าวคือ ด้านการเมืองการปกครองเป็นไปตามแนวคิดและหลักการในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีอิทธิพลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนทั่วไป ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัยได้ก่อให้เกิดการแพร่กระจายหรือการข้ามพรมแดนประเทศได้อย่างไร้พรมแดน ด้านเศรษฐกิจและการเงิน เป็นระบบเศรษฐกิจและการค้าแบบทุนนิยมและบริโภคนิยม ส่วนวัฒนธรรมนั้นได้เกิดการไหลบ่าของวัฒนธรรมตะวันตกไปยังวัฒนธรรมอื่นๆ ทั่วโลก ส่งผลให้ สังคมไทยต้องประสบกับปัญหาจากกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งในตัวของโลกาภิวัตน์เองมิใช่ปัญหา แต่กระแสโลกาภิวัตน์ที่ครอบคลุมไปทั่วโลกอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง เป็นเงื่อนไขของปัญหาต่างๆ นานับประการที่ส่งผลให้สังคมไทยกลายเป็นสังคมใหม่ที่ก่อให้เกิดปัญหาในลักษณะต่างๆ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2549: 316) ตัวอย่าง เช่น วิกฤตการณ์การเงินที่เกิดขึ้นในประเทศไทยในปี พ.ศ.2540 ส่งผลกระทบไปถึงวิกฤตการณ์การเงินในประเทศอื่นๆ ทั้งในและนอกภูมิภาคด้วย คือ เกาหลีใต้ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ฮองกง ฯลฯ ไกลไปถึงรัสเซีย บราซิล ตุรกี ฯลฯ วิกฤตการณ์การเงินในประเทศไทย ได้แปรสภาพไปเป็นวิกฤตการณ์เศรษฐกิจ (Economic Crisis) แม้ประเทศไทยจะมีขนาดเล็ก ก็สามารถส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกได้เช่นกัน (Kriengsak Chareonwongsak, 2003: 2-4)

ในปัจจุบันสังคมไทยให้ความสำคัญกับความเจริญทางด้านเศรษฐกิจมาก จนทำให้เกิดช่องว่างระหว่างคนร่ำรวยและคนยากจนยิ่งขึ้น เนื่องจากคนร่ำรวยมีช่องทางและโอกาสเข้าไปครอบครองทรัพยากรได้โดยง่ายเพราะมีอำนาจทุน ทรัพยากรจึงถูกนำมาใช้อย่างฟุ่มเฟือยเพื่อสนองความต้องการในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมอุตสาหกรรม และแนวคิดแบบบริโภคนิยมต่อไป (พระมหานครินทร์ แก้วโชติรุ่ง, 2548: 137)

ผลกระทบจากการบริโภคนิยมในระดับบุคคล และส่วนรวม

พระไพศาล วิสาโล เจ้าอาวาสวัดป่าสุคะโต อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ ได้วิเคราะห์ให้เห็นถึงผลเสียของการบริโภคนิยมไว้ ดังนี้

1. สุขภาพเสื่อมโทรม โดยสังคมไทยนับวันจะมีแต่ผู้เป็นโรคอ้วน ซึ่งในทุก 3 คน จะมีคนอ้วนลงพุง 1 คน เด็กเล็กก็เป็นมากขึ้น คนไทยจึงเป็นโรคความดันโลหิตสูง ไขมันในเลือดสูง โรคเบาหวาน และโรคหลอดเลือดตีบตันมากขึ้น

2. สิ่งแวดล้อมถูกทำลาย โดยธรรมชาติจะถูกทำลายจากการผลิต เช่น ทำลายป่า ขยะที่เกิดจากบริโภคจะก่อมลพิษแก่น้ำ อากาศ และแผ่นดิน ผลกระทบดังกล่าวเกิดในระดับท้องถิ่นและแปรปรวนในระดับท้องถิ่น และแปรปรวนในระดับโลก เช่น ปรากฏการณ์เรือนกระจก ทำให้โลกร้อน ฝนแล้ง น้ำท่วม พายุฝน

3. เกิดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนมากขึ้น เพราะลัทธิบริโภคนิยม ทำให้คนเห็นแก่ตัวมากขึ้น จะแสวงหาเงินเป็นเป้าหมายสูงสุดของชีวิต จึงมีแต่การเอารอดเอาเปรียบ มีใครยารวยได้สาวเอา ผู้ที่ไร้อำนาจ ไร้การศึกษาหรือโอกาส ยิ่งถูกเอาเปรียบ คนจนคนที่ถูกทอดทิ้งยิ่งเพิ่ม

4. ปัญหาสังคมเพิ่มมากขึ้น ผู้คนมีแต่ความโลภและมุ่งประโยชน์ส่วนตน ทำให้เกิดอาชญากรรม เช่น ลักขโมย ปล้นจี้ ทำร้ายกัน และมีการคอร์รัปชันกันอย่างดาษดื่นทุกวงการ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นถึงระดับชาติ มีการระบอบของอบายมุขอย่างมากมาย เช่น เหล้า บุหรี่ ยาเสพติด การพนัน และโสเภณี ก่อให้เกิดปัญหาหนี้สิน และความยากจน

5. ความสัมพันธ์ร้าวฉาน มีผลกระทบอย่างมากต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว เพราะผู้คนให้ความสำคัญกับการหาเงิน ไม่มีเวลาให้ครอบครัว บางครอบครัวถึงกับหย่าร้าง หรือแยกกันอยู่ โดยเฉพาะครอบครัวที่อาศัยอยู่ในเมืองใหญ่ นอกจากนั้น ยังมีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน มิตรสหาย ครูกับศิษย์ หมอกับคนไข้ ที่น้ำใจเลือนหายไป จะสัมพันธ์ต่อเมื่อมีผลประโยชน์ต่อกัน

6. ความทุกข์ในจิตใจเพิ่มขึ้น สังคมบริโภคนิยม แม้จะมีความบันเทิง และสนุกสนานมาก แต่ผู้คนกลับมีความเครียดและวิตกกังวลอย่างสูง ยากลายเครียด ยานอนหลับจะขายดีที่สุด ทุกคนมีแต่ความอยากก็ยิ่งกลัวว่าไม่ได้ตามความอยาก จึงต้องแข่งขันมากขึ้น เมื่อยิ่งเครียดก็ยิ่งหาวิธีแก้ปัญหาโดยบริโภคให้มากขึ้น เช่น ดื่มเหล้า เที่ยวโสเภณี เล่นการพนัน การบริโภคเหล่านี้แก้ปัญหาได้ชั่วคราว แต่จะสร้างปัญหาใหม่เพิ่มอีก

7. ความรู้สึกว่าชีวิตว่างเปล่า ไร้คุณค่าและสับสน หลายคนพบว่ายิ่งบริโภคมาก ได้รับความสะดวกสบาย แต่ก็ไม่ได้มีความสุข ครั้งแรกคิดว่าถ้ามีเงินหรือวัตถุมากพอก็มีความสุข เมื่อได้รับเงินตามที่ต้องการก็รู้สึกว่างเปล่า ทำให้รู้สึกว่างเปล่า ไร้คุณค่า เคว้งคว้างสับสน เพราะไม่รู้ว่าทำอะไรเป็นจุดหมายของชีวิต (พระไพศาล วิสาโล, 2555)

ปัญญาทางพระพุทธศาสนาที่สมควรนำมาแก้ปัญหามหาการบริโภคนิยมในสังคมไทย

พระไพศาล วิสาโล ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหามหาการบริโภคนิยมด้วยการใช้ปัญญาทางพระพุทธศาสนาตอนหนึ่งว่า

ในการแก้ปัญหามหาการบริโภคนิยม ก็ต้องใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแก้ปัญหามหาการบริโภคนิยม ก็ต้องแก้ที่การพัฒนาคน ไม่ใช่ไปแก้ที่อื่นเพราะพระพุทธศาสนามีทำที่ต่อชีวิตที่สวนทางกับบริโภคนิยม ทั้งในส่วนที่เป็นจุดมุ่งหมายและวิธีการ คือเห็นว่า ชีวิตนั้นควรมีจุดหมายเพื่ออิสรภาพของจิตใจ โดยมีความสุขที่ไม่ขึ้นกับวัตถุหากแต่เป็นความสุขที่เกิดจากมีปัญญารู้เท่าทันความเป็นจริง กล่าวคือการบริโภคนั้นจะก่อให้เกิดความสุขเรื่อยไป ทรายที่ยังเป็นการบริโภคเพื่อความอยู่รอด แต่ถ้าเลยไปเป็นการบริโภคขึ้นหรรษา มั่งคั่งแล้ว ความสุขจะเริ่มลดลง ความทุกข์กังวลจะเพิ่มมากขึ้น พระพุทธศาสนาถือว่า ความสุขจากการบริโภคนั้นมีขีดจำกัด โดยมีขีดสูงสุดอยู่จุดหนึ่ง ระหว่างความสะดวกสบายกับความหรรษามั่งคั่ง จุดนี้เรียกว่า “ความพอดี” ถ้าบริโภคเกินจุดพอดีนี้ไปก็จะเริ่มสุขน้อยลง ทุกข์มากขึ้น ดังนั้น บุคคลแต่ละคนควรรู้จักจุดพอดีในการบริโภคของตน ซึ่งไม่คงที่ แปรเปลี่ยนไปตามพัฒนาการทางจิตและปัญญาของตน ยิ่งฝึกฝนพัฒนาด้านมากเท่าไร ก็จะบรรลุความสุขได้ง่ายขึ้นเท่านั้น ขณะที่บริโภคนิยมเห็นว่า ความสุขนั้นมีอยู่ประเภทเดียวคือ ความสุขจากการเสพ แต่พระพุทธศาสนาเห็นว่า ยังมีความสุขอีกประเภทหนึ่งที่เกิดจากใจสงบ เป็นอิสระจากอกุศลธรรมทั้งปวง ซึ่งปุถุชนคนธรรมดาก็สามารถเข้าถึงได้เมื่อจิตสงบ ปราศจากอุปาทานทำที่ต่อชีวิตและความสุขดังกล่าว จะช่วยให้บุคคลยึดติดหรือขึ้นต่อการบริโภคน้อยลง ช่วยให้สามารถบำบัดทุกข์สร้างความสุขภายในได้อย่างแท้จริง (พระไพศาล วิสาโล, 2543: 20)

2. ท่านพุทธทาสภิกขุ ได้เคยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคนไทยและคนในโลกที่กำลัง ลุ่มหลงในบริโภคนิยมบอกทางแก้ไขตอนหนึ่งว่า พวกคนทั้งหมดในโลกนี้กำลังบูชาวัตถุ หวัง ฟุ้งวัตถุ เข้าใจว่าวัตถุจะช่วยให้ เข้าใจว่าความเจริญทางวัตถุนี้จะช่วยแก้ปัญหาเหล่านี้ทั้งหมด ได้ ก็เลยสนใจ กันแต่เรื่องวัตถุ ไม่มาสนใจเรื่องทางจิตใจ พอไปเล่นกันกับวัตถุ ไปเกี่ยวข้องกับ วัตถุ ความเอร็ดอร่อยสนุกสนานเพลิดเพลินของวัตถุ มันก็จูงใจจิตใจจิตใจของคนเหล่านั้นไว้ให้เป็นทาส เป็นทาสของวัตถุบูชาวัตถุ เชื่อและหวังว่าจะแก้ปัญหาต่างๆ ได้ด้วยเรื่อง ทางวัตถุ เช่นที่กำลังเชื่อว่าเราจะทำความเจริญทางวัตถุ แล้วจะแก้ปัญหาต่างๆ ให้หมดได้ เป็นผู้ฝากเนื้อฝากตัวไว้กับเรื่องทางวัตถุถึงขนาดนี้ เรียกว่าพวกบูชาวัตถุ ไม่มองเห็นว่าความ สำคัญนั้นมันอยู่ที่เรื่องของจิตใจ (พุทธทาสภิกขุ, 2531: 14)

ท่านพุทธทาสภิกขุได้กล่าวถึงการบริโภคนิยมที่มีผลต่อการทำลายธรรมชาติตั้งนี้ ธรรมชาติต้องการให้ทุกคนเอาแต่ที่จำเป็น แต่ที่นี้มนุษย์ไม่เชื่อฟังธรรมชาติ ก็เริ่มแข่งกัน กอบโกยส่วนเกิน ปัญหาที่เกิดขึ้นมาจนถึงบัดนี้ อะไรๆ มันก็เป็นเรื่องเกินไปหมด ถ้าเรา เอาแต่พอดีปัญหาเหล่านี้จะไม่เกิด การเบียดเบียนก็จะไม่เกิด การเอาเปรียบกันก็จะไม่มี (พุทธทาสภิกขุ, 2538: 32)

3. ปัญญาที่เป็นหลักธรรมในพระไตรปิฎกของพระพุทธศาสนา ที่สมควรนำมาแก้ ปัญหาการบริโภคนิยมมีดังนี้

3.1 อปัสเสนธรรม หมายถึง คุณเครื่องอาศัยสำคัญยิ่งต่อการดำเนินชีวิต พระผู้มี พระภาคเจ้าทรงแสดงอุปมาว่า อปัสเสนธรรมนี้ เป็นดั่งพนักพิงที่ช่วยในการประคองประคอง หรือพยุงชีวิต มิให้ล้มเหลว แต่ให้มีความมั่นคงถูกต้องตามคลองธรรม เป็นลักษณะวิธีคิดแบบ โยนิโสมนสิการ คือ คิดถุวิธี มีเส้นทาง เป็นไปตามเหตุผลและเร้ากุศล (พระไตรปิฎกภาษา บาลี, 2500: 1-3) การสอนให้ใช้ประโยชน์จากปัจจัย 4 คือ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ด้วยการมีสติสัมปชัญญะ เป็นไปเพื่อยังชีวิตให้อยู่ได้ พร้อมทั้งกายและจิต จะไม่เป็นอุปสรรคขัดขวางการปฏิบัติตามคลองธรรมนั่นเอง

และนอกจากนี้ ยังได้แสดงหลักการบริโภคไว้อีก 8 ประการ คือ 1) ไม่ใช่เพื่อเล่น 2) ไม่ใช่เพื่อความมัวเมา 3) ไม่ใช่เพื่อการประดับ 4) ไม่ใช่เพื่อการตกแต่ง 5) เพื่อให้กายนี้ดำรง อยู่ได้ 6) เพื่อให้ชีวิตอินทรีย์เป็นไป 7) เพื่อบำบัดความหิว และ 8) เพื่ออนุเคราะห์พรหมจรรย์ (พระไตรปิฎกภาษาไทย, 2534: 13)

3.2 ความสันโดษ หมายถึง ความพอใจและยินดีในปัจจัย 4 คือ ผ้านุ่งห่ม อาหาร ที่นอนที่นั้ง และยา ตามมีตามได้ ยินดีในของของตน การมีความสุขความพอใจด้วยเครื่อง

เลี้ยงชีพที่หามาได้ด้วยความเพียรพยายามอันชอบธรรมของตน ไม่โลภ ไม่ริษยา และมีความสันโดษ ไม่ได้หมายถึงสิ่งที่ทำให้ทอดทิ้งหรือเป็นเครื่องถ่วงความเจริญ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2554: 429)

3.3 โภควิภาค 4 คือ ให้บริหารทรัพย์ที่หามาได้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยให้แบ่งทรัพย์เป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1) ส่วนที่หนึ่ง สำหรับใช้สอยเลี้ยงชีวิตและครอบครัว 2) ส่วนที่สอง ใช้สำหรับประกอบธุรกิจการงานเพื่อให้ทรัพย์ที่มีได้เพิ่มขึ้น 3) ส่วนที่สาม เก็บไว้สำหรับใช้คุ้มครองป้องกันตนยามมีภัย เช่น ยามเจ็บไข้ ประสบภัยต่างๆ และ 4) ส่วนที่สี่ ช่วยสงเคราะห์ญาติที่ประสบปัญหาและไว้ทำบุญการกุศล เป็นการสร้างอริยทรัพย์ในภพชาติหน้า การใช้ทรัพย์ในส่วนที่สี่นี้จะช่วยในการผูกมิตรไว้ได้อีกด้วย (พระไตรปิฎกภาษาบาลี, 2500: 163-164)

บทสรุป

สังคมไทยในกระแสโลกาภิวัตน์ของการบริโภคนิยม ที่ผู้คนนับถือการบริโภคและเงินตราเป็นที่พึงประสงค์ หวังที่จะนำความสุขมาให้ชีวิตนั้น ถ้าจะเปรียบเทียบกับศาสนาพุทธหรือศาสนาอื่น การบริโภคนิยมก็เหมือนลัทธิหรือศาสนาหนึ่ง ที่ผู้คนในประเทศไทยและประเทศทั่วโลกนับถือมากที่สุด ลัทธิหรือศาสนาบริโภคนิยมนี้สามารถแพร่หลายไปทั่วโลก โดยผ่านสัญญาณทีวี อินเทอร์เน็ตและสัญญาณดาวเทียม ผู้คนสามารถรู้จักสัญลักษณ์ของแบรนด์สินค้าต่างๆ หรือรูปร่างห่อแมคโดนัลด์ หรือ เคเอฟซี ฯลฯ มากกว่าสัญลักษณ์ของศาสนาต่างๆ เสียอีก คู่แข่งที่นำกลัว และจะทำให้ศาสนาพุทธสูญไปจากโลกนี้ได้เร็วที่สุด ไม่ใช่มาจากศาสนาอื่น แต่มาจากศาสนาบริโภคนิยมนี้เอง

บริโภคนิยมก็มีข้อดีอยู่บ้าง แต่มีโทษมากมาย ยิ่งแพร่หลายก็ยิ่งบั่นทอนชีวิตสังคมและธรรมชาติ เป็นอันตรายต่อสุขภาพของคนอย่างเห็นได้ชัด ทำลายสิ่งแวดล้อม ให้โลกร้อนขึ้น เกิดแผ่นดินไหว น้ำท่วมมากขึ้น สร้างความทุกข์แก่จิตใจ ผู้คนมีแต่เครื่องเครียดหวาดกลัว กำลังนำโลกไปสู่วิกฤต การรู้เท่าทันบริโภคนิยม รู้ว่ามีข้อเสียมากกว่าข้อดี จึงจำเป็นสำหรับผู้หวังความเจริญและความสุขของชีวิต โดยเฉพาะคนไทยต้องไม่ลืมผลกระทบของการบริโภคนิยม เมื่อสิบกว่าปีที่แล้วที่ทำให้ไทยประสบภาวะฟองสบู่แตกเกิดวิกฤตต้มยำกุ้ง ที่แทบทำให้ไทยต้องพังพินาศ ให้เห็นว่าผลเสียของการบริโภคจนเกินตัว และหลงระเหิงกับวัตถุนิยม ก่อผลเสียต่อประเทศเพียงใด อีกสามสิบปีโลกจะมีประชากรเพิ่มถึงประมาณเก้าพันล้านคน จะเกิดปัญหาจากบริโภคนิยมเพิ่มอีกเท่าใด ดังนั้นทุกคนจึงควรยึดหลักการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นำหลักธรรมตามคำสอนในพระพุทธศาสนา มาฝึกฝนจิตใจและพฤติกรรมเพื่อเป็นภูมิคุ้มกัน สร้างและส่งเสริมชุมชนแวดล้อมให้เข้มแข็งเกื้อกูล ฟันฟูและพัฒนาพุทธศาสนาให้เจริญเข้มแข็ง เพื่อนำพาผู้คนให้เป็นอิสระจากลัทธิบริโภคนิยม และร่วมมือกับองค์กรอื่นด้วยความสามัคคี เพื่อวัตถุประสงค์เดียวกันนี้ ประเทศไทยก็จะพ้นวิกฤตจากลัทธิบริโภคนิยม และอยู่ด้วยความสุขกายและใจในที่สุด

เอกสารอ้างอิง

จุลชีพ ชินวรรณโณ. (2542). *รอยต่อระหว่างศตวรรษกระแสโลกกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ*. รัฐศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่ 21 ฉบับที่ 1. หน้า 77.

พุทธทาสภิกขุ. (2531). *สันติภาพของโลก*. สุราษฎร์ธานี : ธรรมทานมูลนิธิ.

_____. (2538). *ธัมมิกสังคมนิยม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สยามประเทศ.

พินดา อังจันทร์เพ็ญ. (2548). *พุทธศาสนากับโลกธุรกิจ : การใช้หลักพุทธธรรมในการทำธุรกิจ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: พระพุทธศาสนาของธรรมสภา.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2540). *ไอทีภายใต้วัฒนธรรมแห่งปัญญา*.

พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.

พระมหานครินทร์ แก้วโชติรุ่ง. (2548). *สันติภาพตามแนวคิดของท่านพุทธทาสภิกขุ : ความหมายและการประยุกต์ใช้ในโลกปัจจุบัน*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2554). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์*. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ: พระพุทธศาสนาของธรรมสภา.

พระไพศาล วิสาโล. (2543). *พุทธศาสนากับทางเลือกในยุคบริโภคนิยม*.

เสขิยธรรม. ปีที่ 10 ฉบับที่ 46 หน้า 20.

พริตจ็อล์ฟ คาปรั้า. (2539). *จุดเปลี่ยนแห่งคริสต์ศตวรรษ เล่ม 1*. (พระประชา ปสนนธมโม และคณะ) พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกมลคีมทอง.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณ 2500*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

_____. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2534). *พระไตรปิฎกภาษาไทย พร้อมอรรถกถาแปล ๓๑ เล่ม*. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2550). *ไทยกับสังคมโลก หน่วยที่ 1 - 7*.

พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.

_____. (2550). *ไทยกับสังคมโลก หน่วยที่ 8 - 15*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.

อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2544). *โลกาภิวัตน์กับวัฒนธรรมไทยในท้องถิ่นพัฒนากับโลกาภิวัตน์ วิกฤตโลก วิกฤตไทย อะไรคือทางรอด*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.

Kriengsak, Chareonwongsak. (2003). *Insights into Thailand's Post – Crisis Economy*. Bangkok: Success Media.

การนำนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงของชาติไปปฏิบัติตามหลักอัฐสังคิมมรรค เพื่อ ความผาสุกของปวงชนชาวไทย

The National Security Policy Implementation to Practice Buddhism for the Cosines of the People of Thailand

พัฒนัธรร ตันติเวชยานนท์

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “การนำนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงของชาติไปปฏิบัติตามหลักอัฐสังคิมมรรค เพื่อความผาสุกของปวงชนชาวไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการนำนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงของชาติไปปฏิบัติ เพื่อความผาสุกของปวงชนชาวไทย และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการนำนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงของชาติไปปฏิบัติตามหลักอัฐสังคิมมรรค เพื่อความผาสุกของปวงชนชาวไทย โดยมีระเบียบวิธีการวิจัยคือการวิจัยเชิงปริมาณ ผลการวิจัย พบว่า 1) การนำนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงของชาติไปปฏิบัติ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดีปานกลาง และ 2) แนวทางการพัฒนาการนำนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงของชาติไปปฏิบัติตามหลักอัฐสังคิมมรรค ได้แก่ ด้านความมั่นคงผาสุกที่เป็นแก่นหลัก ด้วยสัมมาทิฐิคือความเข้าใจถูกต้อง สัมมาสังกัปปะคือความใส่ใจถูกต้อง สัมมาวาจาคือการพูดจาถูกต้อง และสัมมากรรมคือการกระทำถูกต้อง และด้านความมั่นคงผาสุกทั่วไป ด้วยสัมมาอาชีวะคือการดำรงชีพถูกต้อง สัมมาวาယามะคือความพากเพียรถูกต้อง สัมมาสติคือการระลึกประจําใจถูกต้อง และสัมมาสมาธิคือการตั้งใจมั่นถูกต้อง

คำสำคัญ: นโยบายเสริมสร้างความมั่นคง, หลักอัฐสังคิมมรรค, ความผาสุกของปวงชน

Abstract

This article is part of “The national security policy implementation to Practice Buddhism for the cosines of the people of Thailand”, the objectives of research were to 1) study the people’s opinion to the national security

policy implementation for the cosines of the people of Thailand and 2) study the development guidelines to the national security policy implementation to Practice Buddhism for the cosines of the people of Thailand, this research is a quantitative approaches, the research found that 1) the national security policy implementation, overall is a moderate level, and 2) the national security policy implementation to Practice Buddhism, the core of security to respect for the dignity of the human person, with Sammatidthi was the viewpointed correct, Sammasagkappa was a absorbed properly, Sammavaja was to spoke properly and Sammagummanta was the corrected action, and the general of security to creating fairness to reduce inequalities among people, with Sammaaseewa was a lived right, Sammavayamha was the eclectic correct, Sammashathi was a recalled that routinely correct and Sammashamathi was intended.

Keywords: The National Security Policy, The Practice Buddhism, The Cosines of the People

บทนำ

ตามที่ได้มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งให้ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2557 และแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ในวันที่ 30 สิงหาคม 2557 นายกรัฐมนตรีจึงได้แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีชุดนี้ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในวันที่ 12 กันยายน 2557 โดยรัฐบาลเข้ามาสืบทอดงานและสานต่อภารกิจจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ได้กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาประเทศ ได้แก่ 1) มุ่งระงับความแตกแยก ยุติการใช้กำลังและอาวุธสงครามก่อความรุนแรง และการแก้ไขผลกระทบต่างๆ 2) การประกาศใช้รัฐธรรมนูญชั่วคราว การจัดตั้งสภานิติบัญญัติแห่งชาติ การเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และการจัดตั้งรัฐบาล และ 3) การประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับถาวรและการจัดการเลือกตั้งทั่วไป เงื่อนไขดังกล่าวเป็นพันธกิจที่รัฐบาลชุดนี้ยังคงยึดมั่นและดำเนินการต่อไป (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2557: 1) นโยบายของคณะรัฐมนตรี ด้านที่ 2 คือ การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ มี

กรอบการดำเนินงาน ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน 2) การแก้ไขปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยนายยุทธศาสตร์เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา มาเป็นแนวทางปฏิบัติและกลยุธมิตรในสันติวิธี 3) การพัฒนาศักยภาพของกองทัพและระบบป้องกันประเทศให้มีความทันสมัย และ 4) การเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีในทุกด้านกับนานาประเทศ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2557: 4)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ในยุทธศาสตร์ที่ 5 การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองอันเกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและเสถียรภาพของประเทศไทยหลายมิติ ทั้งภัยคุกคามภายนอกและภายในประเทศ ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ให้ความสำคัญต่อการฟื้นฟูพื้นฐานด้านความมั่นคงที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์และเสริมสร้างความมั่นคงภายใน รวมทั้งป้องกันปัญหาภัยคุกคามที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของชาติ 2) สร้างความพร้อมและผนึกกำลังของทุกภาคส่วนให้มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านความมั่นคง และมีศักยภาพในการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์จากภัยคุกคามทั้งภัยทางทหารและภัยคุกคามอื่นๆ 3) เสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับมิตรประเทศในการสนับสนุนการรักษาความสงบสุขและผลประโยชน์ของประเทศชาติ และ 4) เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารนโยบายความมั่นคงและนโยบายทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความเป็นเอกภาพ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2559: 121)

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2564 มี 16 ประเด็นนโยบาย ลำดับความสำคัญให้การขับเคลื่อนนโยบายมีทิศทางที่ชัดเจน ได้กำหนดออกเป็นสองส่วน คือ 1) นโยบายสำคัญเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ มี 3 นโยบาย มุ่งการเสริมสร้างฐานรากความมั่นคงและเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่สันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 2) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป มี 13 นโยบาย มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันของสังคมในทุกๆระดับ ให้พร้อมเผชิญปัญหาและภัยคุกคามต่างๆ รวมถึงการลดความเสี่ยงจากผลกระทบของภัยดังกล่าว ตลอดจนการเตรียมพร้อมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงอย่างรอบด้าน มีความเข้มแข็งในการป้องกันประเทศ และการเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศที่เอื้อต่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติฯ มีจุดหมาย

สำคัญคือการมีเสถียรภาพความเป็นปึกแผ่น ปลอดภัยจากภัยคุกคาม และก่อให้เกิดความเชื่อใจในอาเซียนและประชาคมโลก โดยให้ความสำคัญต่อการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ กำหนดเจ้าภาพหรือหน่วยรับผิดชอบให้ชัดเจน การขยายเครือข่ายภาคีด้านความมั่นคงและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม การบริหารจัดการนโยบายในทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติเพื่อกำหนดให้นโยบายความมั่นคงแห่งชาติฯ เป็นกรอบการจัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ และแผนปฏิบัติการหรือแผนบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและนโยบายแห่งชาติ, 2558: 1)

คำสอนในพระพุทธศาสนา มีมิติมุมมองที่มีต่อการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติตามหลักอภิญ्ञคัมมรรค หรือมรรค 8 กล่าวคือ การนํานโยบายเสริมสร้างความมั่นคงของชาติไปปฏิบัติ เพื่อความผาสุกของปวงชนชาวไทย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนอื่นๆ ควรยึดถือปฏิบัติตามหลักอภิญ्ञคัมมรรค หรือมรรค 8 ซึ่งหมายถึงแนวทางดำเนินอันประเสริฐของชีวิตหรือกาย วาจา ใจ เพื่อความหลุดพ้นจากทุกข์ เป็นข้อปฏิบัติที่มีหลัก ไม่อ่อนแอจนถึงกับตกอยู่ใต้อํานาจความอยากแห่งใจ แต่ก็ไม่แข็งตึงจนถึงกับเป็นการทรมานกายให้เหือดแห้งจากความสุขทางกาย (ว. วชิรเมธี, 2551: 29)

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาถึงการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ ซึ่งถือเป็นหลักการสำคัญที่จะนําท่าประเทศไปสู่ความมั่นคงและปลอดภัยในทุกด้าน ส่งผลให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข ด้วยความราบรื่น มั่งคั่ง และมั่นคง อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการนํานโยบายเสริมสร้างความมั่นคงของชาติไปปฏิบัติ เพื่อความผาสุกของปวงชนชาวไทย
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการนํานโยบายเสริมสร้างความมั่นคงของชาติไปปฏิบัติตามหลักอภิญ्ञคัมมรรค เพื่อความผาสุกของปวงชนชาวไทย

วิธีการดำเนินการวิจัย/รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยแบบเชิงปริมาณ โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการแจกแบบสอบถาม ดำเนินการดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ พื้นที่กรุงเทพมหานคร คือ เขตพระนคร เขตบางรัก เขตราชเทวี เขตพญาไท เขตปทุมวัน เขต ดลิ่งชัน เขตบางกอกน้อย และเขตบางกอกใหญ่ รวม 8 เขต

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงคำนวณกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบจำนวนและด้วยวิธีการสุ่มแบบง่ายตามตารางสำเร็จรูปของ ทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% มีความคลาดเคลื่อนที่ 5% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามวัดระดับความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ
4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย/ประเด็นที่ค้นพบจากการวิจัย

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ค้นพบประเด็นที่ต่อวัตถุประสงค์ คือ

1. การนำนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงของชาติไปปฏิบัติ เพื่อความผาสุกของปวงชนชาวไทย ในภาพรวมพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามนโยบายอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ด้านความมั่นคงผาสุกที่เป็นแก่นหลักอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การน้อมนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความรักความภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย และการบริหารจัดการของภาครัฐที่มีเอกราช มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และ 2) ด้านความมั่นคงผาสุกทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การปกป้องความมั่นคงของชาติจากภัยยาเสพติด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน และความเป็นเอกภาพของความร่วมมือในงานข่าวกรองของหน่วยงานภาครัฐ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2. แนวทางการพัฒนาการนำนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงของชาติไปปฏิบัติตามหลักอภินิหารคิมมรรค เพื่อความผาสุกของปวงชนชาวไทย โดยถือปฏิบัติตามหลักอภินิหารคิมมรรค หรือมรรค 8 ได้แก่ 1) ด้านความมั่นคงผาสุกที่เป็นแก่นหลัก ในการเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ด้วยสัมมาทิฐิคือความเข้าใจถูกต้อง ย่อมต้องการใช้ในกิจการทั่วไปทุกประเภททั้งทางโลกและทางธรรม ด้วยสัมมาสังกัปปะคือความไม่ใจถูกต้อง โดยการคิดหาทางออกไปจากทุกข์ตามกฎแห่งเหตุผลที่เห็นชอบมาแล้ว ด้วยสัมมาวาจาคือการพูดจาถูกต้อง โดยไม่เป็นโทษต่อตนเองและผู้อื่น และด้วยสัมมาภิมันตะคือการกระทำถูกต้อง โดยไม่เป็นโทษต่อตนเองและผู้อื่น และ 2) ด้านความมั่นคงผาสุกทั่วไป ในการสร้างความเป็นธรรมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของประชาชน ด้วยสัมมาอาชีวะคือการดำรงชีพอย่างถูกต้อง ไม่เป็นโทษ

ต่อตนเองและผู้อื่น ด้วยสัมมาวายามะคือความพากเพียรถูกต้อง ไม่ถอยหลังจากทางดำเนินตามมรรค ด้วยสัมมาสติคือการระลึกประจำใจถูกต้อง ระลึกแต่ในสิ่งที่เกื้อหนุนแก้ปัญหาที่จะเกิดผลดี และด้วยสัมมาสมาธิคือการตั้งใจมั่นถูกต้อง โดยจำเป็นในกิจการทุกอย่าง เป็นอาการของใจที่รวมกำลังเป็นจุดเดียว

บทสรุป

สรุปประเด็นของงานวิจัยเรื่อง “การนำนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงของชาติไปปฏิบัติตามหลักอัฐสังคิมรรค เพื่อความผาสุกของปวงชนชาวไทย” ได้แก่

1. การนำนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงของชาติไปปฏิบัติ เพื่อความผาสุกของปวงชนชาวไทย พบว่า นโยบาย มาตรการ และกลยุทธ์ต่างๆ ที่นำไปปฏิบัติ นั้น มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับดีปานกลาง ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำนโยบายไปปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 โดยยึดปฏิบัติตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2564 ได้แก่ ด้านความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ และด้านความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป มีดังนี้

1.1 ด้านความมั่นคงผาสุกที่เป็นแก่นหลัก มีนโยบาย 3 ประการ คือ การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การสร้างความเป็นธรรม ความโปร่งใส และความสมานฉันท์ในชาติ โดยการปฏิรูปกลไกการบริหารประเทศทุกระดับ และการป้องกันและแก้ไขการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่มีสันติสุขตามยุทธศาสตร์พระราชทาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ โสภณ ศิริงาม (2559) ที่ได้ศึกษายุทธศาสตร์ชาติของประเทศไทยในยุคผันผวน คลายความตึงเครียด พบว่า ความสับสนและความไม่แน่นอนของโครงสร้างระหว่างประเทศในระดับโลกและระดับภูมิภาคอินโดจีนทำให้ไทยเกิดสภาวะอนาธิปไตย ซึ่งมี 2 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติของประเทศไทยต่อสาธารณรัฐประชาชนจีน และยุทธศาสตร์ชาติของประเทศไทยต่อปัญหาภายในประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความมั่นคงของชาติไทย การป้องกันภัยคุกคามจากกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคอินโดจีน และยุติสถานการณ์การปฏิวัติของลัทธิคอมมิวนิสต์ในประเทศ

1.2 ด้านความมั่นคงผาสุกทั่วไป มีนโยบาย 13 ประการ คือ การจัด ระบบการบริหารจัดการชายแดนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาข้ามพรมแดน การสร้างเสริมศักยภาพ การป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ข้ามชาติ การปกป้องรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ

ทางทะเล การจัดระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง การเสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันความมั่นคงภายใน การเสริมสร้างความมั่นคงของชาติจากภัยการทุจริตคอร์รัปชัน การเสริมสร้างความมั่นคงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและไซเบอร์ การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเสริมสร้างความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร การพัฒนาระบบเตรียมพร้อมเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ การพัฒนาระบบงานข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพ และการเสริมสร้างดุลยภาพในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่าง เช่นเดียวกันผลการศึกษาของ เจษฎา มีบุญลือ (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่องความมั่นคงแห่งชาติ : การสร้างชาติไทยให้ยั่งยืน พบว่า องค์ประกอบความมั่นคงแห่งชาติที่เป็นปัจจัยพื้นฐานของพลังอำนาจแห่งชาติหรือเป็นขีดความสามารถที่ทำให้ประเทศเกิดความมั่นคง จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ความมั่นคงแห่งชาติด้านการเมือง ความมั่นคงแห่งชาติด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคงแห่งชาติด้านการทหาร (การป้องกันประเทศ) ความมั่นคงแห่งชาติด้านสังคม ความมั่นคงแห่งชาติด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และความมั่นคงแห่งชาติด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม

2. แนวทางการพัฒนาการนำนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงของชาติไปปฏิบัติตามหลักอัฐฐังคิกมรรค เพื่อความผาสุกของปวงชนชาวไทย มีดังนี้

2.1 หลักอัฐฐังคิกมรรค (ว. วชิรเมธี, 2551: 29) หรือมรรค 8 ที่นำมาประยุกต์ใช้เป็นหลักในการดำเนินงานด้านความมั่นคง มีเนื้อหา คือ มรรค 8 (อัฐฐังคิกมรรค) (มรรค = อริยมรรค = มัชฌิมาปฏิปทา = มรรคแปด = ทางดำเนินชีวิตอันประเสริฐ = ทางสายกลาง) แนวทางดำเนินอันประเสริฐของชีวิตหรือกาย วาจา ใจ เพื่อความหลุดพ้นจากทุกข์ เรียกว่า อริยมรรค แปลว่า ทางอันประเสริฐ เป็นข้อปฏิบัติที่มีหลัก ไม่อ่อนแอจนถึงกับตกอยู่ใต้อำนาจความอยากแห่งใจ แต่ก็ไม่แข็งตึงจนถึงกับเป็นการทรมานกายให้เหือดห่างจากความสุขทางกาย ฉะนั้นจึงได้เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทา คือ ทางดำเนินสายกลาง ไม่หย่อนไม่ถึง แต่พอเหมาะเช่น สายดนตรีที่เทียบเสียงได้ที่พอดีแล้ว มรรค แปลว่า ทาง ซึ่งหมายถึงทางเดินของใจ เป็นการเดินจากความทุกข์ไปสู่ความเป็นอิสระหลุดพ้นจากทุกข์ซึ่งมนุษย์หลงยึดถือและยึดขึ้นใส่ตนด้วยอำนาจของอวิชชา ได้แก่ (1) สัมมาทิฐิ คือ ความเข้าใจถูกต้อง ย่อมต้องการใช้ในกิจการทั่วไปทุกประเภททั้งทางโลกและทางธรรม สำหรับฝ่ายธรรมชั้นสูงอันเกี่ยวกับการเห็นทุกข์หรืออาสวะ ซึ่งจัดเป็นการเห็นอริยสัจจนั้น ย่อมต้องการฝึกฝนอย่างจริงจังเป็นพิเศษ ความเข้าใจถูกต้องคือต้องเข้าใจอย่างทั่วถึงว่าทุกข์นั้นเป็นอย่างไร อย่างหยาบๆ ที่ปรากฏชัดเป็นอย่างไร อย่างละเอียดที่แอบแฝงเป็นอย่างไร เหตุให้เกิดทุกข์เป็นอย่างไร ความดับ

สนิทของทุกขก็มีภาวะอย่างไร มีลำดับอย่างไร ทางให้ถึงความดับทุกขก็คืออะไร เดินให้ถึงได้อย่างไร สัมมาทิฏฐิมีทั้งที่เป็นโลกิยะ คือของบุคคลที่ต้องชวนชวายปฏิบัติก้าวหน้าอยู่ และ สัมมาทิฏฐิที่เป็นโลกุตตระ คือของพระอริยบุคคลต้นๆ ส่วนของพระอรหันต์นั้น เรียกเป็นวิชาไปและไม่เรียกว่าองค์แห่งมรรค เพราะท่านถึงที่สุดแล้ว (2) สัมมาสังกัปปะ คือ ความใฝ่ใจถูกต้อง คือ คิดหาทางออกไปจากทุกขตามกฎแห่งเหตุผล ที่เห็นชอบมาแล้ว ข้อสัมมาทิฏฐินั้นเอง เริ่มตั้งแต่การใฝ่ใจที่น้อมไปในการออกบวช การไม่เพ่งร้าย การไม่ทำทุกขให้แก่ผู้อื่นแม้เพราะผล รวมทั้งความใฝ่ใจถูกต้องทุกๆ อย่างที่เป็นไปเพื่อความหลุดพ้นจากสิ่งที่มนุษย์ไม่ประสงค์ (3) สัมมาวาจา คือ การพูดจาถูกต้อง ไม่เป็นโทษต่อตนเองและผู้อื่น (4) สัมมากัมมันตะ คือ การกระทำถูกต้อง ไม่เป็นโทษต่อตนเองและผู้อื่น (5) สัมมาอาชีวะ คือ การดำรงชีพถูกต้อง ไม่เป็นโทษต่อตนเองและผู้อื่น (6) สัมมาวายามะ คือ ความพากเพียรถูกต้อง เป็นส่วนของใจที่บากบั่นในอันที่จะก้าวหน้า ไม่ถอยหลังจากทางดำเนินตามมรรคถึงกับมีการอธิษฐานอย่างแรงกล้า (7) สัมมาสติ คือ การระลึกประจำใจถูกต้องระลึกแต่ในสิ่งที่เกื้อหนุนแก้ปัญหาที่จะเกิดตลอด อวิชาที่ครอบงำตนอยู่ โดยเฉพาะได้แก่กายนี้ และธรรมอันเนื่องเกี่ยวกับกายนี้ เมื่อพบความจริงของกายนี้ อวิชาหรือหัวหน้าแห่งมูลทุกขก็สิ้นไป และ (8) สัมมาสมาธิ คือ การตั้งใจมั่นถูกต้องได้แก่สมาธิ เป็นของจำเป็นในกิจการทุกอย่าง สำหรับในที่นี้เป็นอาการของใจที่รวมกำลังเป็นจุดเดียว กล้าแข่งพ้อที่จะให้เกิดปัญหาทำการแทงต่ออวิชาได้ และยังเป็นการพักผ่อนของใจเหมือนการหลับให้แหลมคมอยู่เสมอด้วย

2.2 ด้านความมั่นคงผาสุกที่เป็นแก่นหลัก มีแนวทางการพัฒนา ได้แก่ การเคารพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคเท่าเทียมกัน การมุ่งจัดสวัสดิการทางสังคม การศึกษาและบริการสาธารณสุขจากภาครัฐอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง และการสร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำและเปิดโอกาสให้ประชาชนอย่างเท่าเทียมทางสังคม

2.3 ด้านความมั่นคงผาสุกทั่วไป มีแนวทางการพัฒนา ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพในการสกัดกั้นและการปราบปรามจับกุมความผิดยาเสพติด การสร้างภูมิคุ้มกันต่อยาเสพติดให้กับเด็กและเยาวชน และการดำเนินคดีกับการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอย่างเข้มงวด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ได้แก่

1.1 ด้านความมั่นคงผาสุกที่เป็นแก่นหลัก สามารถนำไปใช้เพื่อการแสวงหาทางออกจากความขัดแย้ง ความรุนแรง และส่งเสริมการพูดคุยเพื่อสันติสุขกับผู้เห็นต่างจากภาครัฐ

การพัฒนาคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและลักษณะพิเศษของแต่ละพื้นที่ และการพัฒนาการเคารพหลักสิทธิมนุษยชนและกลไกในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

1.2 ด้านความมั่นคงผาสุกทั่วไป สามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพการเตือนภัย การป้องกันและการจัดการกับปัญหาภัยพิบัติอื่นๆ การพัฒนาบุคลากร เทคโนโลยีและฐานข้อมูลขององค์กรด้านการข่าว และการจัดหาพลังงานทดแทน พัฒนาพลังงานหมุนเวียนและใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่

2.1 ควรวิจัยเรื่อง การนำนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงของชาติไปปฏิบัติ เพื่อความผาสุกของปวงชนชาวไทย ในจังหวัดอื่นๆ ของประเทศไทย

2.2 ควรวิจัยเรื่อง ระดับความร่วมมือของประชาชนที่มีต่อการนำนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงของชาติไปปฏิบัติ

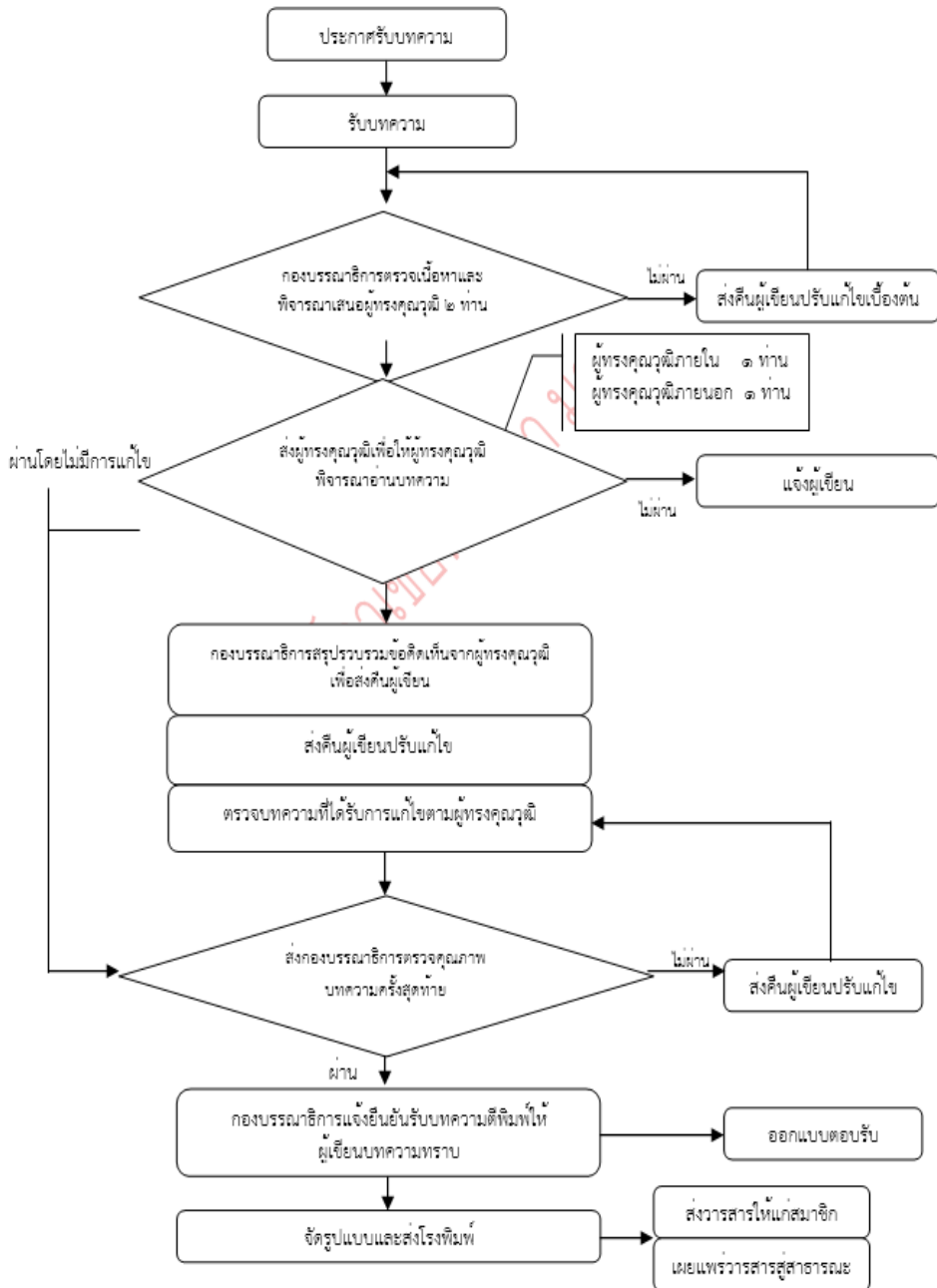
เอกสารอ้างอิง

- เจษฎา มีบุญลือ. (2553). *ความมั่นคงแห่งชาติ : การสร้างชาติไทยให้ยั่งยืน*.
กรุงเทพฯ: สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- ว. วชิรเมธี. (2551). *คนสำราญ งานสำเร็จ. แนวมรรค 8 (อัญมณีคึกมรรค)*.
พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. (2558). *นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2564*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2557). *คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี*.
กรุงเทพฯ: คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- โสภณ ศิริงาม. (2559). *ยุทธศาสตร์ชาติของประเทศไทยในยุคก่อนคลายความตึงเครียด*.
กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- Yamane, T. (1974). *Statistic and Introductory Analysis*. 2nd
New York: Harper & Row.

แหล่ง
เผยแพร่ผลงานบทความวิชาการ
เพื่อเสนอตีพิมพ์เผยแพร่

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารพุทธอาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ขั้นตอนการดำเนินงานวารสารพุทธอาเซียนศึกษา มจร
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ

สถานที่ติดต่อเกี่ยวกับบทความ

สำนักงานวารสาร พุทธอาเซียนศึกษา มจร

เลขที่ 79 หมู่ที่ 1 หลักกิโลเมตรที่ 55

ตำบลลำไทร อำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รหัสไปรษณีย์ 13170

โทรศัพท์ 0-3524-8000, ต่อ 8797

Email: basj2558@gmail.com / mcuasean@gmail.com

Website: <http://www.asc.mcu.ac.th/>

Fb: <https://www.facebook.com/aseanmcu>

Office: Buddhist Asean Studies, MCU.

79 M.1, Phahon Yothin Road, Kilometer 55

Lam Sai, Wang Noi, Phra Nakhon Si Ayutthaya, 13170, Thailand.

Phone. +66 (035)24-8000, (035)35-4710, (035)35-4711

Fax. +66 (035)24-8006

Email: mcuasean@gmail.com

Website: <http://www.asc.mcu.ac.th/>

Fb: <https://www.facebook.com/aseanmcu>

ประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารพุทธอาเซียนศึกษา มจรตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ เกี่ยว กับอาเซียนศึกษา ดังนี้

1. บทความพิเศษ บทความทางวิชาการพิเศษ ที่เสนอเนื้อหาความรู้วิชาการอย่างเข้มข้น และผ่านการอ่านและพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นๆ มีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักวิชาการในวงการวิชาการ/วิชาชีพ

2. บทความทางวิชาการ เน้นนำเสนอเนื้อหาความรู้ วิชาการทั้งเข้มข้นและไม่เข้มข้น รวมทั้งทั้งวิชาการ เน้นกลุ่มเป้าหมายทั่วไป

3. บทความวิจัย (Research article) ได้แก่ รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่เป็นประโยชน์ ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดๆ มาก่อน

4. บทความปริทรรศน์ (Review article) เป็นบทความที่รวบรวมความรู้จากตำรา หนังสือ และวารสารใหม่ หรือจากผลงานและประสบการณ์ของผู้นิพนธ์มาเรียบเรียงขึ้น โดยมีการวิเคราะห์วิจารณ์เปรียบเทียบกัน

5. ปกิณกะ (Miscellany) ได้แก่บทความทบทวนความรู้ เรื่องแปล ย่อความจากวารสาร ต่างประเทศ การแสดงความคิดเห็น วิจารณ์ แนะนำเครื่องมือใหม่ ตำราหรือหนังสือใหม่ที่ น่าสนใจ หรือข่าวการประชุมทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติ

การส่งบทความ

ทุกบทความให้ส่งจดหมายนำส่งบทความพร้อมต้นฉบับแบบพิมพ์ 3 ชุด กรณีที่บทความ ได้รับการพิจารณาให้ตีพิมพ์ บรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้นิพนธ์ส่งบทความต้นฉบับที่แก้ไขครั้งสุดท้าย พร้อมซีดีรอม (CD ROM) ที่บรรจุเนื้อหาและข้อมูลที่มีอยู่ในบทความทั้งหมดที่ได้แก้ไขแล้ว ทั้งนี้ผู้นิพนธ์ต้องมีสำเนาเก็บไว้ด้วยเพื่อการอ้างอิง

การตรวจสอบบทความและพิสูจน์อักษร

ผู้นิพนธ์ควรตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของ บทความที่วารสารกำหนด ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้อง

แน่นอน พร้อมทั้งพิสูจน์อักษรก่อนที่จะส่งบทความนี้ให้กับบรรณาธิการ การเตรียม บทความให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสารจะทำให้การพิจารณาตีพิมพ์มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสารเสียก่อน

การเตรียมบทความ

บทความต้องเป็นตัวพิมพ์ดีดโดยใช้ชุดแบบอักษร (font) ชนิดไทยสารบรรณ (TH SarabunPSK) ขนาดอักษร 16 จัดกั้นหลังตรงและมีระยะห่างระหว่างบรรทัดหนึ่งช่อง (double spacing) ตลอดเอกสาร พิมพ์หน้าเดียวลงบนกระดาษพิมพ์สันขนาดบีห้า (B5) พิมพ์ให้ห่างจากขอบกระดาษซ้ายกับด้านบน 1 นิ้วครึ่ง และด้านขวากับด้านล่าง 1 นิ้ว พร้อม

ใส่หมายเลขหน้ากำกับทางมุมขวาบนทุกหน้า บทความไม่ควรยาวเกิน 15 หน้ากระดาษพิมพ์
สั้น โดยนับรวมภาพประกอบและตาราง

บทความอาจพิมพ์เป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้ ในกรณีที่บทความเป็นภาษาไทย
การใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษควรใช้เฉพาะคำที่แปลไม่ได้ หรือแปลแล้วทำให้ได้ใจความไม่ชัดเจน
ถ้าเขียนทับศัพท์ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถานแล้ววงเล็บภาษาเดิมไว้ใน
ครั้งแรกศัพท์ทางวิชาการที่รับรองโดยราชบัณฑิตยสถานสามารถใช้ได้

รูปแบบของการเตรียมบทความ

1. ส่วนชื่อเรื่อง (Title page) และชื่อผู้นิพนธ์

ชื่อเรื่อง (title of the article) ควรมีลักษณะเป็นข้อความสั้น สื่อความหมายของเรื่อง
อย่างชัดเจน และไม่ควรรใช้ตัวอักษรย่อ

หน้าแรก พิมพ์ด้วยภาษาไทย ประกอบด้วย

- ชื่อเรื่อง

- ชื่อผู้นิพนธ์ วุฒิการศึกษา ถ้ามีผู้นิพนธ์หลายท่านให้เขียนตามลำดับความสำคัญของ
การร่วมทำงานวิจัย

- ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน ของผู้นิพนธ์ทุกท่าน

- ชื่อผู้นิพนธ์ที่ติดต่อเกี่ยวกับบทความ สถานที่ติดต่อ หมายเลขโทรศัพท์ โทรศัพท์มือถือ
ถ้อ และโทรสาร รวมทั้งอีเมล (E-mail) ที่สามารถติดต่อได้สะดวกและรวดเร็ว

หน้าที่สอง พิมพ์ด้วยภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ข้อความที่ตรงกับหน้าแรกทุกประการ

หน้าที่สาม ชื่อเรื่องภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ

2. ส่วนบทคัดย่อ (Abstract)

บทคัดย่อควรมีความยาวไม่เกิน 351 คำ โดยแยกต่างหากจากเนื้อเรื่อง บทความวิจัย
และบทความปริทรรศน์ต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษบทคัดย่อควรเขียนให้
ได้ใจความทั้งหมดของเรื่องโดยไม่ต้องอ้างอิงเอกสาร รูปภาพ หรือตาราง ในบทคัดย่อภาษา
ไทยไม่ใช่ศัพท์ภาษาอังกฤษ ให้แปลหรือเขียนทับศัพท์เป็นภาษาไทย และไม่ต้องวงเล็บคำเดิม

บทคัดย่อที่เป็นภาษาเดียวกันกับภาษาที่ใช้ในบทความให้อยู่ตามหลังชื่อเรื่อง ส่วน
บทคัดย่อที่ไม่ใช่ภาษาที่ใช้ในบทความให้อยู่ต่อจากเอกสารอ้างอิง

ลักษณะของบทคัดย่อที่เป็นที่เป็นบทความวิชาการต้องเป็นลักษณะเชิงพรรณนาหรือ
บรรยายส่วนบทความวิจัยควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา

(methods) ผลการศึกษา (Results) สรุป (Conclusion) และคำสำคัญ (Key words) ซึ่งควรเรียงเรียงตามลำดับและแยกหัวข้อให้ชัดเจนดังนี้

- วัตถุประสงค์ ควรกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา
- วิธีการศึกษา ควรกล่าวถึงวัตถุประสงค์หรือผู้ปวยที่นำมาศึกษา จำนวน ชนิด ประเภท วิธีการศึกษา หรือวิธีการศึกษา และสถิติที่นำมาใช้
- ผลการศึกษา ควรประกอบด้วยผลที่ได้จากการศึกษา และค่าสถิติ (ถ้ามีการวิเคราะห์)
- สรุป ควรกล่าวถึงผลการศึกษาที่สำคัญ
- คำสำคัญ: ควรมีคำสำคัญ 3-6 คำ ซึ่งต้องมีปรากฏอยู่ในบทคัดย่อ ให้เรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และคั่นด้วยเครื่องหมายอัฒภาค (;)

3. ส่วนเนื้อเรื่อง ควรประกอบด้วย

บทความวิชาการ ทั้งที่เป็นบทความวิชาการทั่วไป และบทความวิจัย ควรประกอบด้วย บทนำ เนื้อหา และ บทสรุป สำหรับบทความวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนกล่าวนำโดยอาศัยการปริทรรศน์ (review) ข้อมูลจากรายงานวิจัย ความรู้ และหลักฐานต่างๆ จากหนังสือหรือวารสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา และกล่าวถึงเหตุผลหรือความสำคัญของปัญหาในการศึกษาครั้งนี้ สมมติฐานของการศึกษา ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ชัดเจน

3.2 วิธีการศึกษา (methods) กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาและวิธีการศึกษาที่ใช้ในการวิจัยให้ละเอียดพอที่ผู้อ่านสามารถทำการศึกษาซ้ำได้ รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

3.3 ผลการศึกษา (Results) เป็นการแสดงผลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ในข้อ 3.2 ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่องและแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิ ตามความเหมาะสม

3.4 วิจารณ์ (Discussion) เป็นการอภิปรายผลจากข้อมูลที่ได้มาจากการวิเคราะห์ของผู้นิพนธ์ นำมาเปรียบเทียบกับผลการทดลองของผู้อื่น เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ด้วย

3.5 ข้อเสนอแนะ(Conclusion) การแนะนำผลการวิจัยไปใช้ให้ เกิดผล

3.6 กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement) เป็นส่วนที่กล่าวขอบคุณต่อองค์กร หน่วยงาน หรือบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือในการวิจัย รวมทั้งแหล่งที่มาของเงินทุน วิจัย และหมายเลขของทุนวิจัย

3.7 เอกสารอ้างอิง (References) ใช้รูปแบบการอ้างอิงตามมาตรฐานของคู่มือการทำ วิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สามารถสืบค้น ได้จาก <http://www.mcu.ac.th/site/provide>

4. ส่วนภาพประกอบ (Figure) และส่วนตาราง (Table)

ภาพประกอบและตารางควรมีเท่าที่จำเป็น โดยพิมพ์หน้าละ 1 ภาพ หรือ 1 ตาราง สำหรับคำบรรยายภาพและตารางให้พิมพ์เหนือภาพหรือตาราง ส่วนคำอธิบายเพิ่มเติมให้ ใส่ใต้ภาพหรือตาราง

ลิขสิทธิ์

เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายลิขสิทธิ์ผู้นิพนธ์ทุกท่านต้องลงลายมือชื่อในแบบฟอร์มใบ มอบลิขสิทธิ์บทความให้แก่วารสารพร้อมกับบทความต้นฉบับที่ได้แก้ไขครั้งสุดท้าย นอกจากนี้ ผู้นิพนธ์ทุกท่านต้องยืนยันว่าบทความต้นฉบับที่ส่งมาตีพิมพ์นั้นได้ส่งมาตีพิมพ์เฉพาะใน วารสาร พุทธาเซียนศึกษา มจรเพียงแห่งเดียวเท่านั้น หากมีการใช้ภาพหรือตารางของผู้ นิพนธ์อื่นที่ปรากฏในสิ่งตีพิมพ์อื่นมาแล้วผู้นิพนธ์ต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน พร้อมทั้งแสดงหนังสือที่ได้รับการยินยอมต่อบรรณาธิการ ก่อนที่บทความจะได้รับการตีพิมพ์

การติดต่อโฆษณาและการสมัครสมาชิก

การติดต่อโฆษณา การสั่งซื้อ และการสมัครเป็นสมาชิกวารสาร พุทธาเซียนศึกษา มจรกรุณาติดต่อ “ผู้ช่วยบรรณาธิการวารสาร พุทธาเซียนศึกษา มจร” สำนักงานวารสาร พุทธาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เลขที่ 79 หมู่ 1 ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา 13170 โทรสาร 02-882-3154 ต่อ

- 1) พระมหาสมพงษ์ สุนตจิตโต, ดร. โทรศัพท์. 08-7828-4195
- 2) ดร. ลำพอง กลมกุล โทรศัพท์. 08-6503-8067
- 3) พระอภิเชษฐ์ สุภทรวาทी โทรศัพท์. 09-6354-3379

อัตราค่าวารสาร

กำหนดออกวารสารปีละ 2 ฉบับ จำหน่ายราคาฉบับละ 199 บาท ไม่รวมค่าส่ง

อัตราค่าสมาชิก

ปีละ 300 บาท (อัตราปี พ.ศ. 2559)

รวมสื่อสิ่งพิมพ์ โดย ศูนย์อาเซียนศึกษา มจร

เล่มที่ 1

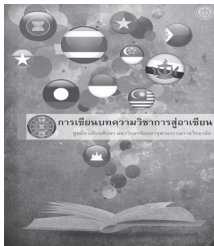
เล่มที่ 2

เล่มที่ 3

เล่มที่ 4

เล่มที่ 5

รายงานการวิจัยเล่ม
ที่ 1

รวมบทความ
กัมพูชา ภูมิศาสตร์
วัฒนธรรมและศาสนา

ปีที่ 1 เล่มที่ 1

ปีที่ 1 เล่มที่ 2

ที่อยู่ติดต่อ:

ติดต่อ

เลขที่ 79 หมู่ที่ 1 หลักกิโลเมตรที่ 55

ตำบลลำไทร อำเภอรังนกน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รหัสไปรษณีย์ 13170

โทรศัพท์ 0-3524-8000, ต่อ 8797

Email: mcuasean@gmail.com

Website: <http://www.asc.mcu.ac.th/>

Fb: <https://www.facebook.com/aseanmcu>

Address

79 M.1, Phahon Yothin Road, Kilometer 55

Lam Sai, Wang Noi, Phra Nakhon Si Ayut-

thaya, 13170, Thailand.

Phone. +66 (035)24-8000, (035)35-4710,

(035)35-4711

Fax. +66 (035)24-8006

Email: mcuasean@gmail.com

Website: <http://www.asc.mcu.ac.th/>

